

T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı

**Yeniliğin Öğretim Etkinliklerine Yayılmasında Öğretmenlerin Karar Verme Sürecinde
Kullandıkları İletişim Kanalları: Eğitim Bilişim Ağı Platformu Örneği**

Gökhan ÇALIŞKAN
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Doç. Dr. Özden ŞAHİN İZMİRLİ

Çanakkale
Ağustos, 2018

Taahhütname

Yüksek Lisans bitirme tezi olarak sunduğum “**Yeniliğin Öğretim Etkinliklerine Yayılmasında Öğretmenlerin Karar Verme Sürecinde Kullandıkları İletişim Kanalları: Eğitim Bilişim Ağı Platformu Örneği**” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve değerlere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

17.10.2018

Gökhan ÇALIŞKAN

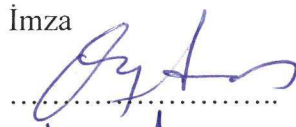

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Onay

Gökhan ÇALIŞKAN tarafından hazırlanan çalışma, 17.08.2018 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Referans No: 10144202

	Akademik Unvan	Adı SOYADI	İmza
Danışman	Doç. Dr.	Özden ŞAHİN İZMİRLİ	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi	Levent ÇETİNKAYA	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi	Serkan ÇANKAYA	

Tarih: .....

İmza:

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ

Enstitü Müdürü

Önsöz

İçinde yaşadığımız bilgi çağında, öğretmenlerin yeni geliştirilen ya da güncellenen bilgi ve teknolojileri hızlı bir şekilde benimsemeleri ve bu yenilikleri öğretim süreçlerinde uygulamaları gerekmektedir. Bu bağlamda, öğretmenlerin yenilikleri benimseme süreçlerine ve öğretmenler arasında yeniliklerin yayılması sürecine katkı sunacak iletişim kanallarını önemlidir. Alanyazında yeniliklerin yayılması sürecinde öğretmenlerin kullandığı iletişim kanallarının incelenmediği görülmüştür. Bu kapsamda, araştırmada öğretmenlerin yeniliklere yönelik yenilik-karar süreçlerinde kullandığı iletişim kanalları belirlenmeye çalışılmıştır.

En başta bu araştırmanın tamamlanmasında çok yoğun emek harcayan, araştırma sürecindeki en önemli motivasyon kaynağı olan, mesleki anlamda sahip olduğu tecrübelerini hiç çekinmeden bana aktaran, meslek etiği hakkında farkındalığımı oluşturan, günlük hayatımda da her zaman destekçim olan değerli hocam ve danışmanım Doç.Dr. Özden ŞAHİN İZMİRLİ'ye teşekkür ederim.

Araştırma boyunca desteklerini ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen, araştırma sürecini verdiği önerilerle kolaylaştıran Dr. Öğr. Üyesi Serkan İZMİRLİ'ye teşekkür ederim. Bununla birlikte, yüksek lisans eğitimim süresince yaptıkları katkılardan dolayı Prof. Dr. Mehmet Ali SALAHLI ve Doç. Dr. Muzaffer ÖZDEMİR'e teşekkür ederim.

Araştırma kapsamında veri toplama aracını geliştirme sürecinde görüş belirtmekten kaçınmayan ve sürece destek olan alan uzmanlarına ve pilot uygulamayı gerçekleştiren öğretmen arkadaşlarımı teşekkür ederim. Araştırmanın verilerinin toplanmasında yardımlarını esirgemeyen Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü 3.sınıf öğrencileri Oğuzhan GÖKER, Kader DEMİRCİ ve Hazal YALMANCAN'a teşekkür ederim.

Araştırma sürecinde ihtiyacım olduğu her anda görüşünlerini ve destekleri benden esirgemeyen değerli arkadaşım Dilek DEMİR'e teşekkür ederim.

Araştırma sürecin her anında benden görüş, öneri, destek ve yardımlarını esirgemeyen Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Proje Koordinasyon Merkezi Koordinatörlüğünde birlikte çalıştığım mesai arkadaşlarım Öğr. Gör. Uğur SERÇE, Öğr. Gör. Remzi Mustafa GENÇER, Arş. Gör. Yücel BAşTAN, Arş. Gör. Murat ağrı TUNA, İbrahim ÇÖLGEÇEN, Fatma Selin ONAY ve Tuba ZGN'e teşekkür ederim.

Hayatımın her anında olduğu gibi araştırma sürecinde de beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan, maddi ve manevi destekleklerini, görüşlerini ve sürece dönük önerilerini benden hiçbir zaman esirgemeyen, en önemli motivasyon kaynağım olan ailemin değerli yeleri babam Ercüment ALIşKAN, annem Sevim ALIşKAN ve ağabeyim Volkan ALIşKAN'a teşekkür ederim.

Özet

Günümüzde bilgi ve teknoloji kavramları önem kazanmıştır. Varolan bilgi ve teknolojiler her geçen gün geliştirilmekte ya da yenileri üretilmektedir. Geliştirilen bu bilgi ve teknolojiler bireylere sağladığı kolaylıklar sayesinde günlük yaşamın her alanında kendine yer bulmaktadır. Bu alanlardan biri de eğitimidir. Eğitim alanında yeniliklerin öğretmenler ve öğrenciler tarafından benimsenmesi ve öğretim süreçlerinde etkili bir şekilde kullanılması önem taşımaktadır. Bu kapsamda, öğretmenlere yeni teknolojilere yönelik bilgiler kazandırmak amacıyla hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitimler düzenlenmektedir. Ancak bu kanalların öğretmenlerin yeni teknolojileri benimsemesi için tek başına yeterli olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde, öğretmenlerin yeniliklere dair yenilik-karar sürecinde kullanabileceği diğer iletişim kanallarının belirlenmesi önemlidir. Diğer bir ifade ile, alanyazında öğretmenlerin yenilikler hakkında bilgi, tutum ve karar edinirken kullandıkları iletişim kanallarını belirlemeye yönelik araştırmalar yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Çalışma kapsamında, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yakın geçmişte geliştirilen ve süreç içerisinde kendisini sürekli olarak güncellemeye devam eden Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'nın öğretmenler için yenilik olarak kabul edilmiştir. Çalışmada, EBA'nın yayılımında öğretmenlerin yenilik-karar sürecinde buldukları aşamaların ve bu süreçte kullandıkları iletişim kanallarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını 2017-2018 eğitim öğretim yılında Çanakkale ili merkez ilçesinde bulunan ilkokul, ortaokul ve lise kademesindeki devlet okullarında görev yapan 489 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma tarama modeli ile desenlenmiştir. Araştırma kapsamında veriler araştırmacı tarafından geliştirilen veri toplama aracı ile toplanmıştır.

Araştırma kapsamında toplanan veriler SPSS 21 paket programı kullanılarak betimsel istatistik (yüzde ve frekans) ve iki değişken için ki kare testi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın

sonucunda, EBA'ya yönelik yenilik-karar sürecinde öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun uygulama ve onay aşamasında buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin araştırma kapsamında kendilerine sunulan bütün iletişim kanallarını EBA hakkında bilgi, tutum ve karar geliştirirken yenilik-karar sürecinin bütün aşamalarında kullandığı görülmüştür. Bununla birlikte, EBA'ya yönelik yenilik-karar sürecinin her aşamasında öğretmenlerin bireylerarası iletişim kanallarını ve etkileşimli internet araçlarını işlevsel olarak kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin EBA'ya yönelik bilgi, tutum ve karar geliştirirken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme, EBA web sitesi ve eğitim siteleri kanallarını yenilik-karar süreci aşamalarının hepsinde işlevsel olarak kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin uzmanlarla görüşerek bilgi edinme kanalını EBA'ya yönelik bilgi ve niyet geliştirdikleri süreçte çok sık kullanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, öğretmenlerin kullandığı işlevsel iletişim kanallarının kullanım oranları ile öğretmenlerin yaş, meslekteki görev süresi ve görev yapılan okul türü gibi demografik özellikleri arasındaki ilişkilerin yenilik-karar sürecinin bazı aşamalarında farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: EBA, iletişim, iletişim kanalı, öğretmen, yenilik-karar süreci, yeniliklerin yayılması

Abstract

Today, information and technology concepts have gained importance. Existing information and technologies are being developed or new ones are being produced every day. The facilities provided by these information and technologies to individuals enables them to find themselves in every field of daily life. It is important that the innovations in education which are one of these fields must adopted and used effectively by teachers and students. The innovations in education which are one of these fields must adopted and used effectively by teachers and students. In this context, pre-service and in-service trainings are organized to gain teachers with information on new technologies. However, it seems that these channels are not sufficient for teachers to adopt new technologies. Regarding this matter, it is important to determine other communication channels that teachers can use in the innovation-decision process on innovation. In other words, communication channels which used by teachers while they gain knowledge, attitude and decision about innovations needs to be investigated.

In this study, Education Information Network (EIN) developed and continuing to update in the process by the Ministry of National Education in the recent past has been accepted as an innovation for teachers. This study aimed to determine the stages in which the teachers were involved in the innovation-decision process and to determine the communication channels which preferred by teachers in the process of diffusion to the teaching activities of EIN. The target population of the study is composed of 1562 teachers who work in the public schools as primary school, middle school and high school in Çanakkale province center in 2017-2018 academic year. The research was designed with a screening model. In this framework, data were gathered by means of data collection scale which developed by the researcher.

The collected data were analyzed by descriptive statistics (percentage and frequency) and chi square test by SPSS 21 package program. As a result of the research, it was

determined that a large majority of teachers have reached the stage of implementation and confirmation in the innovation-decision process for IEN. It has been seen that teachers use all the communication channels offered to them in the context of the research in all stages of the innovation-decision process while developing knowledge, attitude and decision on IEN. In addition, it was determined that personal communication channels and interactive internet channels are used functional by teachers in every stage of the innovation-decision process in the innovation-decision process for IEN. It was determined that face-to-face interviews with other teachers, IEN website and educational site channels have been used functionally by teachers in the ever innovation-decision process while they gains knowledge, attitudes and decision on IEN. In addition, it was determined that teachers have not used interview with experts channel frequently in the process of developing knowledge and intentions for IEN. In addition, the relationship between the utilization rates of the functional communication channels used by teachers and the demographic characteristics of teachers such as age, experience in the field and school type in which theachers' work have differences in some stages of the innovation-decision process.

Keywords: Communication, communication channels, diffusion of innovation, IEN, innovation-decision process.

İçindekiler

Önsöz.....	iii
Özet	v
Abstract	vii
Tablo Listesi.....	xiii
Şekiller Listesi.....	xix
Kısaltmalar Listesi.....	xx
Bölüm I: Giriş.....	1
Problem Durumu.....	1
Amaç	7
Araştırma Soruları	7
Önem	8
Varsayımlar	10
Sınırlılıklar	11
Tanımlar	11
Alanyazın	12
Kavramsal Çerçeve	12
İletişim Kavramı.....	12
Kitle İletişim Kavramı	13
Bireylerarası İletişim Kavramı	14
Etkileşimli İnternet ile İletişim Kavramı	14
Yeniliklerin Yayılması Modeli ve Kuramsal Çerçevesi	15
Yenilik Kavramı	15
Rogers'ın Yeniliklerin Yayılması Modeli	17
İlgili Araştırmalar.....	26

Yenilik-Karar Süreci ile ilgili Araştırmalar.....	26
Yeniliklerin Yayılmasında İletişim Kanalları ile İlgili Araştırmalar	28
İletişim Kanallarının Kullanım Düzey ve Amaçları ile İlgili Diğer Araştırmalar.....	34
EBA'nın Kullanılması ve EBA'ya Yönelik Verilen Hizmetçi Eğitimler ile ilgili Araştırmalar	36
İletişim Kanalları ile İlgili İstatistik Araştırmalar.....	39
Bölüm II: Yöntem	45
Araştırma Modeli	45
Katılımcılar	46
Veri Toplama Aracı.....	48
Verilerin Toplanması	52
Verilerin Analizi.....	55
Bölüm III: Bulgular ve Yorumlar.....	58
Öğretmenlerin Yenilik-Karar Sürecinde Buldukları Aşamalara İlişkin Bulgular.....	58
Öğretmenlerin Buldukları Yenilik-Karar Süreci Aşamalarında Kullandıkları İletişim Kanallarına ilişkin bulgular.....	59
Yenilik-Karar Süreci Aşamalarında Öğretmenlerin Kullandıkları İletişim Kanalları	59
Öğretmenlerin Buldukları Yenilik-Karar Süreci Aşamalarında Kullandıkları İşlevsel İletişim Kanalları	75
Yenilik-Karar Süreci Aşamalarında Öğretmenlerin Kullandıkları İşlevsel İletişim Kanallarının Demografik Bilgilere Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular	92
Öğretmenlerin Kullandığı İşlevsel İletişim Kanalları ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki	93

Öğretmenlerin Kullandığı İşlevsel İletişim Kanalları ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki.....	118
Öğretmenlerin Kullandıkları İşlevsel İletişim Kanalları ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki	140
Bölüm IV: Sonuç ve Öneriler.....	162
Sonuç.....	162
Öğretmenlerin Yenilik-Karar Sürecinde Buldukları Aşamalara Yönelik Sonuçlar.....	162
Öğretmenlerin Yenilik-Karar Süreci Aşamalarından Bilgi Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarına İlişkin Sonuçlar	163
Öğretmenlerin Yenilik-Karar Süreci Aşamalarından İkna Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarına İlişkin Sonuçlar	166
Öğretmenlerin Yenilik-Karar Süreci Aşamalarından Karar Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarına İlişkin Sonuçlar	170
Öğretmenlerin Yenilik- Karar Süreci Aşamalarından Uygulama Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarına İlişkin Sonuçlar	173
Öğretmenlerin Yenilik-Karar Süreci Aşamalarından Onay Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarına İlişkin Sonuçlar	175
Öneriler	178
Uygulayıcılara Yönelik Öneriler.....	178
Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	179
Kaynakça.....	181
Ekler	194
Ek A: Etik Kurul İzni	194
Ek B: Veri Toplama İzni	195

Ek C: Veri Toplama Aracı	199
Ek D: Milli Eğitim Bakanlığı Tanıtım Faaliyetleri	205
Özgeçmiş	217

Tablolar Listesi

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa
1	Araştırmanın katılımcılarına ait demografik bilgiler	46
2	Veri toplanan okullar ve toplanan veri toplama aracı sayıları	53
3	Araştırma soruları ve veri analiz teknikleri	57
4	Yenilik-karar sürecinde öğretmenlerin buldukları aşamalar	58
5	Öğretmenlerin bilgi aşamasında kullandıkları iletişim kanalları	60
6	Öğretmenlerin ikna aşamasında kullandıkları iletişim kanalları	64
7	Öğretmenlerin karar aşamasında kullandıkları iletişim kanalları	67
8	Öğretmenlerin uygulama aşamasında kullandıkları iletişim kanalları	70
9	Öğretmenlerin onay aşamasında kullandıkları iletişim kanalları	73
10	Öğretmenlerin bilgi aşamasında kullandıkları iletişim kanallarını kategorik dağılımı	76
11	Bilgi aşamasında kullanılan bireylerarası iletişim kanalları	78
12	Bilgi aşamasında kullanılan etkileşimli internet kanalları	80
13	Öğretmenlerin ikna aşamasında kullandıkları iletişim kanallarının kategorik dağılımı	81
14	İkna aşamasında kullanılan bireylerarası iletişim kanalları	82
15	İkna aşamasında kullanılan etkileşimli internet kanalları	83
16	Öğretmenlerin karar aşamasında kullandıkları iletişim kanallarının kategorik dağılımı	84
17	Karar aşamasında kullanılan etkileşimli internet kanalları	85
18	Karar aşamasında kullanılan bireylerarası iletişim kanalları	86
19	Öğretmenlerin uygulama aşamasında kullandıkları iletişim kanallarının kategorik dağılımı	87
20	Uygulama aşamasında kullanılan etkileşimli internet kanalları	88
21	Uygulama aşamasında kullanılan bireylerarası iletişim kanalları	89
22	Öğretmenlerin onay aşamasında kullandıkları iletişim kanallarının kategorik dağılımı	90

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa
23	Onay aşamasında kullanılan etkileşimli internet kanalları	91
24	Onay aşamasında kullanılan bireylerarası iletişim kanalları	92
25	Bilgi aşaması-EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	94
26	Bilgi aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	95
27	Bilgi aşaması- diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	96
28	Bilgi aşaması-hizmetiçi eğitimci kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	97
29	Bilgi aşaması- yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	98
30	Bilgi aşaması-konferanslar ve seminerler kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	99
31	İkna aşaması-EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	100
32	İkna aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	101
33	İkna aşaması- diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	103
34	İkna aşaması- hizmetiçi eğitimler kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	104
35	İkna aşaması- yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	105
36	Karar aşaması-EBA web sitesini kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	106
37	Karar aşaması-eğitim sitelerini kullanma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	107

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa
38	Karar aşaması- diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	109
39	Karar aşaması- yöneticilerleyüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	110
40	Uygulama aşaması-EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	111
41	Uygulama aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	112
42	Uygulama aşaması-diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	114
43	Onay aşaması-EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	115
44	Onay aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	116
45	Onay aşaması- diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki	118
46	Bilgi aşaması-EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	119
47	Bilgi aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	120
48	Bilgi aşaması- diğer öğretmenler yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	121
49	Bilgi aşaması-hizmetiçi eğitimler kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	122
50	Bilgi aşaması- yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	123
51	Bilgi aşaması-konferanslar ve seminerler kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	124

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa
52	İkna aşaması-EBA web sitesinin kullanma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	125
53	İkna aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	126
54	İkna aşaması- diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	127
55	İkna aşaması-hizmetiçi eğitimle kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	128
56	İkna aşaması-yüz yüze yöneticiler ile görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	129
57	Karar aşaması-EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	130
58	Karar aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	131
59	Karar aşaması-diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	132
60	Karar aşaması-yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	133
61	Uygulama aşaması-EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	134
62	Uygulama aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	135
63	Uygulama aşaması-diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	136
64	Onay aşaması-EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	137

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa
65	Onay aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	138
66	Onay aşaması-diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki	139
67	Okul kategorileri ve okul türleri	141
68	Bilgi aşaması-EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	141
69	Bilgi aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	142
70	Bilgi aşaması-diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	143
71	Bilgi aşaması-hizmetiçi eğitimler kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	144
72	Bilgi aşaması- yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	145
73	Bilgi aşaması- konferanslar ve seminerler kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	146
74	İkna aşaması-EBA web sitesinin kullanılma ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	147
75	İkna aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	148
76	İkna aşaması-diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	149
77	İkna aşaması-hizmetiçi eğitimler kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	150

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa
78	İkna aşaması yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	151
79	Karar aşaması-EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	152
80	Karar aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	153
81	Karar aşaması- diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	154
82	Karar aşaması- yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	155
83	Uygulama aşaması-EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	156
84	Uygulama aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	157
85	Uygulama aşaması-diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	158
86	Onay aşaması-EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	159
87	Onay aşaması-eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	160
88	Onay aşaması- diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki	161

Şekiller Listesi

Şekil Numarası	Başlık	Sayfa
1	Yenilik-karar süreci	20
2	Eurostat medya kullanım raporu, bilgi edinme kaynağı olarak medya kullanım oranları	40
3	Eurostat-Türkiye’de yaşayan bireylerin bilgi aramak için kullandığı kaynaklar	41
4	İletişim araçları abone sayısı	42
5	Yaş gruplarına göre internet kullanım oranları	43
6	Türkiye’de bireylerin internet kullanım amaçları	43
7	Veri toplama aracı geliştirme süreci	49
8	İletişim kanalları ve kategorileri	52
9	Öğretmenlerin yenilik-karar sürecinde buldukları aşamalar	58
10	Bilgi aşamasında kullanılan işlevsel iletişim kanalları	166
11	İkna aşamasında kullanılan işlevsel iletişim kanalları	169
12	Karar aşamasında kullanılan işlevsel iletişim kanalları	172
13	Uygulama aşamasında kullanılan işlevsel iletişim kanalları	175
14	Onay aşamasında kullanılan işlevsel iletişim kanalları	178

Kısaltmalar Listesi

BBYB: Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

BİMER: Başbakanlık İletişim Merkezi

BİT: Bilgi ve İletişim Teknolojileri

BÖTE: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

ISTE: International Society for Technology in Education/ Uluslararası Eğitim Teknolojileri Birliği

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

RTÜK: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

UFE: Uterin Fibroid Embolizasyonun

YEĞİTEK: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri

Bölüm I: Giriş

Problem Durumu

Yaşadığımız bilgi çağında insanoğlunun sahip olduğu bilgi miktarının her geçen gün artmasıyla birlikte yenilik ve teknoloji kavramları önem kazanmıştır. Yenilik kavramı (1) yeni fikir, nesne ya da uygulamaların geliştirilmesindeki yaratıcı süreç, (2) yeni fikir, nesne ve uygulamaların kendisi ya da (3) bireylerin yeniliğe karşı benimseme sürecindeki davranışsal ve bilişsel tepkilerinin bir parçası olarak tanımlanabilmektedir (Zaltman, Duncan ve Holbek, 1973'den akt. Goldsmith ve Foxall, 2003). Diğer bir ifade ile yenilik bireyin ya da toplumun aldığı kararlarla değişebilen bir fikir, uygulama olabileceği gibi doğrudan bireyin kendi kararları dışında başkalarının ortaya attığı bir nesne, fikir veya uygulama da olabilmektedir. Teknoloji kavramı ise günümüzde her geçen gün gelişip hayatımızın her alanına yenilik olarak giren ve gündelik yaşamımızı kolaylaştıran araç, gereç ve yöntemler olarak tanımlanabilir. Gerek hızlı güncellenmesi ile bir önceki yeniliğinin üstüne tekrar bir yenilik olarak karşımıza çıkma hızından, gerekse de sıklıkla hayatımızı kolaylaştıran olumlu bir nesne ya da uygulamadaki olası sorunların çözümü olmasından dolayı teknoloji ile yenilik eşdeğer kavramlarmış gibi anlaşılabilir. Bu yanılsama yenilik kavramının geniş yelpazesini daraltan bir durum olsa da, günümüzde teknolojinin çok hızlı bir şekilde “yenilik” olarak kendini tekrar tekrar gösterdiğinin başka bir ifadesi olabilir.

Ortaya çıkan her bir yenilik gibi gelişen her bir teknolojinin getirdiği yeniliklerde, bireylerin yaşantılarında, fikirlerinde ve öğrenme ihtiyaçlarında değişiklikler oluşturabilmektedir. Bilgisayarlar, tabletler ve akıllı cihazlar gibi sürekli gelişim gösteren yeni teknolojik araçların günlük yaşamın her alanında kendilerine yer bulmaya başlamasıyla bireyler her türlü ihtiyaçlarını bu araçları kullanarak gidermeye başlamışlardır (Örn. Bankacılık, sağlık ve alışveriş gibi işlemler vb.). Bu teknolojik gelişmelerin kendilerine yer bulduğu alanlardan biri de eğitim alanıdır. Teknolojik gelişmelerin getirdiği yenilikler, okul

öncesi dönemden itibaren başlayarak her öğretim kademesinde aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır (Kurtoğlu, 2009). Teknolojinin eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılması öğrenme ortamına birçok avantaj getirmektedir. Öğretim sürecinde teknolojinin kullanılmasıyla öğrenen bireyler öğrenime daha kolay motive olabilmekte (Di Serio, Ibanez ve Kloos, 2013; Ottenbreit-Leftwich, Glazewski, Newby ve Ertmer, 2010) ve öğrenme ortamında gerçek yaşamı görme şansı yakalayabilmektedirler (İlter, 2009). Bununla birlikte, teknolojinin kullanıldığı öğretim ortamlarında öğrenen bireylerin başarı düzeyleri, geleneksel öğretim ortamlarına göre gelişim ve artış göstermektedir (Haşlaman, Kuşkaya Mumcu ve Koçak Usluel, 2007; Middleton ve Murray, 1999; Rutz ve ark., 2003). Toplum geliştirmede eğitimin kilit rol üstlendiği düşünüldüğünde, teknoloji alanındaki yeniliklerin eğitim-öğretim süreçlerinde işe koşulması 21. yüzyıl öğrenen bireylerine yenilikçi düşünme becerisi kazandırılmasına katkı sunmaktadır (Kılıçer, 2008). Bu çerçevede, birçok ülke teknolojinin getirdiği bu faydalardan yararlanmak amacıyla eğitimde teknolojinin yayılımı ve entegrasyonuna yönelik kendi ulusal projelerini geliştirmektedir (Örn. Türkiye’de Fatih Projesi; Amerika’da Her Öğrenciye Bir Bilgisayar Projesi; Portekiz’de Macellan Projesi; Güney Kore’de Akıllı Eğitim Projesi; Tayland’da Her Çocuğa Bir Tablet Bilgisayar Projesi vb.). Bu tür yatırımların etkililiklerine yönelik farklı araştırmalar yapılmış, bu araştırmaların genelinde teknolojik yeniliklerin öğretim ortamlarına entegrasyonu sürecinde bazı engellerin olduğu görülmüştür (Hew ve Brush, 2007). Ertmer (1999) öğretim ortamlarında teknoloji kullanımını etkileyen bu engelleri, dışsal engeller (teknolojiye erişim, zaman, teknik ve idari destek eksiklikleri) ve içsel engeller (öğretmenlerin değişime karşı inançları, tutum ve isteklilikleri) olmak üzere iki kategoride sınıflandırılmaktadır. Benzer bir çalışma gerçekleştiren Kopcha (2012) öğretim süreçlerine teknoloji entegre etmedeki engelleri teknolojiye erişim, zaman, destek faaliyetleri, öğretmenlerin görüşleri, inançları ve mesleki gelişimleri olarak sıralamıştır. Park ve Ertmer (2008) yaptıkları çalışmada ise teknoloji

entegrasyon sürecini etkileyen unsurlarını en önemlisi öğretmenlerin teknolojiye yönelik görüş paylaşımlarındaki eksiklikler olmakla birlikte, bilgi, beceri eksiklikleri ve teknolojiyi uygulama süreçlerinde aldıkları geri bildirimlerin yetersizliği olarak sıralamışlardır. Mazman ve Usluel (2011) ise teknoloji entegrasyonu ile ilgili yapılan çalışmalar üzerinden yaptıkları bütüncül incelemede öğretime entegrasyon sürecini belirleyen temel unsurları içsel faktörler (yenilikçilik, teknoloji yeterliliği ve algısı, inançlar) ve dışsal faktörler (teknolojik alt yapı, kurumsal destek, kültürel-sosyal etki) olarak sınıflandırmışlardır. Diğer bir ifade ile, teknolojinin öğretim etkinliklerinde kullanılması sürecinde teknolojinin öğretim ortamlarına kazandırılması entegrasyon sürecinin etkili olabilmesi için tek başına yeterli olmamaktadır. Öğretim ortamlarına teknolojinin kazandırılmasının yanı sıra bu teknolojileri kullanacak öğretmenlerinde entegre edilen teknolojilere yönelik mesleki yeterlik, bilgi, tutum ve beceri açısından eksiklikleri bulunmamalıdır.

Ülkemizde gerçekleştirilen Fatih Projesi gibi diğer ülkelerde de eğitim alanında gerçekleştirilen ulusal teknoloji projeleriyle alanyazında belirtilen engeller en aza indirilmeye çalışılmaktadır. Geliştirilen bu projelerle dışsal engeller arasında yer alan teknolojiye erişim, zaman, teknik ve idari destek gibi eksikliklerin büyük ölçüde giderilmesine çaba sarfedildiği düşünüldüğünde, içsel engeller arasında yer alan öğretmenlerin teknolojiye dair bilgi, beceri eksiklikleri, değişime karşı olan inançları, yenilikçilik durumları, teknolojik yeterlikleri, tutum ve isteklilikleri gibi engellerinde giderilmesi için daha çok çaba sarf edilmesi gerekmektedir. Nitekim günümüzde teknoloji entegrasyon sürecine dair dışsal engeller üzerine çalışmaların yapılmaya devam edilmesine karşın öğretmenlerin bilgi, inanç ve tutum gibi etki unsurları üzerine yapılan çalışmalarda yapılmaya başlanmıştır (Mishra ve Koehler, 2006). Öğretmenlerin teknolojiyi öğretim süreçlerine entegre etme kararları, süreç içerisinde aldıkları destek seviyesine, teknolojiyi kullanma konusundaki kendi inançlarına ve teknolojiyi kullanabilme becerilerine göre değişiklik gösterebilmektedir (Ertmer ve Ottenbreit-Leftwich,

2010; Mueller, Wood, Willoughby, Ross ve Specht, 2008). Öğretmenlerin öğretim ortamında kullanılması amaçlanan bilgi teknolojilerini benimsemeleri, süreç içinde uygulamalı olarak kullanmaları ve sürdürülebilirliğini sağlamaları, günlük hayatta kullanılan teknolojilerin kullanılmasına oranla daha zorlu ve uzun süren bir süreçtir (Hawkrigde 1983'den akt. Kayaduman, Sırakaya ve Seferoğlu, 2011). Diğer bir ifade ile, günümüzde öğretmenler günlük yaşamlarında kullanmalarından dolayı teknolojiye daha aşina olmalarına rağmen, bu durum bilgisayar teknolojilerini eğitim süreçlerine entegre etmelerine yetmemektedir(Cuban, 2001; Mueller ve ark., 2008). Ancak, toplumun her kesimini yetiştiren, bu bağlamda toplumun rol modeli görevi üstlenen öğretmenlerin karşılaştıkları yenilikleri benimsemeleri ve bu yenilikleri öğrenen bireylere benimsetme noktasında öncü olmaları gerekmektedir (Kurtoğlu, 2009).

Öğretmenlerin eğitim süreçlerinde kullanılan teknolojik yenilikleri benimsemeleri, kullanmaları, ulusal ve uluslararası platformlarda teknoloji kullanımına yönelik belirlenen öğretmen yeterliklerine sahip olmaları beklenmektedir. Bu çerçevede, eğitimde etkili teknoloji kullanımı için her öğretmenin sahip olması gereken yeterlilikler, Uluslararası Eğitim Teknolojileri Birliği (International Society for Technology in Education, ISTE) ve ulusal boyutta ise Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından belirlenmektedir. Öğretmenlerin öğretime entegre edilmesi amaçlanan yeni teknolojileri en iyi şekilde kullanabilmeleri için sahip olması gereken yeterlikleri uluslararası boyutta ISTE (2008);

Teknoloji okur-yazarı olma, derslerinde teknolojiden istifade edebilme, öğrencilerini teknoloji kullanmaya yöneltebilme, öğrencilerine bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma becerilerini kazandırmada öğrenme çevresini teknoloji kullanabilecekleri şekilde düzenleyebilme, mesleki gelişimleri ve deneyim paylaşımı için meslektaşları ile internet üzerinden iş birliği yapabilme.

olarak belirlemiştir. Ulusal boyutta ise bu yeterlikleri MEB(2006);

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) ile ilgili yasal ve ahlaki sorumlulukları bilme ve bunları öğrencilere kazandırabilme, BİT’deki gelişmeleri izleyebilme, materyal hazırlamada bilgisayar ve diğer teknolojik araçlardan yararlanabilme, teknolojik ortamlardaki (veri tabanları, çevrimiçi kaynaklar vb.) öğretme-öğrenme ile ilgili kaynaklara ulaşabilme, bunların doğruluk ve uygunlukları açısından değerlendirebilme, teknoloji kaynaklarının etkili kullanımına model olabilme ve bunları öğretebilme, teknoloji yoğun öğrenme ortamlarında davranış yönetimi için stratejiler geliştirebilme ve uygulayabilme, BİT’i kullanarak verileri analiz edebilme, BİT’i kullanarak sonuçlardan velileri, okul yönetimini ve diğer eğitimcileri haberdar edebilme.

olarak belirlemiştir. Ulusal ve uluslararası boyutta öğretim sürecinde teknoloji kullanımının yangınlaştırılması için, teknolojiyle iç içe öğretim ortamı düzenleyebilme ve teknoloji kanalıyla bilgi paylaşımı gibi ortak noktalarda buluşan bu yeterliklerin öğretmenlere kazandırılması önemlidir. Çünkü, öğretmenlerin teknoloji, teknoloji destekli pedagoji ve teknoloji ile ilgili sınıf yönetimi bilgi ve becerilerinin eksikliği eğitimde teknoloji entegrasyonu için engel olarak görülmektedir (Hew ve Brush, 2007). Diğer bir ifadeyle ileri düzeyde mesleki yeterliklere sahip öğretmenlerin öğretim ortamlarında teknolojileri kullanma olasılığı da yüksektir (Göktaş, Yıldırım ve Yıldırım, 2009a; Pineida, 20011).

Öğretmenler, öğretim süreçlerine entegre edilmesi amaçlanan yeni teknolojileri benimseyerek bu teknolojileri en iyi şekilde kullanabilmeleri için sahip olmaları gereken bu yeterlikleri hizmet öncesi (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005; Göktaş, Yıldırım ve Yıldırım, 2009b) ve hizmetiçi (Kayaduman ve ark., 2011; Kıncal, 2005; Şahin İzmirli, 2012) eğitimlerle kazanabilmektedir (Çalışkan, Şahin İzmirli, 2017; Şahin İzmirli, Odabaşı ve Yurdakul Kabakçı, 2012). Bu bağlamda, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler, öğretmenlerin yeni teknolojiye dair bilgi, beceri, tutum kazanmalarına ve yenilik-karar süreçlerinde yeniliğe dair

karar oluşturmalarına destek olan iletişim kanalları olarak dūřünülebilir. Ancak hizmet öncesi eğitimlerle öğretmenlere kazandırılan temel yeterliklerin öğretmenlerin öğretim süreçlerinde teknolojiyi kullanmaları için tek başına yeterli olmadığı görülmemekte, önceden edinilen yeterliliklerin geliştirilmesi için düzenlenen hizmetiçi eğitimlerinde de tam anlamıyla başarı sağlanamamaktadır (Akbaba-Altun, 2006; Akıncı, Kurtuđlu ve Seferođlu, 2012; şahin İzmirli, 2012). Bununla birlikte, günümüzde teknolojik gelişmelerin gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumlar arttıkça eğitimlerin, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler gibi belirli bir program ve zaman ile sınırlandırılması güçleşmektedir (Can, 2004; Kıncal, 2005). Bu çerçevede düşünüldüğünde öğretmenlerin yeni teknolojilere dair karar oluşturdukları yenilik-karar aşamalarında yeniliğe dair bilgi, beceri ve tutum edinme amacıyla işe koştukları iletişim kanallarının hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler gibi yüzyüze iletişim kanallarıyla sınırlı kalmayacağı görülmektedir. Bu kapsamda, bireylerin yeni teknolojilere dair bilgi, beceri ve tutum kazanacakları televizyon, radyo, basılı kaynaklar, etkileşimli internet araçları gibi birçok iletişim ve etkileşim kanalı olabileceği düşünülebilir. Bu bağlamda, günümüzde öğretmenlerin mesleki bilgilerini güncellemek ve süreçte bilgi ve becerilerini canlı tutmak için elektronik ortam ve kaynaklarını da etkili bir biçimde kullanılabilir (Seferođlu, 2004). Bu durum dikkate alındığında, günümüzde bilgi, beceri ve tutum kazanılabilecek iletişim kanallarının hayatın aktığı yerlerde çalışan “yaşayan” olup bazen çalışmayan olabileceği hatta yok olabileceği (Örn. mektup ile öğrenme, ICQ mesajlaşma programı vb.) söylenebilir. İlgili alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin yeterlilikler konusunda kendilerini geliştirme aşamasında bilgi, beceri ve tutum edinmek için kullandıkları yaşayan iletişim kanallarını belirlemeye yönelik yeterli araştırmanın yapılmadığı görülmektedir. Hatta bu konuda bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu kapsamda, öğretmenlerin çağımızda sahip olmaları gereken yeterliklere ulaşmasına ve yeni teknolojilere dair bilgi, beceri kazanmalarına katkı sağlayacak çalışan iletişim kanallarını belirlenmeye yönelik çalışmaların yapılmasına gereksinim

duyulmaktadır. Yapılacak araştırmalar sonucunda belirlenecek çalışan iletişim kanalları sayesinde öğretmenlerin eğitim-ğretim süreçlerindeki yeni durumlara erişmeleri kolaylaştırılabileceği gibi onlar için daha akıcı olan olası diğer kanallarla beslenmeleri de sağlanabilecektir. Belirlenecek iletişim kanalları ile öğretmenlere ulaşmak kolaylaşabilir, öğretmenler ise yenilikler hakkında bilgi, beceri ve tutum geliştirirken sadece yüz yüze eğitim kanallarından yararlanmayıp belirlenen diğer kanalları da bu süreçte kullanabilir. Böylece değişen şartlar ve teknolojilerin yaşamı etkilediği gibi yaşamın bir parçası olan eğitim süreci de bu doğal akışa uyum sağlayabilecek, yaşam-değişim-eğitim ve teknoloji dengesinde ğretmen de sürecin başarılı bir oyuncusu olarak yer alabilecektir.

Amaç

Bu araştırmada, ilkokul, ortaokul ve lise kademesindeki devlet okullarında görev yapan ğretmenlerin, FATİH projesi kapsamında geliştirilen Eğitim Bilişim Ağı (EBA) platformunun ğretim etkinliklerine yayılımı sürecinde EBA hakkında bilgi, beceri ve tutum geliştirdikleri yenilik-karar sürecinde buldukları aşamanın ve bu aşamalarda kullandıkları iletişim kanallarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Diğer bir ifade ile EBA'nın öğretmenler arasında hangi kanallar aracılığıyla yayılım gösterdiği incelenecektir. Bu çerçevede aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır.

Araştırma Soruları

1. Öğretmenler EBA'nın ğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar sürecinin hangi aşamalarında bulunmaktadırlar?
2. Öğretmenler EBA'nın ğretim etkinliklerine yayılımında,
  - a. Hangi iletişim kanallarını kullanarak buldukları yenilik-karar süreci aşamalarına ulaşmışlardır?
  - b. Öğretmenlerin yenilik-karar süreci aşamalarında kullandıkları iletişim kanallarının işlevselliği nasıldır?

3. Yenilik-karar sürecinin her bir aşaması için öğretmenlerin kullandıkları işlevsel iletişim kanalları ile,
  - a. öğretmenlerin yaş grupları,
  - b. öğretmenlerin meslekteki görev süreleri,
  - c. öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında bir ilişki var mıdır?

Önem

İçinde bulunduğumuz çağda teknoloji gün geçtikçe gelişmekte ve bu gelişmeler bireylerin hayatındaki her alanında kendine yer bularak bireylerin yaşamsal ihtiyaçlarını değiştirdiği gibi eğitim-öğretim ihtiyaçlarını da değiştirmektedir. Bu bağlamda, istedikleri bilgiye sahip oldukları teknolojileri kullanarak hızlı bir şekilde ulaşan bireylerin yetiştirildiği eğitim süreçlerine teknolojinin entegre edilmesi gerekmektedir. Bir diğer ifade ile, öğrenen bireylerin ihtiyaçlarını karşıladığı ve onları çağımıza uygun bir şekilde hazırladığı için öğretim ortamlarında teknoloji entegrasyonu önem kazanmaktadır (Raymond, 2016). Bu kapsamda ülkeler teknolojiyi öğretim süreçlerine entegre etmek amacıyla birçok proje hayata geçirmektedirler. Bu projelerin uygulanması sürecinde, entegre edilecek teknolojinin uygulanmasına öncülük edecek öğretmenler önemli bir konuma sahiptir (Liu ve Szabo, 2009; Özbek, 2014; Yıldırım ve Kiraz, 1999). Öğretmenlerin öğretim ortamında bulunan teknolojiyi kullanım düzeyleri sahip oldukları bilgi, tutum ve yeniliği benimseme düzeylerine göre değişiklik gösterebilmektedir (Özbek, 2014; Yurdakul Kabakçı, 2011). Bir diğer ifadeyle öğretmenlerin sahip oldukları yeterlik düzeyleri ile öğretim ortamlarında teknoloji kullanım düzeylerinin birbiri ile ilişkili olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, öğretmenlerin öğretim ortamlarındaki teknoloji kullanım düzeylerini etkileyen bilgi, beceri ve tutum gibi yeterlikleri kazanmaları gerekmektedir.

Öğretmenlerin, etkili bir şekilde teknoloji kullanımını gerçekleştirebilmeleri için sahip olmaları gereken bu yeterlikleri kazanmalarında hizmetiçi ve hizmet öncesi eğitimler fırsat

sunmaktadır (Çalışkan, Şahin İzmili, 2017; Russell, Bebell, O'Dwyer ve O'Connor, 2003). Rogers (2003) yaptığı çalışmada bireylerin bilgi, beceri ve tutum geliştirirken kullandığı iletişim kanallarını kitle iletişim (gazete, radyo, dergi vb.) ve bireyler arası (yüz yüze iletişim vb.) kanallar olarak tanımlandırmıştır. Bu bağlamda, öğretmenlerin sahip olmaları gereken yeterlikleri kazanma noktasında, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerin sıklıkla kullandığı yüz yüze eğitim kanallarının dışında bilgi, beceri ve tutum kazanabilecekleri birçok iletişim kanalının var olduğu düşünülebilir.

İlgili alanyazın incelendiğinde, öğretmenlerin yeni teknolojileri benimseme ve bu teknolojilere dair bilgi, beceri ve tutum geliştirme aşamasında kullandıkları iletişim kanallarını belirlemeye yönelik yapılan araştırmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Bu kapsamda öğretmenlerin bu süreçlerde kullandığı yaşayan ve işlevsel iletişim kanallarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmanın alanyazına önemli katkılar sunabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte, öğretmenlerin karar aşamalarını, karar süreçlerinde kullandıkları iletişim kanallarını belirlemek amacıyla veri toplama aracı geliştirmiştir. Alanyazına ilgili konu alanında çalışan ve işlevsel iletişim kanallarını belirlemeye yönelik veri toplama aracı kazandırılmıştır.

Araştırma kapsamında öğretmenlerin bilgi, beceri ve tutum edinimlerinin hangi kanallar aracılığıyla olduğu belirtilecektir. Böylece hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitimler gibi halihazırda varolan kanalların nasıl çalıştığı da incelenmiş olacaktır. Bu durum varolan kanal/kanalların ve varsa süreçte kullanılan diğer iletişim kanallarının da nasıl işlediğine yönelik bize fikir vereceği için çalışma bu noktada önem taşımaktadır. Bu kapsamda, araştırma kapsamında belirlenecek iletişim kanalları, okullara teknoloji entegrasyonuna dair politika uygulayıcılarının Fatih Projesi gibi eğitime teknoloji entegrasyonu projelerinde aldıkları kararları öğretmenlere etkili ve hızlı şekillerde nasıl ulaşılabileceği ile ilgili fikir verecektir. Diğer bir ifadeyle, araştırmanın sonunda belirlenen aktif iletişim kanalları, MEB'in

yürütücülüğünü yaptığı FATİH Projesinin ve EBA'nın okullarda yayılımı ve benimsenmesi sürecinde bilgi aktarımı noktasında yol gösterici olabileceği düşünülmektedir. Böylece çalışmanın politika uygulayıcıları için de faydalı olması beklenmektedir.

Bir sosyal sistemin yapısı, yeniliklerin yayılmasını kolaylaştırabilir veya engelleyebilir, bu açıdan bakıldığında sosyal sistemler yeniliklerin yayılmasında önemli bir etkiye sahiptir (Rogers, 2003). Yenilikler, sosyal sistemde yer alan bir birey tarafından bireysel olarak benimsenebileceği veya reddedilebileceği gibi sosyal sistemin tamamı tarafından da benimsenebilir veya reddedilebilir (Rogers, 2003). Bir sosyal sistemin üyeleri bireyler, resmi olan ve olmayan kuruluşlar veya alt sistemler olabilir (Rogers, 2003). Sosyal sistemler arasında inanç, eğitim, sosyoekonomik düzey, yaşanan yer gibi değişkenlere göre yeniliğin yayılımı sürecinde iletişim yapıları farklılık gösterebilmektedir (Rogers, 2003). Öğretmenlerin kendi sosyal sistemleri içerisinde görev yaptıkları okul türü, branş, yaş ve meslekteki görev yılı gibi değişkenlere göre alt sosyal sistemler oluşmuş olabilir. Bu kapsamda EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında öğretmenlerin yenilik karar süreçlerinde işlevsel olarak kullanmayı tercih ettikleri iletişim kanallarının, görev yaptıkları okul türü, yaş ve meslekteki görev yılı değişkenlerine göre incelenmesi öncelikle olası alt sosyal sistemleri ortaya koyacaktır. Devamında ise bu gruplara ulaşabilme kanallarını belirlemesi açısından değerlidir.

Varsayımlar

Bu araştırmada;

1. Öğretmenlerin EBA'dan haberdar oldukları varsayılmıştır.
2. Öğretmenlerin EBA'yı eğitim öğretim süreçlerinde kullandıkları varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu Araştırma;

1. 2017-2018 eğitim öğretim yılında Çanakkale Merkez ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk, orta ve lise kademelerinde eğitim öğretim faaliyeti gerçekleştiren 41 devlet okulunda görev yapan ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 489 öğretmen ile sınırlıdır.
2. Veri toplama kaynağı olarak “Bir Öğretim Teknolojisinin Karar Verme Aşamasında Öğretmenlerin Tercih Ettiği İletişim Kanallarının Belirlenmesi” veri toplama aracı ile sınırlıdır.
3. Ortam olarak Yenilik ve Eğitim Teknolojileri (YEĞİTEK) Genel Müdürlüğü tarafından üretilen EBA Sosyal Eğitim Platformu bağlamı ile sınırlıdır.

ile sınırlıdır.

Tanımlar

Yenilik: Birey ya da toplum tarafından yeni olarak algılanan fikir, uygulama veya nesne (Rogers, 2003).

Yayılm: Bir sosyal sisteme üye bireyler arasında bir yeniliğin zaman içerisinde belli kanallar vasıtasıyla iletildiği süreç (Rogers, 2003).

İletişim: Bireylerin veya toplumun karşılıklı ortak anlayışa ulaşmak için birbirleriyle bilgi oluşturup paylaştıkları bir süreç (Rogers, 2003).

İletişim Kanalı: Bilgi, beceri ve tecrübelerin sosyal sistem üyeleri arasında aktarıldığı araç.

Yaşayan İletişim Kanalı: Herhangi bir durum hakkında bireylerin paylaşımına geçebildiği ve günümüzde halen varolan iletişim kanalı.

İşlevsel İletişim Kanalı: Her hangi bir durum hakkında paylaşımda bulunurken, sosyal sistem içerisinde yer alan bireylerin çoğunluğunun kullandığı, kullanım düzeyi diğer kanallara göre daha yüksek olan iletişim kanalı.

Yenilik-Karar Süreci: Birey veya toplum tarafından yeniliğe dair ilk kez farkındalığın oluşması ile yeniliğe dair benimseme/ reddetme kararını oluşturması arasında geçen süreç.

EBA Sosyal Eğitim Platformu: Kısaca EBA olarak adlandırılan, YEĞİTEK Genel Müdürlüğü tarafından üretilen, herkesin zamandan ve mekandan bağımsız bir şekilde ücretsiz olarak kullanabildiği çevrimiçi bir sosyal eğitim platformudur.

Alanyazın

Bu bölümde kavramsal çerçeve, yeniliklerin yayılması modeli ve kurumsal çerçevesi ve son olarak ilgili araştırmalar sunulmuştur.

Kavramsal Çerçeve

İletişim Kavramı

İçinde yaşadığımız çağda yeni bilgilerin geliştirilmesi, varolan bilgilerin çağa uygun olarak güncellenmesi ve tüm bu bilgilerin bireyler ve toplumlar arasında yayılarak uygulamaya konulması önem kazanmıştır. Bilginin bireyler ve toplumlar arasında yayılımı iletişim ile mümkündür. Alanyazın incelendiğinde iletişim ile ilgili birçok çalışmada farklı tanımlamalar yapıldığı görülmektedir. İletişim kavramı Türk Dil Kurumu (TDK) (2018b) tarafından “*Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme, komünikasyon*” olarak tanımlanmaktadır. Dökmen (2003) iletişimi, bilgiyi üretme, başka birey veya birimlere aktarma ve anlamlandırma olarak tanımlamaktadır. Rogers (2003) iletişimi ortak bir anlayışta ulaşmak için bireylerin aralarında bilgi üretip, paylaştığı süreç olarak tanımlamaktadır. Yurdağül (1996) ise iletişimi insanların

kişisel ya da gruplar halinde bilgi, tutum ve beceri alışverişi yaptığı süreç olarak tanımlanmaktadır. Alanyazındaki tanımlara bakıldığında iletişim genel itibari ile bireyler arasındaki paylaşım süreci olarak tanımlanabilir. Bu paylaşım sürecinin gerçekleşmesi için bilgiyi paylaşacak birey ile bilgiyi alacak birey arasında etkili bir yolun veya kanalın kullanılması gerekmektedir (Yılmaz, 2015). Rogers (2003) iletişim sürecinin önemli bir unsuru olan bu kanalı, bir bilginin veya mesajın kaynaktan alıcıya ulaştığı araç olarak tanımlanmaktadır. İletişim sürecinde verilmek istenen bilgi birden fazla kanal kullanılarak alıcıya iletilebilir, bu durum alıcının bilgiyi daha doğru bir şekilde anlamlandırmasına yardımcı olabilmektedir (Yılmaz, 2015). İletişim sürecinde etkililiği üzerinde önemli etkileri olan bu kanalları kanallar kitle iletişim ya da bireylerarası iletişim araçları olarak sınıflandırılabilir (Kasar, 2011). Bununla birlikte, kitle iletişim araçları ve bireylerarası iletişim araçları dışında günümüzde etkileşimli internet araçları da bilginin ve yeniliklerin yayılımında etkili bir kanal haline gelmiştir (Rogers, 2003).

Kitle İletişim Kavramı

Kitle iletişimi, geliştirilen bilgilerin geniş kitlelere iletilmesi ve iletilen bilgilerin alıcılar tarafından yorumlanması olarak tanımlanmaktadır (Dökmen, 2003; Tutar ve Yılmaz, 2012; Işık, 2011). Tanımda da görüleceği üzere geniş kitlelere hitap etme fırsatı sunan kitle iletişimi, bilgilerin hızlı bir şekilde yayılmasına ve toplumsal farkındalığın oluşmasına katkı sunmaktadır. Kitle iletişiminde iletişim tek yönlüdür ve alıcının bilgiyi alıp almadığı kestirilememektedir (Işık, 2011; Tutar ve Yılmaz, 2012). Kitle iletişiminin kullanım amaçlarına göre birçok işlevi bulunmaktadır. Bu işlevler (UNESCO, 1980; Tutar ve Yılmaz, 2012; Yurdağül,1996):

- Eğlence programları kanalıyla eğlendirme,
- Yenilikler hakkında haber ve bilgi verme,

- Kültürel etkileşimi ve geçişi sağlama,
- Siyasi amaçlı toplumsal kamaoyu oluşturma,
- Eğitim verme.

Kitle iletişiminde kullanılan iletişim kanalları literatürde kitle iletişim araçları olarak tanımlanmaktadır. Bilgilerin geniş kitlelere ulaştırılmasında yaygın olarak kullanılan başlıca kitle iletişim araçları televizyon, radyo, basılı kaynaklar (gazete, dergi ve kitap) ve sinemadır (Tutar ve Yılmaz, 2012). Bununla birlikte, Dökmen (2003) gazete, dergi ve kitapların yanı sıra basılı her türlü yayının (broşür, afiş vb.) kitle iletişim aracı olarak kullanılabilabileceğini belirtmiştir.

Bireylerarası İletişim Kavramı

İlgili alanyazına bakıldığında bireylerarası iletişim kavramının “kişilerarası iletişim” olarakta kullanılabilabileceği görülmektedir. Bireyler arası iletişim genel itibari ile kaynağının ve hedefinin insanlar olduğu iletişim olarak tanımlanmaktadır (Dökmen, 2003). Tutar ve Yılmaz (2012) bireyler arası iletişimi iki ya da daha fazla birey arasındaki mesaj alışverişi olarak tanımlamaktadır. Rogers (2003) ise bireylerarası iletişimi iki veya daha fazla birey arasındaki yüz yüze değişim olarak tanımlamaktadır. Tutar ve Yılmaz (2012) bireylerarası iletişimin yalnızca yüz yüze gerçekleşmeyeceğini telefon, fax gibi kişisel iletişim araçlarını kullanarak gerçekleştirilen iletişimlerinde bireylerarası iletişim olarak adlandırılabilabileceğini vurgulamıştır. Tüm bu tanımlardan yola çıkıldığında bireyler arası iletişimin kitle iletişim araçlarında olduğu gibi tek yönlü olarak yürütülmediği, bireyler arasındaki karşılıklı mesaj alışverişi ile yürüldüğü görülmektedir (Dökmen, 2003, Tutar ve Yılmaz, 2012).

Etkileşimli İnternet ile İletişim Kavramı

İçinde yaşadığımız çağda interntin ve teknolojinin hızla gelişmesi bireylerin günlük yaşamlarındaki her alanı etkilediği gibi iletişim alanını da etkilemiştir. Bir diğer ifade ile,

iletişim şekilleri internetin ve teknolojinin gelişmesiyle değişime uğramıştır. Bu kapsamda, bireylerarası yüz yüze iletişimler artık teknolojik araçlar kullanılarak yapılmaya başlanmıştır (Öztürk ve Talas, 2015). Diğer bir ifade ile, bilgi bireyler arasında teknolojik araçlar ile elektronik ortamlarda aktarılmaktadır (Doğan, Duman ve Seferoğlu, 2011). Teknolojinin ve internetin iletişim amaçlı kullanılması ile birlikte kitle-kişisel iletişim kavramı günümüzde önem kazanmıştır. O'Sullivan ve Carr (2018) kitle-kişisel iletişimi, kitle iletişim kanallarının ve bireylerarası iletişim kanallarının bir arada olduğu iletişim türü olarak tanımlamaktadır. Carr (2017) ise kitle-kişisel iletişimi, belli bir birey veya gruba aynı anda kişiselleştirilmiş ve geniş kitleye ulaştırılabilen bir mesaj gönderimi olarak tanımlamaktadır. Bu kapsamda düşünüldüğünde günümüzde yaygın olarak kullanılan etkileşimli internet araçlarının bir kitle-kişisel iletişim aracı oluşu düşünülebilir. Etkileşimli internet kanallarının bireylerarası iletişimde kullanılma durumları olduğu gibi bazı durumlarda bilgilerin yayılmasında kitle iletişim aracı olarak da kullanılabilir (Onat, 2010). Etkileşim olanağı sunan normal web siteleri (örn. haber siteleri) bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Haber sitelerinin dışında bireylere etkileşim ve paylaşım imkanı sunan birçok etkileşimli internet kanalı bulunmaktadır. Doğan, Duman ve Seferoğlu (2011) bu kanalları anlık iletişim için sohbet araçları, video izleme/paylaşma siteleri, forum siteleri, bloglar, çevrimiçi ansiklopediler ve sosyal ağlar olarak sıralamaktadır.

Yeniliklerin Yayılması Modeli ve Kuramsal Çerçevesi

Yenilik Kavramı

21. yüzyılın insan yaşamında önemi her geçen gün artan yenilik kavramı, günümüzde globalleşmede ve küresel anlamda öncü olmada toplumlar için kilit rol oynamaktadır (Kılıçer, 2011). İlgili alanyazın incelendiğinde yenilik kavramı hakkında işletme, sosyoloji, iletişim, eğitim ve pazarlama gibi daha nice alanda çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Türkçeye

Latince “innovatus”, İngilizce “innovation” sözcüklerinden geçen yenilik kavramını, Türk Dil Kurumu (TDK) (2018a) “*Yeni olma durumu*” veya “*Değişen koşullara uyarlanmak üzere toplum yaşamında oluşan yeni bir öge ya da o zamana değin yürürlükte olan uygulamalardan değişik bir uygulama*” olarak tanımlamaktadır. Ancak, ilgili alanyazına bakıldığında yenilik kavramı ile ilgili kesin bir tanım olmamakla birlikte birçok çalışmada farklı tanımlamaların yapıldığı görülmektedir (Kılıçer, 2011; Gürbüz, 2015).

Rogers (2003) yeniliği, birey veya toplum tarafından yeni olarak algılanan fikir, nesne ya da uygulamalar olarak tanımlamaktadır. Bledow, Frese, Anderson ve Far (2009) yenilik kavramını, birey veya toplum tarafından yeni ve faydalı fikirlerin geliştirilmesi ve sunulması olarak tanımlamaktadır. Yenilik kavramı bir başka çalışmada, yeni fikir, nesne ya da uygulamalar veya bunların geliştirilme sürecindeki yaratıcı süreç olarak tanımlanmaktadır (Zaltman, Duncan ve Holbek, 1973’den akt. Goldsmith ve Foxall, 2003). Oslo Kılavuzu’nda (2005) ise yenilik kavramı, yeni geliştirilmiş ya da daha önceden var olan ancak üzerinde önemli derecede değişiklikler yapılmış olan ürünün/hizmetin veya yeni geliştirilmiş pazarlama/organizasyon yönteminin dış ilişkilerde ya da işlemlerde uygulanması olarak tanımlanmaktadır. Matthews (2003) ise yenilik kavramını, yeni ürünlerin, teknolojilerin, yöntemlerin geliştirilmesi veya uyarlanması ya da varolan ürün ve yöntemler üzerinde iyileştirmeler yapma süreci olarak tanımlamaktadır. İlgili yenilik kavramı tanımları detaylıca incelendiğinde yeni geliştirilen ürün veya hizmetlerin yanında, yeni fikirler, varolan ürün ve hizmetler üzerinde yapılan geliştirme faaliyetlerinin de yeni olarak adlandırılacağı görülmektedir. Bir diğer ifade ile, yenilik sadece ürün ve hizmetler olarak değil, birlikte herhangi bir olay veya durumla ilgili geliştirilen fikirler, süreçler ve uygulamalar olabilir (Bitkin, 2012; Kurtuluş, 2012).

Günümüzde globalleşmede toplumlar için önemli olan yeniliklerin amacına ulaşabilmesi için bireyler veya toplumlar tarafından benimsenerek günlük hayatın içinde

kendisine yer bulması gerekmektedir. Bir diğere ifade ile, yeniliklerin bireyler veya toplamlar arasında yayılması önemlidir. Yeniliklerin yayılması kavramı ilk kez Fransız Sosyolog Gabriel Tarde'in 1890 yılında incelenmiş olsa da yeniliklerin yayılması konusunda yapılan birçok çalışmanın temelini Rogers'ın 1962 yılında geliştirdiği "Yeniliklerin Yayılımı Modeli" oluşturmaktadır (Bitkin,2012; Gürbüz, 2015; Kılıçer, 2011).

Rogers'ın Yeniliklerin Yayılması Modeli

Rogers (2003) yayılımı, bir yeniliğin sosyal sistem üyeleri arasında zaman içerisinde belli kanallar aracılığı aktarılması olarak tanımlamaktadır. Yeni kurallar geliştirildiğinde, bireyler arasında aktarıldığında ve bireyler tarafından benimsendiğinde veya reddedildiğinde sosyal sistemde değişiklikler meydana gelmektedir (Rogers, 2003). Bir diğere ifade ile, yeniliklerin yayılması süreci bir sosyal değişim evresidir. Ancak, tüm yeniliklerin yayılmasının ve benimsenmesinin zorunlu olması gerektiği varsayılmamalıdır, çünkü bazı yeniliklere sosyal sistemin tamamı ya da bir kısmı tarafından yararlı ve ekonomik bulunmayabilir (Rogers, 2003). Rogers'ın (2003) yayılım tanımında da vurguladığı gibi yeniliklerin yayılması modeli dört temel unsur ile açıklanmaktadır. Bu dört temel unsur; (1) yenilik, (2) iletişim kanalları, (3) zaman ve (4) sosyal sistemdir.

1. Yenilik

Yenilik birey veya toplum tarafından yeni olarak algılanan fikir, nesne ya da uygulamadır (Rogers, 2003). Bir fikir eğer bireye yeni geliyorsa o birey için yeni olarak tanımlanabilir (Rogers, 2003). Diğere bir ifade ile yenilik sadece somut nesnelere olarak düşünülmemelidir (Bitkin, 2012). Bununla birlikte bütün yenilikler eşdeğer olarak düşünülmemelidir, çünkü bazı yeniliklerin bireyler ve toplum arasında yayılması kısa sürede gerçekleşebileceği gibi bazılarının ise yayılma süreci uzun süreler alabilmektedir (Usluel ve Aşkar, 2006). Yeniliklerin bireyler ve toplum arasında yayılması süresinin farklılaşması, bireyler tarafından görece yarar, uygunluk, karmaşıklık, denenebilirlik ve gözlemlenebilirlik

gibi yeniliğin birey tarafından algılanan özellikleri aracılığıyla açıklanabilir (Rogers, 2003). Çünkü yeniliğe yönelik tüm bu sayılan algıları yüksek olan bireyler, bu algıları düşük olan bireylere oranla yenilikleri daha hızlı benimsemektedir (Rogers, 2003).

2. İletişim Kanalları

Ortak bir anlayışta buluşmak için bireylerin birbirleriyle bilgi oluşturup paylaştıkları süreç iletişim olarak tanımlanmaktadır. Yayılım ise yenilik hakkında mesajlar içeren iletişimin özel bir türüdür. Bu bağlamda düşünüldüğünde, yayılma yenilik hakkındaki bilgilerin bir bireyden başka bir bireye aktarılması süreci olarak tanımlanabilmektedir. Yeniliğe dair bilgiler, bu bilgilere sahip bireyler tarafından bilgisi olmayan bireylere iletişim kanalları aracılığıyla iletilmektedir (Rogers, 2003). Diğer bir ifade ile, İletişim kanalları sayesinde bireyler kendi aralarında bilgi aktarımı yapabilmekte ve bu yolla bilgi toplumsallık kazanabilmektedir (Arklan ve Taşdemir, 2008).

Yeniliklerin yayılmasında bireyler veya toplumlar yenilik hakkındaki bilgilerini paylaşırken kitle iletişim kanalları ve bireylerarası iletişim kanallarını kullanabilmektedir (Kılıçer, 2011). Televizyon, radyo, gazeteler/basılı kaynaklar gibi kitle iletişim kanalları genellikle geniş kitlelere tek yönlü olarak yenilik hakkında bilgi ve farkındalık kazandırılmak amacıyla kullanılmaktadır. Bireylerarası iletişim kanalları ise en az iki bireyin birbirleri arasında yenilik hakkında bilgi, fikir alışverişinde bulunmak ve tutum geliştirmek için kullandıkları iletişim kanalıdır. Diğer bir ifade ile, iletişim kanalları bireylerin yeniliğe yönelik bilgi, tutum ve benimseme durumu geliştirme aşamalarında farklı etkilere sahiptir. Tüm bu iletişim kanallarının dışında son yıllarda yeniliklerin yayılmasında etkileşimli internet araçları da önem kazanmıştır. İnternet, kitle iletişim araçları gibi aynı anda birden fazla kişiye ulaşma imkanı tanımaktadır ancak aynı zamanda bireyler arası iletişim kanalları gibi bir bireyin başka bir bireyle kişileştirilmiş iletişim kurmasına da olanak sağlamaktadır (Rogers, 2003). Bu yönüyle internet iletişimde ekonomiklik sağlayabilmektedir. Bir diğer ifade ile,

eğitim siteleri, video izleme siteleri, sosyal medya siteleri, bloglar ve e-posta gönderim siteleri gibi etkileşimli internet kanalları ile bireylerin bir birleri ile iletişim kurarak bilgi, tutum ve becerilerini paylaşmaları kolaylaşmaktadır.

Yeniliklerin yayılması modelinde iletişim kanalları kozmopolit ve lokal olmak üzere iki kategoride de sınıflandırılabilir. Kozmopolit iletişim kanalları, genellikle sosyal sistem üyelerinin kendi siteleri dışındaki diğer bireylerle veya kaynaklarla iletişime geçerken kullandığı kanallar olarak tanımlanmaktadır (Rogers, 2003). Bir diğer ifade ile, bireylerin değişim ajanlarıyla ya da kitle iletişim araçlarıyla iletişime geçtiği kanallar kozmopolit kanallardır. Lokal iletişim kanalları ise sosyal sistem üyelerinin kendileri ile aynı sosyo-ekonomik özelliklere sahip birey veya kaynaklarla iletişime geçmek için kullandığı kanallardır. Bireylerarası iletişim kanalları hem kozmopolit hem de lokal iletişim kanalı olabileceği gibi kitle iletişim araçları genel itibarı ile kozmopolit iletişim kanalıdır (Rogers, 2003). Bir diğer ifadeyle, bireylerin aynı kurumda ya da ofiste çalıştıkları meslektaşlarıyla lokal olarak iletişime geçebileceği gibi, kendi ofislerinde çalışmayan kurumun üst yetkilileri ile yada kurum dışındaki ilgili kişilerle kozmopolit olarak iletişimde kurabilmektedirler.

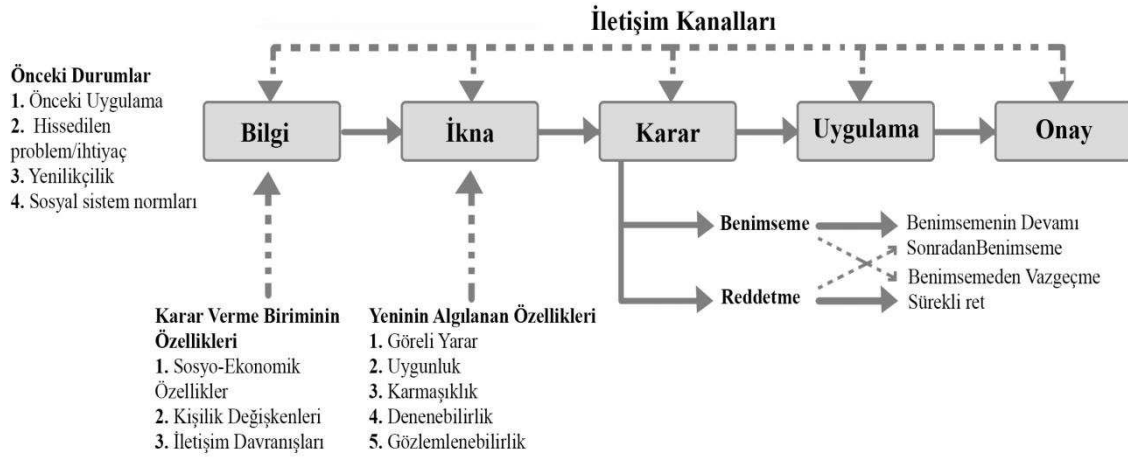
3. Zaman

Rogers (2003) Yeniliklerin yayılması modelinde zaman unsurunu üç alt unsurda incelemektedir. Bunlar: (a) yenilik-karar süresi, (b) benimseyici kategorileri ve (c) benimseme hızıdır.

a. Yenilik-Karar Süreci

Yenilik-karar süreci, bireylerin veya toplumun yenilik hakkında ilk kez bilgi edinmesi, edindiği bilgiler ışığında tutum geliştirmesi, yeniliğe yönelik benimseme/reddetme kararı oluşturması, benimsemesi durumunda ilk kez uygulaması ve uygulama sonrasında yeniliğe dair nihai kararını vermesi süreci olarak tanımlanmaktadır (Rogers, 2003). Yenilik-karar süreci, bireyleri yeniliğin avantaj ve dezavantajlarına yönelik belirsizlikleri azaltmaya motive

eden aktif bilgi arama ve geliştirme süreci olarak da tanımlanabilmektedir (Rogers, 2003). Yeniliklerin yayılması, zaman içerisinde belli davranışları ve kararları içeren bir süreçtir (Kılıçer,2011). Yenilik-karar süreci (1) bilgi, (2) ikna, (3) karar, (4) uygulama ve (5) onay olmak üzere beş aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamalar süreç içerisinde sıralı bir şekilde ilerledim (Bitkin, 2012). Diğer bir ifade ile, süreç içerisinde bireyler bir aşamayı tamamlamadan bir sonraki aşamaya geçememektedir. Sürece ilişkin detaylı bilgi Şekil 1.'de sunulmaktadır.

Şekil 1. Yenilik-karar süreci Rogers (2003, s.209, Türkçe'ye uyarlanmıştır.)

a. 1. Bilgi Aşaması

Yenilik-karar sürecinin birinci aşaması olan bilgi aşamasında, bireylerin yenilik hakkındaki ilk farkındalıkları oluşmakta ve bireyler bu yenilik hakkında ilk kez bilgi edinmektedir. Bu aşamada bireyler yeniliğe ihtiyaç duyabilir ya da yenilik hakkında farkındalık edindikten sonra ona ihtiyacının olduğunu anlayabilir. Bireyler bilgi aşamasında “Yenilik nedir?”, “Nasıl çalışır?” ve “Neden işe yarıyor?” gibi sorulara cevap aramayı amaçlamaktadır. Bireylerin farkındalık bilgileri “Yenilik nedir?” sorusunun cevaplarını temsil eder ve bu bilgiler ışığında bireyler yenilik hakkında daha çok bilgi edinme eğiliminde

olabilirler. Bireyler nasıl yapılır bilgisi, farkındalıklarının olduğu yeniliğe yönelik “Nasıl çalışır?” sorusunun cevabını temsil etmektedir. Bireylerin bu aşamadaki prensip bilgileri ise “Neden işe yarıyor?” sorusunun cevabını temsil etmektedir. Bireylerin bu üç sorunun cevabını bilmesi yeniliği benimsemeye tek başına yeterli değildir. Diğer bir ifade ile bireylerin yeniliğe dair yeterli düzeyde bilgilerinin olması yeniliği benimseyecekleri anlamına gelmemektedir. Bireyler bu bilgiler ışığında yeniliğe yönelik tutum geliştirmeli ve karar vermelidir (Rogers, 2003).

a. 2. İkna Aşaması

Yenilik-karar sürecinin ikinci aşaması olan ikna aşamasında bireyler, bilgi aşamasında farkındalık kazandıkları yeniliğe dair edindikleri bilgiler ışığında olumlu veya olumsuz tutum geliştirmektedir. Bireylerin yeniliğe yönelik tutum geliştirecekleri ikna aşamasına geçebilmeleri için yenilik hakkında yeterli düzeyde farkındalık ve bilgi düzeyine sahip olmaları gerekmektedir. Bilgi aşamasında daha çok bilgi edinimine yönelik bilişsel faaliyetler gerçekleştirilirken ikna aşamasında daha çok düşünmeye dayalı duyuşsal aktiviteler gerçekleştirilmektedir. Bu aşamada bireyler genellikle “Yeniliğin bana sağladığı avantaj ve dezavantajlar nelerdir?” sorusuna cevap aramaya çabalamaktadır (Rogers, 2003). Bu aşamada kitle iletişimi çok genel kalmaktadır. Bireyler yeniliğe dair tutumlarını şekillendirirken akranlarına ihtiyaç duymaktadır.

a. 3. Karar Aşaması

Yenilik-karar sürecinin üçüncü aşaması olan karar aşamasında bireyler, yeniliğe yönelik ikna aşamasında geliştirmiş oldukları tutuma göre yenilik hakkında benimseme ya da reddetme kararı oluşturmaktadır. Bireyler benimseme kararı ile yeniliği uygulama kararı oluştururken, reddetme kararıyla da yeniliği kendileri için yararlı görmedikleri için uygulamama kararı oluşturmaktadır. Bireylerin geneli bu aşamada yeniliği denemeden

yeniliğe dair karar oluşturmamaktadır. Diğer bir ifade ile, bireyler yeniliği denedikten sonra gördükleri avantaj ve dezavantaj durumuna göre benimseme ya da reddetme kararı vermektedir. Karar aşamasında bireyler iki tür reddetme davranışı sergileyebilmektedir. Bunlardan ilki önceden benimseme kararı geliştirip, yeniliği denemesinin ardından kararını değiştirerek reddetme kararı aldığı aktif reddetme davranışıdır. Diğer reddetme davranışı ise benimseme ve uygulama kararı almadan yeniliği direk olarak reddetme davranışı gösterdiği pasif reddetme davranışıdır. Bu aşamada sosyal sistemde bulunana akranların yeniliği uygulamasını, bireyin karar vermesini daha da kolaylaştırabilir (Rogers, 2003).

a. 4. Uygulama Aşaması

Yenilik-karar sürecinin dördüncü aşaması olan uygulama aşamasında bireyler, karar aşamasında oluşturdukları benimseme kararı sonrasında yeniliği pratiğe ve uygulamaya koymaktadırlar. Uygulama aşamasına kadar olan üç yenilik karar aşamasında (bilgi, ikna ve karar aşamaları) daha çok bilişsel süreçler işe koşulurken bu durum yerini uygulama aşamasında davranış odaklı yeniliğin pratiğe koşulmasına bırakmaktadır. Yeniliğin uygulama sürecinde bireylerin karşılaştıkları belirsizlikler bu aşamada sorun teşkil etmektedir. Bu nedenle bireyler uygulama aşamasında yoğun olarak bilgi edinme çabası göstermektedir. Bireyler bu aşamada daha çok “İnovasyonu nereden temin edebilirim?”, “Bunu nasıl kullanırım?” ve “Uygulama sürecinde karşılaşılabilecek olası problemler nelerdir ve bunları nasıl çözebilirim?” sorularına cevap aramaktadır (Rogers, 2003). Bu bağlamda değişim ajanları bireylere yenilik kapsamında teknik destek sağlamaktadır.

a. 5. Onay Aşaması

Yenilik-karar sürecinin son aşaması olan onay aşamasında bireyler, yeniliğe yönelik nihai benimseme ya da reddetme kararlarını oluşturmaktadır. Bu aşamada daha önceden benimsenen yeniliğin uygulanması sürekliliğini kaybedebilir (Rogers, 2003). Bir diğer ifade

ile, daha önceden benimsenen ve uygulanan bir yeniliğe yönelik süreç içerisinde bireyler tarafından reddetme kararı verilebilir. Bu aşamada bireyler iki tür reddetme davranışını sergileyebilmektedir. Bunlardan ilki olan son verme davranışında bireyler süreç içerisinde uyguladıkları yenilikten daha iyi bir yenilikle karşılaşırlarsa ve bunun kendileri için daha faydalı olduğuna inanırlarsa süreç içerisinde uyguladıkları yeniliğe yönelik reddetme kararı alabilmektedirler (Roger, 2003). Diğer bir ifade ile, bireyler süreç içerisinde başka bir yenilik için yenilik-karar sürecini işe koyabilirler. Reddetme davranışlarından ikincisi olan hayal kırıklığı sonucu uygulamayı sonlandırma davranışında ise bireyler süreç içerisinde uyguladıkları yeniliğin çıktularından memnun kalmayarak yeniliğe yönelik reddetme kararı verebilirler.

Yenilik-Karar Aşamaları ve İletişim Kanalları İlişkisi

Rogers (2003) yeniliklerin yayılması modelinde kitle iletişim araçlarının, bireylerin yeniliğe dair ilk bilgi ve farkındalıkları kazandıkları bilgi aşamasında bireylerarası iletişim kanallarına oranla daha işlevsel olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte kitle iletişim araçlarının gelişmiş ülkelerdeki erişilebilirlik seviyesi, gelişmekte olan ülkelere oranla daha yüksektir (Rogers, 2003). Bu nedenle gelişmekte olan ülkelerde bireyler kitle iletişim kanallarına erişimleri kısıtlı olduğu için yenilik hakkında bilgi ve farkındalık edinirken kozmopolit bireylerarası iletişim kanallarını kullanabilmektedir.(Rogers, 2003). Diğer bir ifade ile, kozmopolit iletişim kanalları yerel iletişim kanallarına göre bilgi aşamasında daha işlevseldir. Bununla birlikte, fikir liderleriyle ve akranlarla yapılan iletişimler gibi yerel düzeydeki bireylerarası iletişim kanalları bireylerin yeniliğe yönelik tutum geliştirmesinde, karar oluşturmasında ve uygulama sürecindeki problemleri çözmesinde kitle iletişim kanallarına göre daha işlevseldir (Rogers,2003). Bununla birlikte, gelişmekte olan ülkelerde kozmopolit bireylerarası iletişim kanalları ve kitle iletişim kanallarının kozmopolit olarak

birlikte kullanıldığı durumlarda bu kanalların bilgi ve ikna aşamalarındaki etkililiği gelişmiş ülkelere oranla artış göstermektedir (Rogers, 2003).

b. Benimseyici Kategorileri

Rogers (2003) yeniliklerin yayılması modelinde yeniliklerin sosyal sistem üyeleri arasında benimsenme düzeylerinin farklılık gösterebildiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda, sosyal sistemde bulunan üyeler yenilikleri benimseme derecesine göre farklı yenilikçilik kategorilerinde bulunmaktadır. Bu yenilikçilik kategorileri ve sosyal sistem üyelerinin bu kategorilerdeki yüzdeler dağılımı; yenilikçiler (%2,5), öncüler (%13,5), sorgulayıcılar (%34), kuşkucular (%34) ve gelenekçiler (%16) şeklindedir.

c. Benimsenme Oranı

Rogers (2003) yeniliklerin yayılması modelinde benimsenme hızını, yeninin sosyal sistem içerisinde kullanılma oranının ölçülmesi olarak tanımlamıştır. Yeniliğin benimsenme hızı bireylerin yeniliği yönelik algılanan özelliklerinden, iletişim kanallarından, sosyal sistemin yapısından, değişim ajanlarından etkilenmektedir.

4. Sosyal Sistem

Sosyal sistemler, aynı amaca ulaşabilmek için problemleri birlikte çözmeye çalışan, birbirleri ile ilişkili birimlerin bir araya gelerek oluşturduğu yapılardır (Rogers, 2003). Bir sosyal sistemin üyeleri bireyler, resmi olmayan gruplar, kurumlar ve alt sistemler olabilmektedir (Rogers, 2003). Yeniliklerin yayılması sosyal sistemde gerçekleştiği için, yayılım sosyal sistemin yapısından etkilenmektedir (Rogers, 2003). Bu etki sosyal normlardan, fikir liderlerinden, değişim ajanlarından, yeniliğin sonuçlarından ve yenilik-karar türünden kaynaklanabilmektedir. Bireylerin veya toplumların sahip olduğu kültürel ve dini özellikler gibi sosyal normlar yeniliğin yayılımını hızlandırabileceği gibi bazı durumlarda yavaşlata da bilmektedir (Kılıçer, 2011). Bununla birlikte, sosyal sistem üyeleri arasındaki resmi ve resmi olmayan ilişkiler sosyal sistemdeki iletişim yapısını oluşturmaktadır. Sosyal sistemde ilişki

yapılarını bireylerin benzerlik gösterdiği akranlar, benzerlik göstermediği kişiler, fikir liderleri ve değişim ajanları oluşturmaktadır (Rogers, 2003).

Bireylerin Benzerlik Gösterdiği Akranlar ve Benzerlik Göstermediği Bireyler

İnsan iletişiminin temel ilkesi, fikir alışverişinin en çok tutum, inanç, eğitim, sosyo-ekonomik durum gibi benzerlikleri olan bireyler arasında gerçekleşmesidir. Bireyler benzer özelliklere sahip olduğunda aralarında kurdukları iletişim daha etkili olmaktadır. Bireylerin tutum, inanç, eğitim vb. gibi özellikleri bakımından benzerlik göstermediği kişiler ile kurduğu iletişimlere ise bazen bilişsel uyumsuzluğa sebep olabilmesinden dolayı etkisiz kalabilmektedir. Ancak nadiren de olsa özellik olarak iki farklı birim arasında kurduğu köprü görevi nedeniyle etkili bu tür iletişimlerde etkili olabilmektedir. Sosyal yapıdaki bu iki iletişim yapısı da yeniliklerin yayılımını etkilemektedir. Akranlarla kurulan ilişkiler yeniliklerin sosyal sistem içerisinde yayılımını kolaylaştırmakta ve hızlandırabilmektedir. Ancak akranlarla kurulan ilişkiler yeniliğin yayılımının sadece üye olunan sosyal sistemle sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, benzer özelliklerde olmayan bireylerle kurulan iletişimlerde yeniliklerin yayılmasında etkin rol oynayabilmektedir (Rogers, 2003).

Fikir Liderleri ve Değişim Ajanları

Fikir liderleri sosyal sistemdeki diğer üyelere göre daha kozmopolittir ve sosyo-ekonomik açıdan diğer üyelere göre daha iyi durumdadır. Fikir liderleri sosyal sistemdeki diğer üyelere yenilik hakkında bilgiler ve tavsiyeler sunmaktadır. Fikir liderleri bu görevi, bağlı oldukları kurumlardan bir görev olarak almamakla birlikte, teknik anlamdaki yeterlilikleri, sosyal erişilebilirlikleri ve sosyal normlara uygunluklarından dolayı kazanmaktadırlar. Fikir liderleri sistemin diğer üyelerine göre daha yenilikçidir ancak her zaman yenilikçi olmak zorunda değildirler. Sosyal sistem değişime odaklı olduğunda yenilikçi olabilir, değişime odaklı olmadığı zaman yenilikçi olmayabilirler. Bir sosyal sistemde fikir liderinin bir rolü, sistemdeki diğer üyeler için yenilik konusundaki belirsizliğin azaltılmasına

yardımcı olmaktadır. Ayrıca fikir liderleri değişim ajanlarıyla yüksek düzeyde iletişime sahiptirler (Rogers, 2003). Fikir liderlerinin sosyal sistemdeki diğer üyeleri yeniliklere yönelik benimseme ya da reddetme davranışına yönlendirebilme kapasitesine sahip olduklarından dolayı yeniliklerin yayılması süreci üzerine önemli derecede etkisi bulunmaktadır.

Değişim ajanları ise bireylerin yenilik hakkındaki kararlarını bir kurumun arzu ettiği şekilde etkileyen kişilerdir. Değişim ajanları genellikle yeniliklerin sosyal sistem içerisinde yayılmasını isteseler ancak bazı durumlarda yayılmasını istemedikleri yeniliklerin yayılımını yavaşlatabilir veya engelleyebilirler. Bununla birlikte değişim ajanları sosyal sistemdeki bireylerle statü olarak benzer özelliklere sahip olmadıkları için yayılım süreçlerinde temsilcileri olarak yardımcıları veya fikir liderlerini kullanmaktadırlar. Bu yardımcıları ve fikir liderleri genel itibarı ile yeniliğin yayılması amaçlanan sosyal sistem üyeleri ile benzer koşullardaki bireylerdir (Rogers, 2003).

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde yenilik-karar süreçleri, yeniliklerin yayılımında kullanılan iletişim kanalları, kitle iletişim araçlarının kullanımı, etkileşimli internet araçlarının kullanımı, bireylerarası iletişim kanallarının kullanımı, EBA'nın öğretim süreçlerinde kullanılması ve eğitimde teknoloji kullanımı kursları (hizmetiçi eğitim) ile ilgili alanyazın ortaya konmuştur.

Yenilik-karar süreci ile ilgili araştırmalar

Alanyazın incelendiğinde yeniliklerin yayılması sürecinde bireylerin buldukları yenilik karar aşamalarını belirlemeye yönelik çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu konuda ulaşılan alanyazın aşağıda sunulmuştur.

Çelik, Şahin ve Aydın (2014) Rogers'ın (2003) yeniliklerin yayılması teorisini temel olarak geliştirdikleri mobil öğrenmenin benimsenmesi ölçeğine yönelik güvenilirlik ve geçerlik

çalışması gerçekleştirmiştir. Araştırmanın katılımcılarını farklı bölümlerde öğrenim gören 471 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda mobil araçları benimsemeye yönelik yenilik karar sürecinde öğretmen adaylarının 78'inin (%16,5) bilgi aşamasında, 97'sinin (%20,6) ikna aşamasında, karar alan 106'ünün (%22,5; benimseme: %15,7 ve reddetme: %6,8) karar aşamasında, 91'inin (%19,3) uygulama aşamasında ve 99'unun (%21) onay aşamasında bulunduğu sonucuna ulaşmıştır.

Lichty (2000) Rogers'ın (2003) yeniliklerin yayılması teorisini temel alarak gerçekleştirdikleri çalışmada tıp fakültesi öğretim üyelerinin bilgisayar kullanma yönündeki tutum ve inançları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Wayne State Üniversitesi Tıp fakültesinde görevli 99 öğretim üyesi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, sürece dahil yenilik karar aşamalarında öğretim üyelerin %42,4'ünün bilgi, %31,3'ünün ikna, %18,1'inin karar ve %8'inin uygulama aşamasında olduğu onay aşamasına ise henüz hiçbir öğretim üyesinin geçmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Usluel ve Aşkar (2003) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin bilgisayar kullanımına yönelik yenilik-karar sürecinde hangi aşamalarda bulduklarını incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Ankara'da bulunan üç ilkokulda görev yapan 31 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin tamamının bilgi aşamasını tamamladıkları, öğretmenlerin 2'sinin ikna, 5'inin karar, 21'inin uygulama ve diğer 2'sinin ise onay aşamasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir ifade ile, araştırma sonunda öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun bilgisayarı kullanma konusunda olumlu karar vererek bilgisayarları kullanmaya başladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Henderson, Dancy ve Niewiadomska-Bugaj (2012) Rogers'ın (2003) yeniliklerin yayılması teorisini temel alarak gerçekleştirdikleri çalışmada, katılımcıların araştırma temelli öğretim stratejilerine yönelik yenilik-karar süreci aşamalarını incelemiştir. Araştırmanın

katılımcılarını, Amerika'daki devlet üniversitelerinde fizik alanında uzman 701 öğretim üyesi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, Öğretim üyelerinin %12'sinin araştırma temelli öğretim stratejileri hakkında henüz hiçbir bilgisi olmadığı, %16'sının bilgisinin olduğu ama henüz hiç uygulamadığı, %23'ünün daha önce uyguladığı ancak uygulamaya devam etmediği, %49'unun ise hali hazırda uygulamaya devam ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Watson (2007) yaptığı çalışmada, yükseköğretimde görevli öğretim üyeleri ve öğrencilerin öz-yeterliklerini yenilik-karar süreci ile incelemiştir. Araştırmanın sonucunda, katılımcıların %21,8'inin bilgi, %28,97'sinin ikna, %30,51'inin karar, %15,38'inin uygulama ve %3,85'inin onay aşamasında bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yeniliklerin yayılmasında iletişim kanalları ile ilgili araştırmalar

Alanyazın incelendiğinde yeniliklerin yayılmasında iletişim kanalları ile ilgili yapılan araştırmaların bankacılık, sağlık, tarım, hayvancılık, otomotiv ve eğitim sektörlerinde yapıldığı görülmektedir. Alanyazında ulaşılan araştırmalar detaylı incelendiğinde çalışmaların bu sektörlerdeki yeniliklerin benimsenmesi sürecinde bireylerin kullanmış oldukları iletişim kanallarının belirlemeye yönelik çalışmalar olduğu görülmektedir. Alanyazına dair bazı araştırmalara aşağıda yer verilmiştir.

Weenig (1999) bir kurumda çalışan bireylerin yeni bir programı benimsenmesine ilişkin farkındalık, bilgi, tutum ve niyetlerinin, kurum içindeki bu yenilikle ilgili resmi ve gayri resmi iletişimden nasıl etkilendiği incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını organizasyonda sürekli olarak çalışan 35 yaşının üstündeki 500 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, bireylerin yeniliğe yönelik ilk farkındalıklarını önemli ölçüde yöneticiler ve kurum dergileri gibi resmi iletişim kanallarından kazandığı ancak akranlarla yapılan görüşmeler gibi resmi olmayan iletişim kanallarının da bu sürece katkı sunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte katılımcıların önemli bir çoğunluğunun yenilik

hakkında akranlarıyla ve yöneticileriyle tartışmalar gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışanların aralarında kurduğu güçlü iletişimler gibi resmi olmayan iletişim kanallarının çalışanların tutum ve benimseme niyetlerini şekillendirmede daha etkili olduğunu görülmüştür.

Lichty (2000) yeniliklerin yayılması teorisini temel alarak gerçekleştirdikleri çalışmada tıp fakültesi öğretim üyelerinin bilgisayar kullanma yönündeki tutum ve inançları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Wayne State Üniversitesi Tıp fakültesinde görevli 99 öğretim üyesi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğretim üyelerinin tamamına yakınının bilgisayar becerilerini kendi çabaları ve uygulamalarıyla geliştirdiği, ancak bu süreçte meslektaşları, aile bireyleri ve arkadaşları gibi bireylerarası iletişim kanallarından da destek aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, öğretim üyelerinin bilgisayar becerilerini geliştirirken okul derslerinden düşük düzeyde destek aldıkları sonucuna da ulaşılmıştır.

Stuart (2000) çalışmasında iletişim kullanıcıların bir yeniliği benimseme kararlarına bilgi kaynaklarının, kullanıcı özelliklerinin ve yenilik özelliklerinin etkisini incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını Kansas Üniversitesinde çalışan bilgisayarlarına Microsoft Outlook programı yüklenmiş 509 öğretim görevlisi, yönetici ve destek personel oluşturmaktadır. Katılımcıların Outlook hakkındaki bilgilerinin çoğunu üniversite/birim yetkilileri veya basılı yayınlar gibi resmi kanallardan aldığı ve bu kanalları güvenilir bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, katılımcıların üçte ikisinin Outlook'un bilgisayarlarına kurulumu aşamasında teknik uzmanlardan bire bir bilgi aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların bilgi almak amacıyla gayri resmi kanallardan, birimlerde yapılan ilk bilgilendirme toplantılarından ve teknik ekip tarafından yapılan bilgilendirme toplantılarından düşük düzeyde yararlandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Lee, Lee ve Schumann (2002) 1999 Michigan Üniversitesi'nde yapılan tüketici Anketinin verilerini kullanarak, iletişim kaynaklarının ve yöntemlerinin tüketicilerin teknolojik yenilikleri benimsemesi üzerindeki etkileri incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını telefon ile yapılan ankete katılan 1000 yetişkin birey oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, iletişim kanallarının tüketiciler tarafından teknolojik yeniliklerin benimsenmesinde önemli rolü olduğu ve tüketicilerce kullanılan iletişim kanallarının benimseyenler arasında farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Yeni teknolojileri henüz benimsemeyen tüketicilerin bu yeniliklere dair bilgiyi yazılı kaynaklardan çok konuşmaya dayalı bireyler arası kaynaklardan aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yenilikçi olan tüketiciler ise hem yazılı hem de konuşmaya dayalı kanallardan bilgi aldığı görülmüştür. Bununla birlikte, teknolojik yenilikleri öğrenirken, konuşmaya dayalı iletişim kanalı müşteriler tarafından yazılı iletişim kanalına oranla daha kullanışlı olarak algılanmaktadır.

Esen (2002) yaptığı araştırmada VCD filmlerin benimsenme sürecini ve farklı benimseme gruplarında yer alan öğrenciler arasındaki farklılıkları incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Çukurova üniversitesinde öğrenim gören 311 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin yenilikçilik düzeyleri arttıkça yeniliğe dair bilgi edinirken kitlesel iletişim kanallarını kullanma oranlarının da arttığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca bireylerin bilgi alma amacıyla kitle iletişim araçlarından en çok gazeteleri takip ettiği bunu sırasıyla televizyon ve derginin izlediği sonucuna ulaşmıştır.

Ankem (2003) Michigan'daki girişimci radyologlar tarafından Uterin Fibroid Embolizasyonun (UFE) farkındalığının oluşmasında ve benimsenmesinde bilgi kaynaklarının etkisini ve UFE hakkında enformasyon akışına en çok etkili olan girişimci radyologların iletişim ilişkilerini incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını Michigan'da bulunan 32 girişimci radyolog oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, Gazetelerin olan radyologların yeni ürünleri benimsemesini teşvik etmede ve farkındalıklarının oluşmasında önemli bir bilgi

kaynağı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, geç benimseyen kategorisinde olan radyologlar arasında yenilikleri kullanmaya teşvik etmede en önemli kanalın akranlarla olan etkileşim iken, konferansların yeniliğe karşı farkındalığı oluştururken en önemli bilgi kanalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca radyologların bilgi elde etmek için Web araçlarını çok sık kullanmadığı da görülmüştür.

Suoranta ve Mattila (2004) yaptıkları çalışmada mobil bankacılık hizmetlerinin yayılımını ve benimseyenlerini incelememişlerdir. Araştırmanın katılımcılarını Finlandiya’da bulunan bankaların 1253 müşterisi oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, Mobil bankacılık sektörünün yayılımının başlangıç aşamasında en etkili kanalın bankaların mektupları ve reklamları gibi kitlesel iletişim kanalları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, mobil bankacılık hizmetlerini yoğun ve aralıklarla kullanan müşterilerin banka çalışanları tarafından daha çok bireyler arası iletişim kanallarıyla bilgilendirilirken, bu hizmetleri hiç kullanmayan ve daha az kullanan müşterilerin kitle iletişim kanallarıyla bilgilendirildi sonucuna ulaşılmıştır.

Çiçek, Cevger ve Tandoğan (2008) yaptıkları çalışmada Afyonkarahisar’da süt sığırcılığı işini yapan firmaların yenilikleri benimseme sürecine etki eden sosyo-ekonomik unsurları belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya Afyonkarahisar’da bulunan 80 firma katılmıştır. Araştırmanın sonucunda, firmaların büyük çoğunluğunun benimseme sürecinde en çok gazete, televizyon ve radyo gibi kitle iletişim araçlarını kullandığı, bununla birlikte bazı firmaların ise ilgili konu hakkındaki nitelikli yayınları takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Zolait ve Sulaiman (2009) kitle iletişim araçları ve bireylerarası iletişim araçları gibi iletişim kanallarının Yemenliler arasındaki internet bankacılığını kullanma niyeti üzerine etkisini incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını rastgele seçilmiş 369 Yemenli banka müşterisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, kitle iletişim araçlarının ve bireylerarası

iletişim kanallarının Yemendeki banka müşterilerinin internet bankacılığını kullanma niyetleri ve bu teknolojiyi kabul etme düzeyleri üzerinde olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, davranış niyeti üzerinde etkisi olan sosyal çevre içerisinde en etkili kanalın yüz yüze görüşmeler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sezgin (2010) yaptığı araştırmada hayvancılık sektöründeki yeniliklerin çiftçiler tarafından benimsenmesi sürecinde kullanılan kitle iletişim kanallarının sürece olan etkisini incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını Erzurum'un yedi ilçesinde yaşayan 169 çiftçi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, hayvancılık sektöründeki yeniliklerin benimsenmesi sürecinde çiftçilerin farkındalık ve bilgi edinmesinde televizyon/radyo, afiş/ilan, kitap/broşürden gibi kitle iletişim araçlarının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, çiftçilerin benimseme sürecinde bilgi edinmek için en çok kitle iletişim araçlarından televizyon/radyo'yu kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yılmaz (2013) çalışmasında okul öncesi bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik seviyelerini, öğretim süreçlerinde bilgisayar kullanmaya yönelik algılarını ve bilgisayar teknolojilerine yönelik yeni bilgileri edinmek için kullandıkları iletişim kanallarını incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını Ankara'da bulunan üniversitelerde okulöncesi bölümü okuyan 436 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının bilgisayar teknolojilerine yönelik bilgileri alırken kitle iletişim kanallarına oranla interaktif kurslar, seminerler ve arkadaşlar gibi bireyler arası iletişim kanalları daha çok kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, Öğretmen adaylarının televizyonu önemli bir iletişim kanalı olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının bilgi edinirken basılı kitap ve dergileri de kullandığını ancak daha çok internet ortamında çevrimiçi kitap ve dergileri kullanmayı tercih ettiğini sonucuna ulaşılmıştır.

Köksal ve Türedi (2014) araba alacak tüketicilerin alacakları arabaya karar verme sürecinde kullandıkları iletişim kanallarının önem derecelerini ve etkililiklerini incelemişlerdir. Araştırmanın katılımcılarını Antalya, Burdur ve Isparta'da yaşayan 477 kişi oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, tüketicilerin alacakları arabaya karar verirken en çok kişisel deneyim ve araba satış bayileri, galeriler ve satış temsilcileri gibi iletişim kanallarının süreci doğrudan etkilediği ve etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte, İnternet ve yüz yüze görüşme iletişim kanallarının, tüketicilerin kişisel deneyim edinmelerinde, bayi, galeri ve satış temsilcileriyle gerçekleştirilen iletişimlerde dönüt almalarında, alacakları arabaya karar verme sürecinde dolaylı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, kitle iletişim kanallarının tüketicilerin kişisel deneyim edinmeleri üzerine etkisi olmadığı yalnızca bayi ve satış temsilcileri ile yaptıkları görüşmelerle alacakları arabaya karar vermeleri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gainforth, Latimer-Cheung, Athanasopoulos, Moore, ve Ginis (2014) Rogers'ın (2003) yeniliklerin yayılması teorisini temel alarak yaptıkları çalışmada toplum temelli bir organizasyonda çalışanların omurilik yaralanması olan kişiler için fiziksel aktivite kılavuzlarının benimsenmesinde bireylerarası iletişim kanallarının rolünü incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını organizasyonda çalışan 56 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, bireyler arası iletişim kanallarının yeniliklerin yayılmasında bilgi hareketliliği sağlayan önemli bir kanal olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tran ve Corner (2016) başta kişiler arası ağların, sosyal medyanın ve kitle iletişim araçları olmak üzere farklı iletişim kanallarının mobil bankacılık müşterilerinin inançları ve kullanım niyetleri üzerindeki belirgin etkilerini incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını Yeni Zelandalı 183 genç yetişkin oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, müşterilerin mobil bankacılık hizmetleri ile ilgili banka çalışanları ve tanıdıkları ile kurdukları yüz yüze iletişimin bankacılık ile bilgiler için en güvenilir ve ikna edici kaynak olduğu sonucuna

ulaşmıştır. Bununla birlikte, mobil bankacılık sektöründe kitle iletişim ve sosyal medya kanallarının müşterilerin görüşlerini üzerine düşük düzeyde etkisi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kitle iletişim kanallarının, sosyal medya kanallarına göre müşteriler tarafından daha güvenilir bulunulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İletişim kanallarının kullanım düzey ve amaçları ile ilgili diğer araştırmalar

Alanyazın incelendiğinde kitle iletişim araçlarının ve etkileşimli internet araçlarının bireyler tarafından ne derece kullanıldığı ve ne amaçla kullanıldığı belirlenmesine yönelik araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmalardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Koçak (2001) yaptığı araştırmada, televizyon izleyicilerinin davranışlarını ve tercihlerini incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Konya'da yaşayan 711 televizyon izleyicisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, izleyicilerin televizyonda en çok ana haber bültenlerinin ve haber programlarının izlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Dursun (2004) yaptığı çalışmada, üniversitede öğrenim gören öğrencilerin interneti kullanım amaçlarını ve bu süreçte karşılaştıkları sorunları incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Gaziosmanpaşa Üniversitesinde öğrenim gören 311 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin interneti en çok e-posta göndermek ve haberleri okumak için kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin interneti eğitim amacıyla en çok araştırma yapmak için kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Toruk (2008) yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerinin gazete, televizyon ve internet gibi medya araçlarını kullanım şekillerini incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, 205 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin bilgi sağlama amacıyla en çok kullandığı medya kanallarının sırasıyla televizyon, internet, gazete, kitap ve radyo olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin televizyonda en çok haber

bültenlerini ve haber programlarını takip ettiği, gazeteleri en çok bilgi edinmek için okudukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, internette en çok haber sitelerini takip etmek, müzik ve eğlence sitelerine girmek, e-mail kullanmak ve forum sitelerini takip etmek için kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Horzum (2010) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin Web 2.0 araçlarına hakkındaki farkındalıklarını, kullanım sıklık ve amaçlarını yaş, cinsiyet görev yılı gibi bazı değişkenler üzerinden incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, MEB'in verdiği hizmetiçi eğitimlere katılan 183 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, Öğretmenlerin Facebook, MSN ve VPS gibi web araçlarını iletişim ve eğlence için kullandıkları, Wiki, podcast gibi web araçlarını bilgi edinmek amacıyla kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin büyük çoğunluğunun Wiki'yi kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, meslekte daha deneyimsiz olan genç öğretmenlerin bu web araçlarını diğer öğretmenlere oranla daha sık kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kakırman Yıldız (2012) yaptığı çalışmada, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü'nde (BBYB) öğrenim gören öğrencilerinin sosyal medya sitelerini kullanımları ve öğrencilerin bu mecralardaki mahremiyet ve bilgi edinme durumlarını incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Marmara Üniversitesinde bulunan BBYB'nde öğrenim gören 200 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin %40'ının sosyal medyayı sosyalleşme aracı olarak görürken %44'ü ise sosyal medyayı bilgi edinmek ve paylaşmak için önemli bir platform olarak gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin bilgi edinmek amacıyla kütüphanelerin fiziksel kullanması ile web ortamında kullanması arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin yarısının kütüphaneye haftada 1 ya da iki haftada 2 fiziksel olarak gittiği görülmüştür.

Solmaz, Tekin, Herzem ve Demir (2013) yaptıkları çalışmada, sosyal medyanın kullanım amaçlarını incelemişlerdir. Araştırmanın katılımcılarını, Selçuk Üniversitesi İletişim

Fakültesi'nde dört farklı bölümde öğrenim gören 500 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun sosyal medyayı eğlenmek, boş vakitlerini doldurmak gibi kullanım amaçlarının yanında bilgi edinme ve fikir alışverişi amaçlı olarak da kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ersoy ve Bakır (2017) yaptıkları çalışmada, 2015 yılı içerisinde TİAK A.Ş. tarafından gerçekleştirilen televizyon programlarının reytingler ölçümlerini incelemiştir. Araştırma sonucunda, 2015 yılı içerisinde televizyon izleyicilerinin %46'lık oranla en çok dizi/film'leri izlediği, haber programlarının izlenme oranlarının ise %21'lik oranla en çok izlenen ikinci program türü olduğu tespit edilmiştir.

Seçim (2017) Adnan Menderes Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerinin radyoyu kullanım ve radyoyu bir haber alma aracı olarak görüp görmeme durumlarını incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, 571 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerini %91,4'ünün günde en az 1 saat radyo dinlediği, radyoyu en çok müzik dileme amaçlı kullandıkları, yalnızca %18'inin haber almak için kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, öğrencilerin haber almak için yoğun olarak kullandıkları kanalların sırasıyla internet, televizyon, gazete/dergi, telefon, radyo ve arkadaşlar/akrabalar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

EBA'nın kullanılması ve EBA'ya yönelik verilen hizmetiçi eğitimler ile ilgili araştırmalar

Alanyazın incelendiğinde yapılan araştırmaların önemli bir bölümünün EBA'ya yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini ortaya çıkartmayı amaçlayan araştırmalar olduğu görülmektedir. Alanyazın detaylı olarak incelendiğinde bu araştırmaların daha çok öğretmenlerin EBA'nın öğretim süreçlerinde kullanılmasını destekleyecek hizmetiçi eğitimin nitelikleri ve öğretmenlerin EBA'yı öğretim süreçlerinde kullanım sıklıklarını belirlemeye

yönelik araştırmaların yapıldığı görölmektedir. Alanyazına dair bazı çalışmalara aşağıda yer verilmiştir.

Güvendi (2014) yaptığı çalışmada öğretmenlerin EBA'dan nasıl yararlandıklarını ve bu platformda ne düzeyde paylaşımlar yaptıklarını incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Sakarya'nın Arifiye ilçesindeki ilk, orta ve lise düzeyindeki okullarda görev yapan 495 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun EBA sitesindeki haberleri takip ettiği, EBA'da bulunan dergileri/kitapları takip ettiği, öğretmenlerin yarıya yakınının EBA hakkında YouTube'da bulunan videoları takip ettiği ve öğretmenlerin bazılarının Sosyal Medyada EBA'yı takip ediyorken büyük çoğunluğunun takip etmediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin EBA uzaktan eğitim merkezindeki yayınları da takip ettiği, okul yöneticilerinin uzaktan eğitimdeki yayınları ve EBA sitesindeki haberleri diğer öğretmenlere oranla daha çok takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, İlk ve Ortaokul öğretmenlerinin lisede çalışan öğretmenlere oranlara EBA'yı daha etkili kullandığı, 41 yaş ve üzeri öğretmenlerin ise diğer öğretmenlere oranla EBA web sitesi ile daha çok etkileşim içinde oldukları tespit edilmiştir.

Vural ve Ceylan (2014) yaptığı çalışmada, Fatih Projesinin kapsamında gerçekleştirilen hizmetiçi Eğitimlerine yönelik öğretmen görüşlerini incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Muğla'nın Milas ilçesinde hizmetiçi eğitimlere katılan 19 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın sonunda, öğretmenlerin EBA'yı öğretim süreçlerinde verimli olarak kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, öğretmenlerin EBA hakkında onlara verilen hizmetiçi eğitimlerin sürelerini çok kısa buldukları ve bu nedenle bu eğitimler kanalıyla onlardan istenilen tekno-pedagojik yeterlikleri yeteri düzeyde kazanamadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Alabay (2015) yaptığı çalışmada ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ve ortaöğretim öğrencilerinin EBA' ya ilişkin görüşlerini ve kullanım düzeylerini incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, İstanbul'da bulunan beş farklı ortaöğretim kurumunda görev yapan 208 öğretmen ve 211 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin EBA'yı öğretim süreçlerinde yeteri düzeyde kullanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, Öğretmenlerin önemli bir bölümünün EBA yönelik aldıkları eğitimleri yeterli bulmadığı görülmüştür.

Kurtdere Fidan, Erbasan ve Kolsuz (2016) yaptıkları çalışmada, EBA'nın öğretim süreçlerinde kullanımına yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerini incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Afyonkarahisar merkezinde ve beldelerinde görev yapan 240 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, sınıf öğretmenlerinin EBA'yı kullanışlı ve verimli bir platform olarak gördükleri ancak EBA'yı öğretim süreçlerinde çok sık kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, öğretmenlerin EBA'ya yönelik yeterli bilgi birikimine sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin EBA'ya yönelik bilgi ve farkındalık kazandıkları seminerleri genel itibari ile yeterli buldukları ancak seminerleri EBA konusunda nitelikli uzmanların vermediği görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde bazı öğretmenlerin EBA hakkında bilgi ve farkındalık edinirken seminerler dışında internet ve resmi yazı kanallarını da kullandıkları görülmüştür.

İzci ve Eroğlu (2016) yaptıkları çalışmada, FATİH projesi bünyesinde öğretim süreçlerinde teknoloji kullanımına yönelik öğretmenlere verilen hizmetiçi eğitimlere dair formatör öğretmenlerin ve öğretmenlerin görüşlerini incelemiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Malatya'da görev yapan 5 formatör öğretmen ile araştırmaya katılmaya gönüllü olmuş 49 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin EBA'yı etkili kullanabilecekleri konusunda kararsız oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, düzenlenen hizmetiçi eğitimlerden eğitimi veren uzmanın nitelik bakımından eksik olması ve

eğitimlerin kısıtlı zamanlar içerisinde verilmesi gibi sorunlardan dolayı tam anlamıyla başarılı bir şekilde sonuçlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

İletişim Kanalları ile ilgili İstatistiksel Araştırmalar

İlgili alanyazın incelendiğinde iletişim kanallarının kullanım oran ve amaçları ile ilgili ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından belli dönemlerde yapılmış istatistiksel çalışmaların olduğu görülmektedir. Bazı istatistiksel çalışmalar aşağıda sunulmuştur.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) (2013) Televizyon izleme eğilimleri araştırmasında televizyon izleme sıklıklarını ve izleme amaçları belirlemiştir. Araştırmada:

- Bireylerin %60,8'inin 1 adet, % 31'inin 2 adet ve %8,2'sinin 3 adet televizyonu olduğu,
- Bireylerin %76,7'sinin televizyonda en çok yerli dizileri izlediği, %74,5'inin haber programlarını da takip ettiği belirlenmiştir.

RTÜK (2014) bireylerin radyo dinleme eğilimleri araştırmasında bireylerin radyo dinleme sıklıklarını ve dinleme amaçlarını belirlemiştir. Araştırmada:

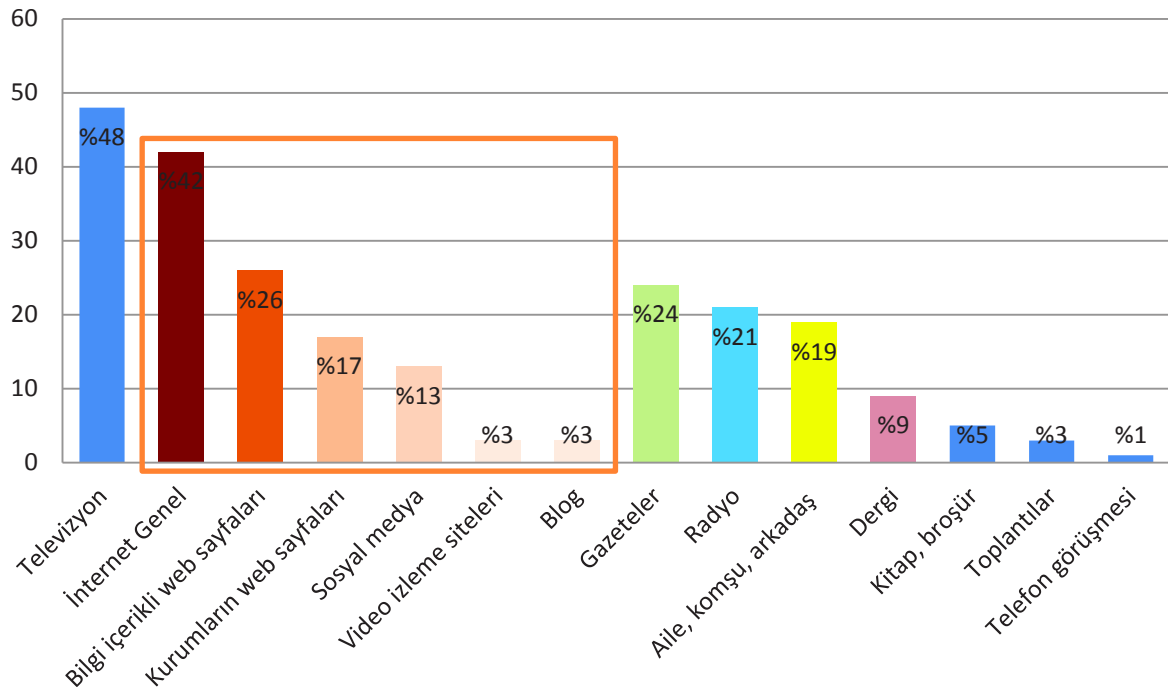
- Bireylerin %10,2'sinin radyoyu çok sık, %29,3'ünün sık, %46,6'sının ara sıra, %13'ünün ise nadiren dinlediği,
- Bireylerin %43,9'unun radyo dinlemedeki öncelikli amacının müzik dinlemek olduğu, yalnızca %10,4'ünün öncelikli amacının haberleri dinlemek olduğu,
- Bireylerin %59,2'sinin program türleri arasında en çok haber programlarını dinlediği, sıralamada 6. sırada olan tartışma programlarını ise bireylerin %22,3'ünün dinlediği belirlenmiştir.

Avrupa İstatistik Ofisi'nin (Eurostat) (2017b) Türkiye'yi de kapsayan bireylerin medya kullanımı araştırmasında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Bunlar:

- Bireylerin %84'ü her gün televizyon izlemektedir.
- Bireylerin %50'si her gün, %25'i haftada bir, iki ya da üç kere radyo dinlemeye çalışmaktadır.
- Bireylerin %28'i her gün, %32'si haftada bir, iki ya da üç kere yazılı basını takip etmektedir.
- Bireylerin %65'i interneti her gün kullanmaktadır.
- Bireylerin %42'si sosyal medyayı her gün kullanmaktadır.

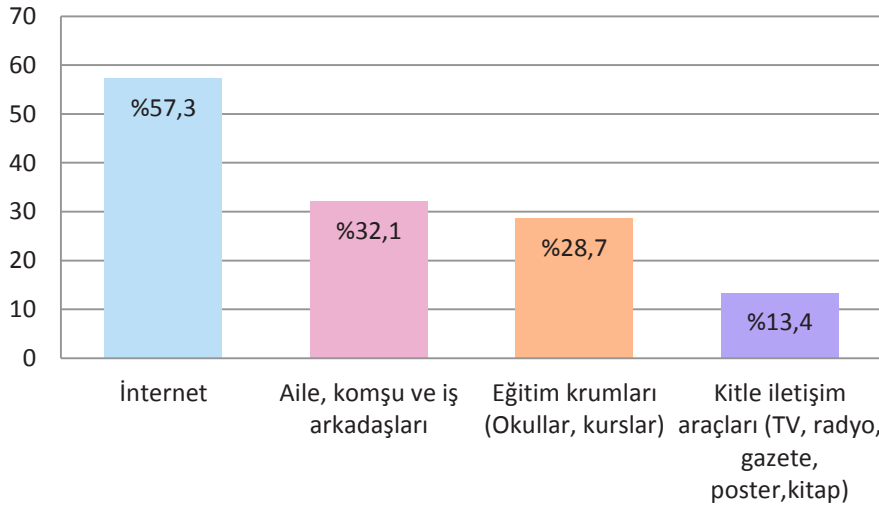
Eurostat (2017b) yayınladığı aynı raporda bireylerin politikalar ve kurumlar hakkında bilgi edinmek için medyayı kullanım oranlarını da incelemiştir. İncelemenin detayları Şekil 2.'de verilmektedir.

Şekil 2. Eurostat medya kullanım raporu, bilgi edinme kaynağı olarak medya kullanım oranları

Şekil 2’de görüldüğü gibi bireyler politikalar ve kurumlarla ilgili bilgilere erişebilmek amacıyla en çok sırasıyla %48 oranıyla televizyonu, %42 oranında interneti, %24 oranında gazeteleri, %21 oranında radyoyu ve %19 oranında yakın çevresini kullandığı görülmektedir. Bununla birlikte bireyler bilgiye erişirken internet araçlarından sırasıyla en çok %26 oranında bilgi içerikli web sitelerini, %17 oranında kurumların web sitelerini, %13 oranında sosyal medya sitelerini %3 oranında ise blogları ve video izleme sitelerini kullanmaktadır.

Eurostat (2017a) Öğrenme olasılıkları hakkında bilgi aramak için kaynakların dağılımını belirlemiştir. Araştırmada Türkiye’de yaşayan bireylerin 2011 yılı içerisinde bilgi aramak için kullandığı kaynakların dağılımı Şekil 3’de verilmiştir.

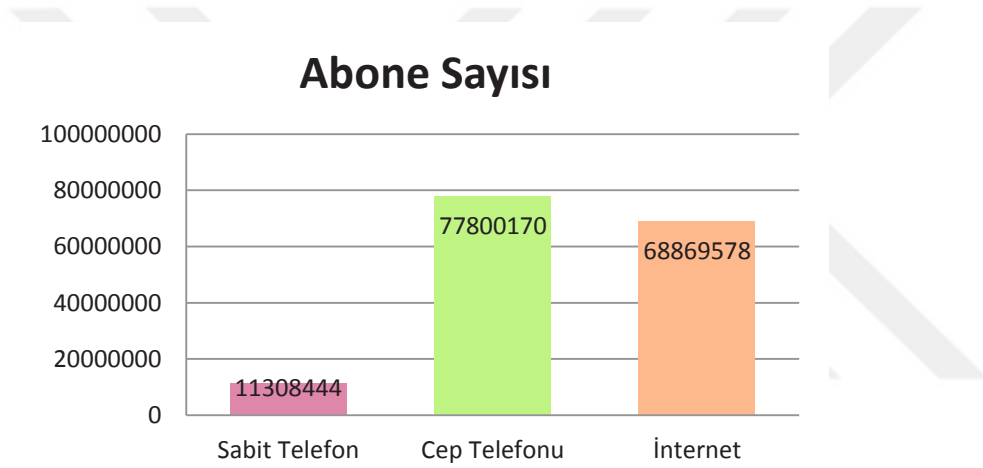

Şekil 3. Eurostat-Türkiye’de yaşayan bireylerin bilgi aramak için kullandığı kaynaklar

Şekil 3’de görüldüğü gibi bilgi edinirken bireylerin %57,3’ünün interneti, %32,1’inin yakın çevresini, %28,7’sinin eğitim kurumlarını ve %13,4’ünün kitle iletişim araçlarını kullandığı görülmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2017b) ‘yayınladığı İstatistiklerle Türkiye raporunda basılı kaynaklar, iletişim istatistikleri, internet erişim ve kullanımını da kapsayan genel istatistiki verileri yayınlamıştır. Bu verilerden bazıları aşağıda sunulmuştur.

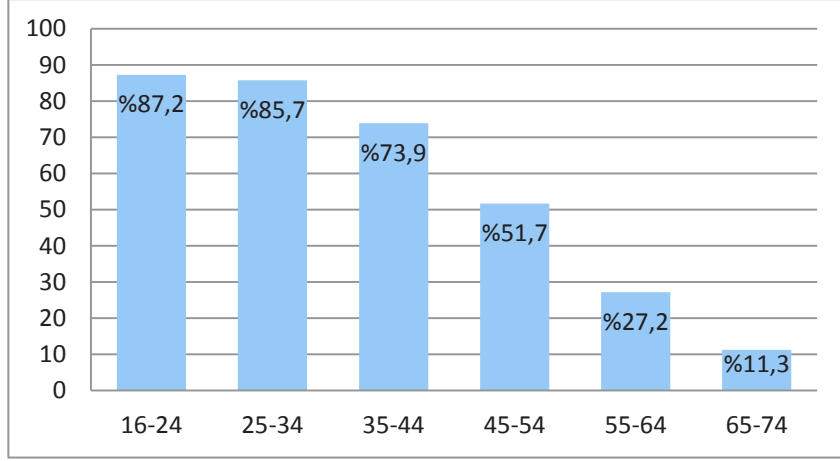
- 2016 yılında Türkiye’de toplam 2527 farklı gazete ve 3738 farklı dergi yayın yapmaktadır.
- 2016 yılı içerisinde Milli kütüphane 636,000 kişi tarafından ziyaret edilmiştir.
- 2016 yılı içerisinde Halk kütüphanelerini 23.267,000 kişi ziyaret etmiştir.
- 2016 yılında iletişim araçları abone sayısı Şekil 4.’de verilmiştir.

Şekil 4. İletişim araçları abone sayısı

Şekil 4’de görüldüğü gibi Türkiye’de yaşayan 77 milyondan fazla bireyin cep telefonu abonesi, yaklaşık 69 milyon bireyin internet aboneliğinin olduğu görülmektedir. Sabit telefon abonelerinin sayısı ise diğerlerine göre daha düşüktür.

- 2016 yılı yaş gruplarına göre internet kullanıl oranları Şekil 5.’de verilmiştir.

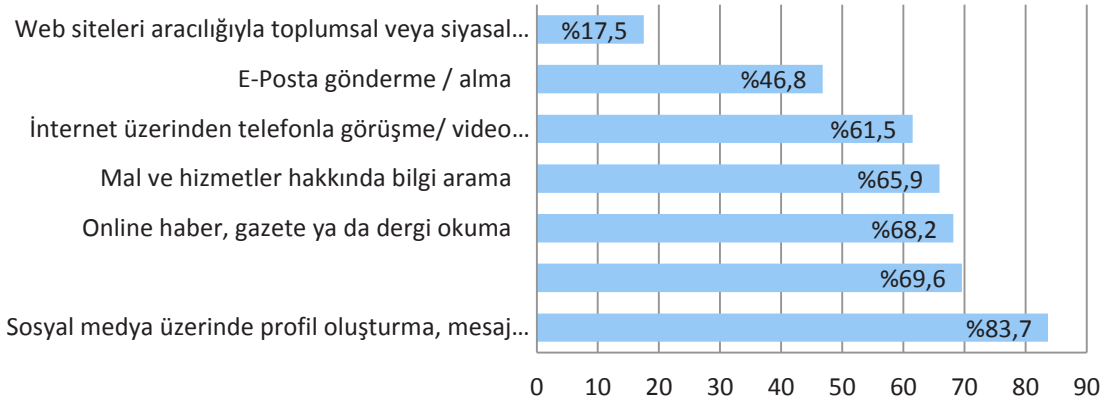

Şekil 5. Yaş gruplarına göre internet kullanım oranları

Şekil 5’de görüldüğü gibi Türkiye’de en çok 16-24, 25-35 ve 35-44 yaş grubundaki bireylerin interneti kullandığı, 45 yaş ve üstü gruplarda ise bu oranın gittikçe düştüğü görülmektedir. Bununla birlikte 65-74 yaş gurubundaki bireylerin internet kullanım oranları %11,3’dür.

TÜİK (2017a) 2017 yılında Türkiye’de yayın yapan gazetelerin yıllık tirajlarının toplamda 1.559.452,053 dergilerin yıllık tirajlarının ise toplamda 101.650,527 olduğunu belirlemiştir.

TÜİK (2017c) 2017 yılı Ocak-Mart ayları arasında bireylerin interneti kullanım amaçlarını incelemiştir. Araştırma sonuçlarının bazıları Şekil 6.’de verilmiştir.

Şekil 6. Türkiye’de bireylerin internet kullanım amaçları

Şekil 6'de görüldüğü gibi Türkiye'de bireylerin interneti en çok sosyal medya sitelerindeki etkileşim için kullandığı, bunun yanı sıra bireylerin %68,2'sinin interneti gazete, haber ve dergi okumak, %46,8'inin e-posta göndermek/almak amacıyla kullandığı görülmektedir.

TÜİK (2017d) 2016 yılında bireylerin telefonla görüşme süreleri üzerine yaptığı araştırmada;

- Sabit hatlardan yapılan aramaların toplamda 9.228.277,000 dakika olduğu,
- Cep telefonlarıyla yapılan aramaların toplamda 240.694.985,000 dakika olduğu

sonucuna ulaşmıştır.

Bölüm II: Yöntem

Araştırma Modeli

EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılması sürecinde, Çanakkale ili Merkez ilçesinde bulunan ilkokul, ortaokul ve lise kademelerindeki devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin yenilik-karar sürecinde buldukları aşamaları ve bu aşamalarda kullanmayı tercih ettikleri iletişim kanallarını belirlenmeyi amaçlayan bu araştırma tarama modeli ile desenlenmiştir. Tarama modeli, geniş çalışma gruplarına dair belirli özellikleri (beceri, tutum, görüş, inanç vb.) (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014; Can, 2014) ortama hiçbir müdahalede bulunmadan tüm gerçekliğiyle ortaya çıkarmayı amaçlar (Croswell, 2012; Erözkan, 2007; Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012). Tarama modeli, tüm evren ile veya evrenden seçilecek belli bir örneklem grubu ile yapılan (Croswell, 2012), çalışılan evrene dair genel bir yargıya ulaşmak için tekil tarama ve ilişkisel tarama modellerin kullanılabildiği bir araştırma modelidir. Tekil tarama modeli, araştırmaya konu olan probleme ilişkin değişkenlerin bir birlerinden bağımsız bir şekilde tür veya miktar olarak oluşumunun betimlendiği modeldir (Karasar, 2012). İlişkisel tarama modeli ise, araştırmaya konu olan probleme ilişkin iki veya daha çok değişken arasında varolan ilişkinin betimlenmesi amacıyla kullanılan araştırma modelidir (Büyüköztürk ve ark., 2014).

Araştırmada, öğretmenlerin EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar sürecinin hangi aşamada olduklarını belirlemeye yönelik olan birinci alt araştırma sorusu ile bu aşamalarda kullandıkları iletişim kanallarını belirlemeyi amaçlayan ikinci alt araştırma sorusuna yanıt aranırken tekil araştırma modeli kullanılmıştır. Öğretmenlerin yenilik-karar sürecinin her bir aşaması için kullandıkları işlevsel iletişim kanallarının okul türü, yaş ve meslekteki görev yılı gibi değişkenler ile ilişkisini belirlemeyi amaçlayan üçüncü alt araştırma sorusuna yanıt aranırken ise ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim öğretim yılı içerisinde Çanakkale ili Merkez ilçesinde bulunan ilkokul, ortaokul ve lise kademelerindeki devlet okullarında görev yapan 1562 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında evren ulaşılabilecek büyüklükte olduğu için evren içerisinden örneklem belirleme yapılmamış, tüm evren ile çalışılmıştır. Araştırmaya katılmayı 505 öğretmen kabul etmiş ve veri toplama aracını doldurmuştur. Süreç sonunda doldurulan veri toplama araçları incelendiğinde 16 katılımcının veri toplama aracını onlara belirtilen yönergeye uymayacak şekilde doldurduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda, araştırmada bu 16 katılımcıdan elde edilen veriler çalışmanın dışında tutulmuş araştırma sorularına 489 katılımcıdan elde veriler üzerinden cevap aranmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların sayısı (n=489), Cohen, Manion ve Morrison (2000)' un çalışmalarında belirtmiş olduğu %95 güvenle olması gereken çalışma grubu büyüklüğünden (N=1500, n=306) oldukça yüksektir. Diğer bir ifadeyle çalışmaya katılan katılımcı sayısı evrene genelleme yapılabilmesi için yeterlidir.

Araştırmanın katılımcılarına ait demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Araştırmanın Katılımcılarına Ait Demografik Bilgiler

		<i>N</i>	<i>%</i>
Cinsiyet	Kadın	288	58,9
	Erkek	201	41,1
	Toplam	489	100,0
Yaş	25 ve altı	8	1,6
	26-30	54	11,0
	31-35	72	14,7
	36-40	132	27,0
	41-46	121	24,7
	47 ve üstü	102	20,9
	Toplam	489	100,0
Görev Yılı	1-5 yıl	39	8,0
	6-10	85	17,4

	11-15	99	20,2
	16 -20	149	30,5
	21 ve üstü yıl	117	23,9
	Toplam	489	100,0
Öğrenim Türü	Önlisans	25	5,1
	Lisans	406	83,0
	Yüksek Lisans	56	11,5
	Doktora	1	0,2
	Diğer	1	0,2
	Toplam	489	100,0
Okul Türü	İlkokul	118	24,1
	Ortaokul	189	38,7
	İmam Hatip Ortaokulu	16	3,3
	Fen Lisesi	7	1,4
	Anadolu Lisesi	82	16,8
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	22	4,5
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	47	9,6
	Güzel Sanatlar Lisesi	8	1,6
	Toplam	489	100,0
Branş	Almanca Öğretmeni	1	0,2
	Arapça Öğretmeni	4	0,8
	Beden Eğitimi Öğretmeni	20	4,1
	Bilişim Teknolojileri Öğretmeni	13	2,7
	Biyoloji Öğretmeni	12	2,5
	Coğrafya Öğretmeni	8	1,6
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	15	3,1
	Elektrik Elektronik Teknolojisi Öğretmeni	1	0,2
	Felsefe Öğretmeni	5	1,0
	Fen ve Teknoloji Öğretmeni	24	4,9
	Fizik Öğretmeni	10	2,0
	Görsel Sanatlar Öğretmeni	14	2,9
	İngilizce Öğretmeni	50	10,2
	İnşaat Teknolojisi Öğretmeni	1	0,2
	Kimya Öğretmeni	11	2,2
	Makine Teknolojisi Öğretmeni	1	0,2
	Matematik Öğretmeni	61	12,5
	Metal Teknolojisi Öğretmeni	2	0,4
	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı Öğretmeni	1	0,2
	Motorlu Araçlar Teknolojisi Öğretmeni	2	0,4
	Müzik Öğretmeni	10	2,0
	Özel Eğitim Öğretmeni	3	0,6
	Rehberlik Öğretmeni	15	3,1
	Sağlık Hizmetleri Öğretmeni	3	0,6
	Sınıf Öğretmeni	110	22,5
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	17	3,5

Tarih Öğretmeni	15	3,1
Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni	12	2,5
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni	15	3,1
Türkçe Öğretmeni	33	6,7
Toplam	489	100,0

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %58,9' unu kadınlar, %41,1' ini erkekler oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş durumlarına bakıldığında %27,0 ve %24,7'lik oranlarla katılımcıların yarısından fazlasının 36-40 ve 41-46 yaş aralığında olduğu, 25 yaş ve altı katılımcıların ise %1,6'lık bir katılımcılar arasındaki en düşük orana sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %30,5'inin meslekte 16 -20 yıl aralığında, %8'lik bölümünün ise meslekte henüz 1-5 yıl aralığında deneyime sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %83'ü lisans mezunu iken yalnızca %0,2'sinin doktora mezunu olduğu görülmektedir. Araştırmaya en çok %38,7'lik oran ile ortaokullarda görev yapan öğretmenleri katılmışken, %1,4'lük bir oranla ise en az katılımı Fen Lisesinde görev yapan öğretmenler katılmıştır. Araştırmaya 30 farklı branştan toplamda 489 öğretmen katılmıştır. Araştırmaya en çok %22,5'lik bir oranla sınıf öğretmenleri katılım göstermiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamında, araştırmacı tarafından “Bir Öğretim Teknolojisini Karar Verme Aşamasında Öğretmenlerin Tercih Ettiği İletişim Kanallarının Belirlenmesi” veri toplama aracı geliştirilmiştir. Veri toplama aracının geliştirilmesine dair süreç aşaması Şekil 7'de verilmiştir.

Şekil 7. Veri toplama aracı geliştirme süreci

Veri toplama aracı geliştirilmeden önce alanyazın taraması ve doküman incelemesi yapılmıştır. Döküman incelemesi sürecinde TÜİK, RTÜK, Eurostat raporları ve EBA'nın tanıtım faaliyetlerine yönelik Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER)'den edinilen MEB dökümanları incelenmiştir. BİMER'den edinilen veriler Ek D.'de detaylı olarak sunulmuştur. Alanyazın taraması ve doküman incelemesi ile bireylerin günlük yaşamlarında bilgi edinme amacıyla yaygın olarak kullandıkları iletişim kanallarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Buna ek olarak, yapılan alanyazın taramasıyla, yeniliklerin yayılımında bireyler tarafından yürütülen yenilik-karar sürecindeki her bir aşamanın özelliklerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Gerçekleştirilen alanyazın taraması ve doküman incelemesi sonucunda bireylerin günlük yaşamlarında bilgi edinme amacıyla kullandıkları iletişim kanalları; kitle iletişim kanalları (televizyon, radyo, basılı kaynaklar), etkileşimli internet kanalları (internet araçları) ve bireyler arası iletişim kanalları (yüz yüze ve telefonla görüşmeler) olmak üzere üç ana ve altı alt kategori olarak belirlenmiştir. Üç ana kategorinin belirlenmesinin ardından her bir kategori ile ilgili ayrı alanyazın taraması ve doküman incelemesi gerçekleştirilerek bu ana kanallar kapsamında yaygın olarak kullanılan alt iletişim kanalları belirlenmiştir (örn. Kitle iletişim kanalları: Televizyon/Haber Programları, Etkileşimli İnternet araçları: Sosyal Medya; Bireylerarası iletişim kanalları: Hizmetiçi Eğitim vb).

İlgili alanyazın taraması ve doküman incelemesi sürecinin tamamlanmasının ardından belirlenen ölçütler doğrultusunda veri toplama aracını taslağı geliştirilmiştir. Geliştirilen veri toplama aracı taslağının kapsam ve yüz görünüş geçerliğinin test edilmesi amacıyla dört öğretim üyesinden destek alınmıştır. Destek alınan dört öğretim üyesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) alanında lisansüstü eğitim görmüştür. Destek alınan iki öğretim üyesinin “yeniliğin yayılımı” alanında, bir öğretim üyesinin “öğretim süreçlerinde teknolojinin kabulü” alanında ve bir öğretim üyesinin ise “e-öğrenme” alanında çalışmaları bulunmaktadır.

Geliştirilen veri toplama aracı taslağını inceleyen alan uzmanları yazım yanlışları, soru kökleri, taslakta yer alan bazı iletişim kanallarının birleştirilmesi, kaldırılması ve eklenmesi gibi konularda görüş bildirmişlerdir. Alan uzmanlarının belirttiği bazı görüşler şu şekildedir:

- “Wikipedia” olarak belirlenen iletişim kanalının erişime açık olmamasından dolayı, kanalın isminin site ismi olarak verilmesinin yerine “Çevrimiçi ansiklopediler” olarak değiştirilmesi,
- “Televizyon” ve “Radyo” iletişim kanalları içerisinde yer alan “Reklamlar” iletişim kanalının kaldırılması,
- EBA web sitesinin de başlı başına bir iletişim kanalı olarak kabul edilebileceği, bu nedenle etkileşimli internet araçları kategorisine iletişim kanalı olarak eklenmesi,
- “Yüz yüze” ve “Toplantı ve konferanslar” olarak iki ayrı kategoride sınıflandırılan iletişim kanallarının “Yüz yüze” iletişim kanalları altında birleştirilmesi.

Alan uzmanlarının belirtmiş olduğu tüm görüşler dikkate alınarak veri toplama aracı taslağı üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Geçerlik incelemesi sonrasında son şekli verilen veri toplama aracı öğretmenlere uygulanmadan önce MEB’e bağlı devlet okullarında

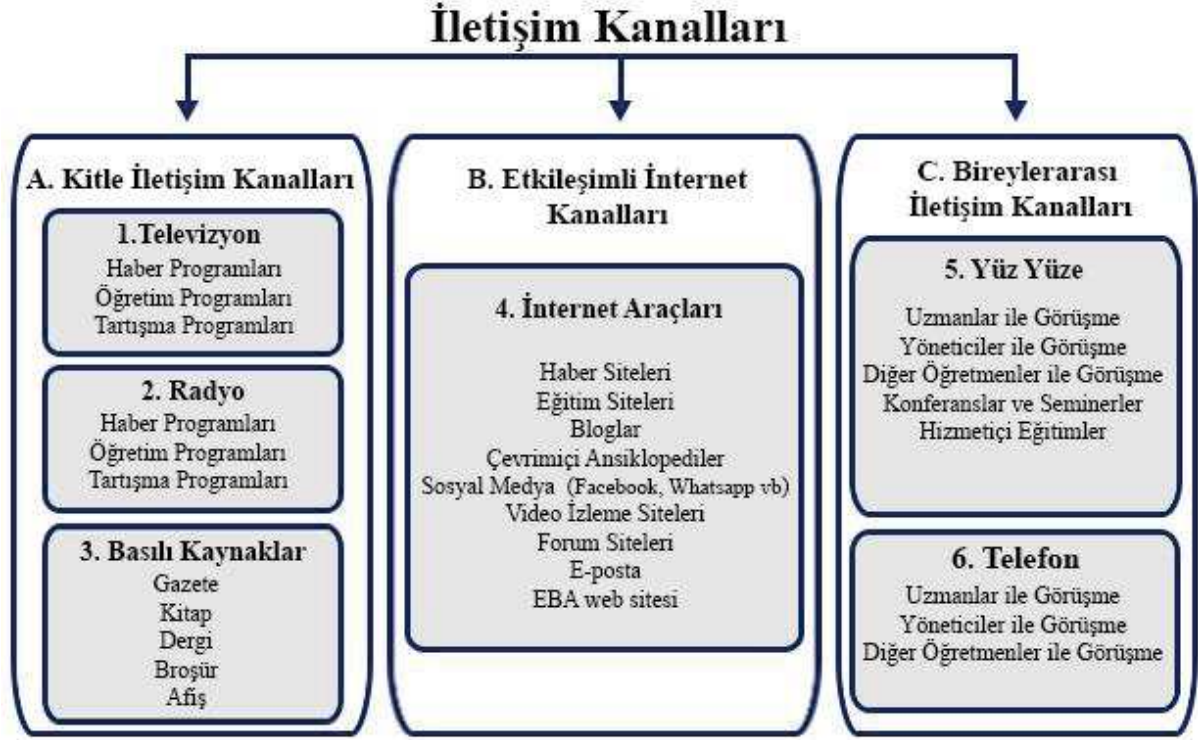
görev yapan 10 öğretmen ile pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama yapılan öğretmenlerin ilkö, orta ve lise kademesinde görev yapan öğretmenler olmasına dikkat edilmiştir. Pilot uygulama kapsamında öğretmenlerin anlamakta güçlük çektiği yerler ve eksik bulunduğu noktalar tespit edilerek öğretmenlerden görüş ve öneriler alınmıştır. Öğretmenlerin belirttiği bazı görüşler şu şekildedir:

- Demografik bilgiler bölümünde formun sonunda yer alan “branşınız” bölümünün daha iyi görülebilirliğinin sağlanması amacıyla yerinin değiştirilerek formun orta kısımlarına alınması,
- Veri toplama aracının ikinci bölümüne ilişkin yönergede yer alan yenilik-karar süreci aşamalarının başlarına numaralandırma yapılması (örn. “1- Bilgi”, “2- İkna”)
- İletişim kanallarının yer aldığı tabloda iletişim kanallarının kategorilerine göre arka plan renklendirmesinin yapılması ve kategorilerin kalın kenarlıkla ayrılması,
- Etkileşimli internet araçları altında yer alan “Sosyal medya” iletişim kanalının yanına “Whatsapp” örneklendirmesinin eklenmesi.

Pilot uygulama sonucunda öğretmenlerin belirtmiş olduğu görüşler dikkate alınarak veri toplama aracı taslağı üzerinde gerekli değişiklikler yapılmış ve veri toplama aracına son şekli verilmiştir. Veri toplama aracı Ek C.’de sunulmuştur.

Geliştirilen veri toplama aracı iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenlerin cinsiyet, yaş, branş, meslekteki görev yılı, görev yaptıkları okul türü ve öğrenim durumunu gibi demografik bilgilerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğretmenlerin yenilik-karar sürecinde buldukları aşamaları ve bu aşamalarda kullanmayı tercih ettikleri iletişim kanallarını belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. Veri toplama aracının ikinci bölümü kendi içinde yenilik-karar süreci aşamaları olan bilgi, ikna, karar, uygulama, onay olmak üzere beş alt bölümden oluşmaktadır. Her alt bölümde ilgili olduğu yenilik-karar sürecine ilişkin yönergeler ve bu yönergeler

doğrultusunda işaretlenecek altı alt iletişim kanalı kategorisi ve bunların içerdiği toplamda 28 ayrı iletişim kanalı bulunmaktadır. Veri toplama aracında bulunan iletişim kanalları ve ait oldukları kategoriler Şekil 8’de verilmiştir.

Şekil 8. İletişim kanalları ve kategorileri

Şekil 8’de görülen iletişim kanalları ve kategorilendirmesi alanyazın taraması ve döküman incelemesi (TÜİK verileri, RTÜK verileri, Eurostat verileri ve MEB dökmanları) sonucunda belirlenerek veri toplama aracının ikinci bölümü oluşturulmuştur.

Verilerin Toplanması

Veri toplama aracının geliştirilmesinin ardından veri toplama sürecine başlamadan önce Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Etik Kurulu’ndan “Etik Kurul” izni alınmıştır. İzin belgesi EK A.’da sunulmuştur. Bununla birlikte 01.03.2018-30.04.2018 tarihleri arasında araştırma çalışma grubundan veri toplanması amacıyla

Çanakkale il Milli Eğitim Müdürlüğü'ne izin başvurusu yapılmıştır. İlgili iznin araştırmacıya 21.03.2018 tarihinde bildirilmesinden dolayı veri toplama sürecine başvurulmuş izin başlangıç tarihine göre üç hafta gecikmeli olarak başlanmıştır. İzin belgesi EK B.'de sunulmuştur. Araştırma kapsamında veri toplama süreci araştırmacı ve üç uygulayıcı ile yürütülmüştür. Bu kapsamda araştırmacı ve uygulayıcılar Çanakkale ili Merkez ilçesinde bulunan ilkököl, ortaokul ve lise kademesindeki devlet okullarının her birine iki farklı zaman dilimine giderek veri toplama sürecini gerçekleştirmişlerdir. Veri toplama sürecinde veri toplama amaçlı gidilen okullarda öncelikle okul müdürlerinden de sözlü izin alınmış ve öğretmenlerden veri toplama işlemine geçilmiştir. Veri toplama işlemleri öğretmenlerin boş olduğu teneffüs zamanlarında gerçekleştirilmiştir. Veri toplama işleminin başlangıcında öğretmenlere araştırmanın amacı ve kapsamı hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden öğretmenlere veri toplama aracı dağıtılmış ve öğretmenlerin veri toplama aracını doldurmaları sağlanmıştır. Araştırmacı ve uygulayıcıların tüm çabalarına rağmen bazı okulların müdürleriyle görüşülemediği, öğretmenlerle randevu aksaklıklarının yaşanması, veri toplama sürecinin bazı özel günlere (Örn. 23 Nisan) denk gelmesi ve veri toplama sürecinin dolmuş olması gibi nedenlerden dolayı dokuz okuldan veri toplanamamıştır. Araştırma kapsamında veri toplanan okullar ve toplanan veri toplama araçlarına dair detaylı bilgi Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Veri Toplanan Okullar ve Toplanan Veri Toplama Aracı Sayıları

Okulun Adı	Öğretmen Sayısı	Araştırmaya Katılmayı Kabul Eden Öğretmen Sayısı	Geçerli Veri	Geçersiz Veri
İstiklal İlkokulu	13	7	7	-
Kepez Atatürk İlkokulu	43	10	10	-
Özlem Kayalı İlkokulu	44	11	10	1
18 Mart İlkokulu	42	10	10	-
Arıburun İlkokulu	17	9	8	1
Anafartalar İlkokulu	25	8	7	1

Vali Fahrettin Akkutlu İlkokulu	37	11	10	1
Barbaros Hayrettin Paşa İlkokulu	33	10	10	-
Hüseyin Akif Terzioğlu İlkokulu	33	12	11	1
Atatürk İlkokulu	39	10	10	-
Çanakkale Ticaret Borsası İlkokulu	27	9	9	-
Mustafa Kemal İlkokulu	32	10	10	-
Karacaören İlkokulu	10	6	6	-
Cumhuriyet Ortaokulu	28	19	18	1
Kepez Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu	37	28	28	-
Cevatpaşa Ortaokulu	81	19	17	2
Şemsettin Fatma Çamoğlu Ortaokulu	32	19	19	-
Şinasi ve Figen Bayraktar Ortaokulu	35	18	17	1
Hüseyin Akif Terzioğlu Ortaokulu	37	20	20	-
Atatürk Ortaokulu	31	16	15	1
Ömer Mart Ortaokulu	37	23	20	3
Gazi Ortaokulu	49	27	25	2
Merkez Işıklar Muharrem Yılmaz Ortaokulu	16	10	10	-
Şehit Ömer Halisdemir İmam Hatip Ortaokulu	34	16	16	-
Şehit Cemal Demir Anadolu İmam Hatip Lisesi	32	12	12	-
Çanakkale Anadolu İmam Hatip Lisesi	36	10	10	-
Çanakkale Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	47	9	9	-
Nedime Hanım Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	39	8	8	-
Mehmet Akif Ersoy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	48	6	6	-
Kepez Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	28	5	5	-
İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	40	12	12	-
İbn-i Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	29	7	7	-
Vahit Tuna Anadolu Lisesi	57	14	14	-
Avukat İbrahim Mutlu Anadolu Lisesi	24	9	9	-
Hasan Ali Yücel Anadolu Lisesi	38	10	10	-
İbrahim Bodur Anadolu Lisesi	55	15	15	-
Merkez Çanakkale Anadolu Lisesi	56	11	10	1
TOKİ Anadolu Lisesi	48	9	9	-
Ali Haydar Önder Anadolu Lisesi	21	15	15	-
Fen Lisesi	28	7	7	-
Hüseyin Akif Terzioğlu Güzel Sanatlar Lisesi	29	8	8	-
Toplam	1467	505	489	16
Yüzde	100	34,42		

Tablo 2’de görüldüğü gibi veri toplama sürecinde öğretmenlerin 505’inden (%34,42) veri toplama aracını doldurmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analiz edilmesine başlanmadan önce öğretmenlerden dolu olarak geri dönen veri toplama araçları incelenmiştir. İnceleme sırasında öğretmenler tarafından şeklen yanlış doldurulduğu tespit edilen 16 veri toplama aracı araştırmanın dışında tutulmuştur. Araştırma kapsamına alınan her veri toplama aracına 1'den başlayarak 489'a kadar kodlama yapılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Veri toplama araçları bilgisayar ortamına aktarılırken;

- Öğretmenlerin demografik bilgileri;
  - Cinsiyet: “Kadın” seçeneği 1, “Erkek” seçeneği 2,
  - Yaş: “25 ve altı” seçeneği 1, “26-30” seçeneği 2, “31-35” seçeneği 3, “36-40” seçeneği 4, “41-46” seçeneği 5, “47 ve üstü” seçeneği 6,
  - Meslekteki görev yılı: “1-5” seçeneği 1, “6-10” seçeneği 2, “11-15” seçeneği 3, “16-20” seçeneği 4, “21 ve üstü” seçeneği 5,
  - Branş: Öğretmenleri branşları aynen yazılacak şekilde,
  - Öğrenim durumu: “Önlisans” seçeneği 1, “Lisans” seçeneği 2, “Yüksek Lisans” seçeneği 3, “Doktora” seçeneği 4, “Diğer” seçeneği 5,
  - Görev yapılan okul türü: “İlkokul” seçeneği 1, “Ortaokul” seçeneği 2, “İmam Hatip Ortaokulu” seçeneği 3, “Fen Lisesi” seçeneği 4, “Anadolu Lisesi” seçeneği 5, “Anadolu İmam Hatip Lisesi” seçeneği 6, “Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi” seçeneği 7, “Sosyal Bilimler Lisesi” seçeneği 8, “Güzel Sanatlar Lisesi” seçeneği 9şeklinde kodlanmıştır.
- Öğretmenlerin karar verme aşamaları ve iletişim kanalları ile ilgili bilgileri ise veri toplama aracında doldurulmuş alanlar 1, boş bırakılan alanlar 0 ve “diğer” seçeneği ise öğretmenlerin yazdığı şekliyle kodlanmıştır.

Bilgisayar ortamına aktarılan veriler değerlendirilirken SPSS 21 paket programı kullanılmıştır. Araştırma kapsamında öğretmenlerin EBA'nın yayılımında yenilik-karar sürecinin hangi aşamasında bulduklarını ve süreçte kullandıkları iletişim kanalları ile işlevsel iletişim kanallarını belirlemek amacıyla betimsel istatistikler (yüzde, frekans) kullanılmıştır. Deneysel ve tarama modelini temel alan araştırmalarında toplanan verilerin betimlenmesi için kullanılan frekans tekniğiyle, araştırmaya konu değişkenlere dair özellikleri betimlemek amacıyla veriler yüzde olarak verilebilmektedir (Büyüköztürk, 2016). Öğretmenlerin, yenilik-karar sürecinde kullanmayı tercih ettikleri işlevsel iletişim kanalları ile yaş, branş, görevli oldukları okul türü, meslekteki görev süresi gibi özellikleri arasında bir ilişkinin olup olmadığını belirlemek için iki değişken için Ki kare testi kullanılmıştır. İletişim kanalları, yaş, meslekteki görev süresi ve görev yapılan okul türü değişkenlerinin kategorik değişkenler olması nedeniyle analizlerde Ki kare testi kullanılması kararı alınmıştır. Genellikle tarama modelini temel alan çalışmalarda kullanılan iki değişken için Ki Kare testi, iki sınıflamalı/ kategorik değişken arasında bir ilişkinin olup olmadığını saptamak için kullanılır (Büyüköztürk, 2016; Can, 2014; Yiğit, 2007). Analiz sonucunda değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin tespit edildiği durumlarda, değişkenler arasındaki ilişkinin gücü Contingency katsayısı hesaplanarak bakılmıştır. Contingency katsayısı analiz sonuçlarında serbestlik derecesinin 1'den büyük olduğu durumlarda değişkenler arası gücü hesaplanırken kullanılır (Can,2014). Contingency katsayısı 0 ile 1 arasında değer almakla birlikte sıfır değeri değişkenler arasındaki ilişki olmadığını, bir ve bire yakın değerlerde ise değişkenler arası ilişkinin güçlü olduğu şeklinde yorumlanır (Can,2014; Cohen, 1988).

Araştırmada cevabı aranan araştırma sorularının ve bu sorulara yönelik verilerinin analiz tekniklerine dair detaylar Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3.

Araştırma Soruları ve Veri Analiz Teknikleri

Araştırma Soruları	Analiz Tekniği
1. Öğretmenler EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında Yenilik-Karar sürecinin hangi aşamalarında bulunmaktadır?	Betimsel Analiz (Frekans, Yüzde)
2. Öğretmenler EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında, a. Hangi iletişim kanallarını kullanarak buldukları Yenilik-Karar süreci aşamalarına ulaşmışlardır? b. Öğretmenlerin kullanmayı tercih ettikleri iletişim kanallarının Yenilik-Karar süreci aşamalarındaki işlevselliği nasıldır?	Betimsel Analiz (Frekans, Yüzde)
3. Yenilik-Karar sürecinin her bir aşaması için öğretmenlerin kullandıkları işlevsel iletişim kanalları ile, a. Öğretmenlerin yaş grupları, b. Öğretmenlerin meslekteki görev süreleri, c. Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında bir ilişki var mıdır?	İki değişken için Ki kare testi

Bölüm III: Bulgular ve Yorumlar

Öğretmenlerin Yenilik-Karar Sürecinde Buldukları Aşamalara İlişkin Bulgular

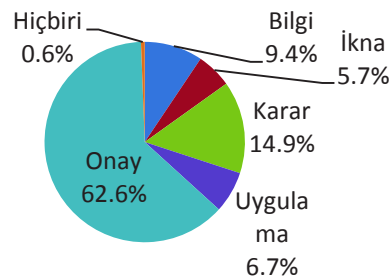
EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında öğretmenlerin yenilik-karar sürecinde buldukları aşamalar betimsel analiz (frekans,yüzde) yapılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4.

Yenilik-Karar Sürecinde Öğretmenlerin Buldukları Aşamalar

Yenilik-karar Süreci Aşamaları	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bilgi	46	9.4
İkna	28	5.7
Karar	73	14.9
Uygulama	33	6.7
Onay	306	62.6
Hiçbiri	3	0.6
Toplam	489	100

Tablo 4'de görüldüğü gibi EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar sürecinde öğretmenlerin 46'sı (%9,4) bilgi aşamasında, 28'i (%5,7) ikna aşamasında, 73'ü (%14,9) karar aşamasında, 33'ü (%6,7) uygulama aşamasında ve 306'sı (%62,6) onay aşamasında bulunmaktadır. Öğretmenlerin 3'ünün (%0,6) ise EBA'yı benimseme ya da reddette kararı verecekleri yenilik-karar süreci aşamasına henüz gelmedikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin yenilik-karar sürecinde buldukları aşamalarına dair grafik Şekil 9'de verilmiştir.

Şekil 9. Öğretmenlerin yenilik-karar sürecinde buldukları aşamalar

Şekil 9’da görüldüğü gibi öğretmenlerin %69,3’ ü (Onay: %62,6 ve Uygulama: %6,7) ile büyük bir çoğunluğunun EBA’yı öğretim süreçlerinde daha önce kullanmış veya kullanmaya devam ettirmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin %30,7’sinin (Bilgi: %9,4, İkna: %5,7, Karar: %14,9 ve Hiçbiri: %0,6) EBA’yı öğretim süreçlerinde henüz kullanmaya başlamadıkları görülmektedir. Bu durum öğretmenlerin büyük çoğunluğunun EBA’yı öğretim süreçlerine entegre etmelerine rağmen, üçte birine yakınının ise henüz EBA’yı öğretim süreçlerine tam anlamıyla entegre edemediği şeklinde yorumlanabilir. Usluel ve Aşkar (2003) öğretmenlerin bilgisayar kullanımına yönelik yenilik-karar süreçlerine yönelik yaptığı çalışmada öğretmenlerin %70,3’ünün uygulama ve onay aşamasında olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda, daha çok bilgisayar tabanlı olarak kullanılan EBA web sitesine yönelik öğretmenlerin yenilik-karar süreci aşamaları ile öğretmenlerin bilgisayar kullanımlarına yönelik yenilik-karar süreci aşamalarının genel itibari ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Öğretmenlerin Buldukları Yenilik-Karar Süreci Aşamalarında Kullandıkları İletişim Kanallarına İlişkin Bulgular

Rogers’ın (2003) Yenilik-Karar Süreci, (1) bilgi, (2) ikna, (3) karar, (4) uygulama ve (5) onay olmak üzere beş aşamadan oluşmaktadır. Bu bağlamda EBA’nın öğretim etkinliklerine yayılımda öğretmenlerin kullandığı iletişim kanalları her bir yenilik-karar süreci aşaması için betimsel analiz (frekans, yüzde) yapılarak ayrı ayrı analiz edilmiştir.

Yenilik-Karar Süreci Aşamalarında Öğretmenlerin Kullandıkları İletişim Kanalları

Bilgi Aşamasında Kullanılan İletişim Kanalları

EBA’nın öğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar süreci aşamalarının ilki olan bilgi aşamasında öğretmenlerin kullandıkları iletişim kanalları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5.

Öğretmenlerin Bilgi Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanalları

İletişim Kanalları		Kullanan Öğretmen		Kullanmayan Öğretmen		Toplam	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Kitle İletişim Kanalları							
Televizyon	Haber Programları	120	24,7	366	75,3	486	100
	Öğretim Programları	94	19,3	392	80,7	486	100
	Tartışma Programları	33	6,8	453	93,2	486	100
Radyo	Haber Programları	56	11,5	430	88,5	486	100
	Öğretim Programları	32	6,6	454	93,4	486	100
	Tartışma Programları	9	1,9	477	98,1	486	100
Basılı Kaynakları	Gazeteler	84	17,3	402	82,7	486	100
	Afişler	75	15,4	411	84,6	486	100
	Broşürler	50	10,3	436	89,7	486	100
	Dergiler	36	7,4	450	92,6	486	100
	Kitaplar	45	6,9	441	90,7	486	100
Etkileşimli İnternet Kanalları							
İnternet Araçları	EBA Web Sitesi	294	60,5	192	39,5	486	100
	Eğitim Siteleri	242	49,8	244	50,2	486	100
	Haber Siteleri	130	26,7	356	73,3	486	100
	Sosyal Medya Araçları	102	21	384	79	486	100
	Forum Siteleri	68	14	418	86	486	100
	Video İzleme Siteleri	64	13,2	422	86,8	486	100
	E-posta	38	7,8	448	92,2	486	100
	Bloglar	32	6,6	454	93,4	486	100
	Çevrimiçi Ansiklopediler	17	3,5	469	96,5	486	100
Bireyler Arası İletişim Kanalları							
Yüz Yüze	Diğer Öğretmenlerle Görüşme	260	53,5	226	46,5	486	100
	Hizmetiçi Eğitimler	258	53,1	228	46,9	486	100
	Yöneticiler ile Görüşme	160	32,9	326	67,1	486	100
	Konferanslar, Seminerler	150	30,9	336	69,1	486	100
	Uzmanlar İle Görüşme	98	20,2	388	79,8	486	100
Telefon	Diğer Öğretmenlerle Görüşme	56	11,5	430	88,5	486	100
	Yöneticiler ile Görüşme	29	6	457	94	486	100
	Uzmanlar İle Görüşme	21	4,3	465	95,7	486	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

Tablo 5’de görüldüğü gibi araştırma kapsamında öğretmenlere sunulan bütün iletişim kanalları, öğretmenlerin EBA’ya yönelik ilk farkındalıklarının oluştuğu ve onun hakkında ilk bilgileri edindikleri bilgi aşamasında yaşayan iletişim kanallarıdır. Diğer bir ifade ile öğretmenlere sunulan bütün iletişim kanalları öğretmenler tarafından EBA hakkında bilgi edinmek amacıyla kullanılmıştır. Alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin EBA hakkında

verilen hizmetiçi eğitimleri faydalı ancak yetersiz bulduğunu belirten çalışmaların olduğu görülmektedir (Örn. Alabay (2015), Kurtdere ve ark (2016), İzci ve Eroğlu (2016), Vural ve Ceylan (2014)). Bu bağlamda, öğretmenlerin hizmetiçi eğitimleri yetersiz bulmaları onları EBA hakkında bilgi aramak için diğer iletişim kanallarını kullanmaya sevk ettiği söylenebilir.

Öğretmenler bilgi aşamasında, kitle iletişim kanallarından en çok televizyonda haber programlarını (%24,7) izleyerek bilgi almışlardır. RTÜK (2013) televizyon izleme eğilimleri üzerine yayınladığı raporda bireylerin %74,5'inin televizyonda haber programlarını izlediğini belirtmiştir. Koçak (2001) ve Toruk (2008) yaptığı çalışmada bireylerin televizyonda en çok haber programlarını izlediğini belirtmiştir. Bu bağlamda düşünüldüğünde, öğretmenlerin televizyonda en çok haber programlarından bilgi alması durumu ile alanyazın birbirini desteklemektedir. Öğretmenler bilgi aşamasında, bir diğer kitle iletişim kanalı olan radyoda da televizyonda olduğu gibi en çok haber programlarını (%11,5) dinleyerek bilgi almışlardır. RTÜK (2014) yaptığı çalışmada bireylerin %10,4'ünün radyo dinlemedeki öncelikli amacının haber programlarını dinlemek olduğunu ancak radyo dinleyen bireylerin %59,2'sinin radyoda haber programlarını dinlediğini belirtmiştir. Bu durum alanyazın ile öğretmenlerin EBA hakkında radyolardan en çok haber programlarını dinleyerek bilgi alması bulgusu benzerlik göstermektedir. Öğretmenler bilgi aşamasında kitle iletişim araçlarından basılı kaynaklardan ise en çok gazeteleri (%17,3) okuyarak EBA hakkında ilk kez farkındalık veya bilgi edinmişlerdir. Eurostat (2017b) medya kullanım oranlarına yönelik yaptığı çalışmada bireylerin bilgi edinme amaçlı gazete kullanım oranının %24 olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Toruk (2008) yaptığı çalışmada bireylerin basılı kaynaklardan en çok gazeteleri okuyarak bilgi edindiğini belirtmiştir. Bu bağlamda, ilgili alan yazın ile çalışma bulgusu birbirini desteklemektedir. Öğretmenler bilgi aşamasında kitle iletişim kanalı olarak en az %1,9'luk oranla radyolarda yapılan tartışma programlarından EBA hakkında bilgi ve farkındalık edinmiştir. RTÜK (2014) yayınladığı raporda bireylerin bireylerin %22,4'ünün radyolarda

tartışma programlarını dinlediği ve bunun diğer program türlerine oranla düşük bir oran olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin radyolardaki tartışma programlarından bilgi alma durumunun düşük olması alanyazınla benzerlik göstermektedir.

Öğretmenler EBA hakkında farkındalık ya da bilgi edinirken etkileşimli internet kanallarından en çok EBA web sitesini (%60,5) en az ise çevrimiçi ansiklopedileri (%3,5) kullandığı görülmektedir. Horzum (2010) yaptığı çalışmada öğretmenlerin çoğunluğunun çevrimiçi ansiklopedileri hiç kullanmadığını, kullananların ise bu ortamları bilgi edinmek amaçlı kullandığını belirtmiştir. Bu bağlamda, çalışma sonucunda öğretmenlerin EBA hakkında bilgi edinirken çevrimiçi ansiklopedi kullanma oranlarının düşük olmasının nedeninin öğretmenlerin çoğunun günlük hayatta çevrimiçi ansiklopedileri kullanmaması şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte, öğretmenlerin EBA hakkında bilgi ve farkındalık edinirken sadece %21'inin sosyal medyayı kullandığı görülmüştür. Eurostat (2017b) bireylerin bilgi edinim amaçlı sosyal medya kullanımının %13 olduğunu belirtmiştir. Kakırman Yıldız (2012) ve Solmaz ve ark. (2013) yaptıkları çalışmalarda öğrencilerin sosyal medyayı eğlence amaçlı kullandığını ancak bunun yanında bilgi amaçlıda kullandıklarını belirtmişlerdir. Güvendi (2014) ise yaptığı çalışmada öğretmenlerinin bazılarının sosyal medyada EBA hesaplarını takip ettiğini belirtmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerinde öğrenciler gibi sosyal medyayı bilgi alma amaçlı düşük seviyede kullandığı söylenebilir. Bununla birlikte öğretmenlerin EBA hakkında bilgi edinmek için video izleme sitelerini (%13,2) çok aktif kullanmadığı görülmüştür. Eurostat (2017b) yayınladığı raporda bireylerin bilgi alma amaçlı video izleme sitelerini kullanım oranlarını %3 olarak belirlemiştir. Güvendi (2014) ise yaptığı çalışmada öğretmenleri yarıya yakınının Youtube'ta EBA'yı takip ettiğini belirtmiştir. Bu bağlamda çalışma öğretmenlerin video izleme sitelerinden yararlanma oranının Eurostat (2017b)'nin belirttiği oranın üstünde olduğu görülmektedir. Ancak aynı oran Güvendi (2014)'ün belirttiği oranın altında kalmaktadır. Bu durum öğretmenlerin EBA hakkında bilgi

edinirken artık video izleme sitelerini eskisi kadar yoğun kullanmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca araştırma kapsamında öğretmenlerin EBA hakkında bilgi edinirken etkileşimli internet kanallarından blogları %6,6'lık ve e-posta kanalını %7,8'lik oranla kullandığı görülmüştür. Eurostat (2017b) bireylerin bilgi edinme amaçlı blogları kullanma oranının %3 olduğunu belirtmiştir. TÜİK (2017c) ise yayınladığı raporda Türkiye'de yaşayan bireylerin %46'sının interneti e-posta gönderme/alma amacıyla kullandığını belirtmiştir. Benzer bir çalışmada Dursun (2004), e-posta gönderme/alma davranışının öğrencilerin interneti kullanım amaçlarında önemli bir yeri olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin EBA'ya yönelik bilgi alma amaçlı blog kullanma oranları ile alanyazının benzerlik gösterdiği, ancak öğretmenlerin bilgi amaçlı e-posta kanalını kullanma oranlarının alanyazını desteklemediği görülmektedir.

Öğretmenler bireylerarası iletişim kanallarından EBA hakkında en çok diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşerek (%53,5), hizmetiçi eğitimlere (%53,1) katılarak ve diğer bir bireylerarası iletişim kanalı olan telefonda ise en çok diğer öğretmenler ile görüşerek (%11,5) bilgi ya da farkındalık edindiği görülmektedir. Öğretmenlerin bilgi edinme amaçlı bireyler arası iletişim kanallarından en az telefonla uzmanlarla görüşme (%4,3) kanalını kullandıkları görülmektedir. TÜİK (2017b) yılında yayınladığı raporda Türkiye'de 11 milyonun üzerinde sabit telefon ve 77 milyonun üzerinde cep telefonu abonesi olduğunu belirtmiştir. TÜİK (2017d) yayınladığı bir diğer raporda Türkiyede 2016 yılında sabit telefonlarla 9 milyar dakika, cep telefonları ile ise 240 milyar dakikanın üzerinde görüşmenin gerçekleştirildiğini belirtmiştir. Bu bağlamda, Türkiyede telefon abone sayısının ve bir yıl boyunca telefonda yapılan görüşme süreleri düşünüldüğünde, öğretmenlerin EBA hakkında bilgi alma amaçlı telefonu kullanma oranlarının çok düşük olduğu görülmektedir. Bu durum öğretmenlerin telefonu mesleki amaçlı çok kullanmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

İkna Aşamasında Kullanılan İletişim Kanalları

EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar süreci aşamalarının ikincisi olan ikna aşamasında öğretmenlerin kullandıkları iletişim kanalları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Öğretmenlerin İkna Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanalları

İletişim Kanalları	Kullanan Öğretmen		Kullanmayan Öğretmen		Toplam		
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	
Kitle İletişim Kanalları							
Televizyon	Haber Programları	67	15,2	373	84,8	440	100
	Öğretim Programları	62	14,1	378	85,9	440	100
	Tartışma Programları	18	4,1	422	95,9	440	100
Radyo	Haber Programları	38	8,6	402	91,4	440	100
	Öğretim Programları	30	6,8	410	93,2	440	100
	Tartışma Programları	9	2	431	98	440	100
Basılı Kaynakları	Gazeteler	56	12,7	384	87,3	440	100
	Kitaplar	33	7,5	407	92,5	440	100
	Dergiler	32	7,3	408	92,7	440	100
	Afişler	26	5,9	414	94,1	440	100
	Broşürler	22	5	418	95	440	100
Etkileşimli İnternet Kanalları							
İnternet Araçları	EBA Web Sitesi	262	59,5	178	40,5	440	100
	Eğitim Siteleri	193	43,9	247	56,1	440	100
	Haber Siteleri	92	20,9	348	79,1	440	100
	Sosyal Medya Araçları	72	16,4	368	83,6	440	100
	Forum Siteleri	64	14,5	376	85,5	440	100
	Video İzleme Siteleri	47	10,7	393	89,3	440	100
	Bloglar	28	6,4	412	93,6	440	100
	E-posta	18	4,1	422	95,9	440	100
	Çevrimiçi Ansiklopediler	13	3	427	97	440	100
Bireyler Arası İletişim Kanalları							
Yüz Yüze	Diğer Öğretmenlerle Görüşme	282	64,1	158	35,9	440	100
	Hizmetiçi Eğitimler	165	37,5	275	62,5	440	100
	Yöneticiler ile Görüşme	152	34,5	288	65,5	440	100
	Konferanslar, Seminerler	109	24,8	331	75,2	440	100
	Uzmanlar İle Görüşme	95	21,6	345	78,4	440	100
Telefon	Diğer Öğretmenlerle Görüşme	58	13,2	382	86,8	440	100
	Yöneticiler ile Görüşme	26	5,9	414	94,1	440	100
	Uzmanlar İle Görüşme	20	4,5	420	95,5	440	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

Tablo 6'da görüldüğü gibi araştırma kapsamında öğretmenlere sunulan bütün iletişim kanalları, öğretmenlerin EBA'ya yönelik bilgi aşamasında edindiği bilgiler ışığında olumlu

veya olumsuz tutum geliştirdiği ikna aşamasında yaşayan iletişim kanallarıdır. Diğer bir ifade ile oğretmenlere sunulan bütun iletişim kanalları oğretmenler tarafından EBA hakkında tutum geliştirilirken kullanılmıştır Alanyazın incelendiğinde oğretmenlerin EBA hakkında verilen hizmetiçi eğitimleri faydalı ancak yetersiz buluğunu belirten çalışmaların olduğu gürmektedir (Örn. Alabay, 2015; Kurtdere ve ark, 2016; İzci ve Eroğlu, 2016; Vural ve Ceylan,2014). Bu bağlamda oğretmenlerin bilgi aşamasında olduğu gibi ikna aşamasında da EBA'ya yönelik tutum geliştirmek için de hizmetiçi eğitimleri yeterli görmedikleri ve diğer iletişim kanallarını da süreçte kullandıkları söylenebilir.

Öğretmenler bu aşamada, kitle iletişim kanalı araçlarından olan televizyonda en çok haber programlarını (%15,2) izleyerek tutum geliştirmişlerdir. Bu durum bilgi aşamasında olduğu gibi alanyazındaki RTÜK(2013), Koçak (2001) ve Toruk (2008) alışmalarıyla benzerlik göstermektedir. Öğretmenler ikna aşamasında radyodan en çok haber programlarını (%8,6) dinleyerek EBA hakkında tutum geliştirmişlerdir. Bu durum bilgi aşamasında olduğu gibi alanyazındaki RTÜK(2014) alışmasıyla benzerlik göstermektedir. Öğretmenler basılı kaynaklardan en çok ise gazeteleri (%12,7) okuyarak EBA hakkında tutum geliştirmiştir. Bu durum bilgi aşamasında olduğu gibi alanyazındaki Eurostat (2017b) ve Toruk (2008) alışmalarını desteklemektedir. Ayrıca, kitle iletişim kanalı olarak en az kullanılan iletişim kanalının ise oğretmenlerin 9'unun (%2) kullandığı radyolarda yapılan tartışma programları olduğu gürmektedir. Bu durum bilgi aşamasında olduğu gibi RTÜK (2014) alışması ile benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte, oğretmenlerin EBA'ya yönelik olumlu olumsuz tutum geliştirdikleri ikna aşamasında kitle iletişim kanallarının kullanma oranları bilgi aşamasındaki kullanma oranlarına göre düşüş gösterdiği gürmüştür.

Öğretmenler EBA hakkında tutum geliştirirken etkileşimli internet kanallarından en çok EBA web sitesini (%59,5) en az ise evrimiçi ansiklopedileri (%3) kullandığı gürmektedir. Öğretmenlerin evrimiçi ansiklopedileri düşük düzeyde kullanmasına ilişkin

bulugu bilgi aşamasında olduğu gibi Horzum (2010) ile benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte, öğretmenlerin EBA hakkında tutum geliştirirken öğretmenlerin %16,4'ünün sosyal medyayı kullandığı görülmüştür. Bu durum bilgi aşamasında olduğu gibi alanyazındaki Eurostat (2017b), Güvendi (2014), Kakırman Yıldız (2012), Solmaz ve ark. (2013) çalışmalarını desteklemektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin EBA hakkında tutum geliştirmek için video izleme sitelerini (%10,7) çok aktif kullanmadığı görülmüştür. Bu bağlamda çalışma öğretmenlerin video izleme sitelerinden yararlanma oranının Eurostat (2017b)'nin belirttiği oranın üstünde olduğu görülmektedir. Ancak aynı oran Güvendi (2014)'ün belirttiği oranın altında kalmaktadır. Bununla birlikte araştırma kapsamında öğretmenlerin EBA hakkında bilgi edinirken etkileşimli internet kanallarından blogları %6,4'lük ve e-posta kanalını %4,1'lik oranla kullandığı görülmüştür. Öğretmenlerin blog kullanım oranları bilgi aşamasında olduğu gibi Eurostat (2017b) ile benzerlik gösterirken, e-posta kullanım oranı Durmuş (2004) ve TÜİK (2017c) çalışmaları ile benzerlik göstermemektedir. Ayrıca ikna aşamasında kitle iletişim araçlarının kullanım oranlarındaki düşüş etkileşimli internet kanallarından görülmüştür.

Öğretmenler bireylerarası iletişim kanallarından EBA hakkında en çok diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşerek (%64,1) ve diğer bir bireylerarası iletişim kanalı olan telefonda en çok diğer öğretmenler ile görüşerek (%13,2) tutum geliştirdiği görülmektedir. Bununla birlikte, öğretmenlerin tutum geliştirme amaçlı olarak bireyler arası iletişim kanallarından en az telefonla uzmanlarla görüşme (%4,5) kanalını kullandıkları görülmüştür. Bu durum bilgi aşamasında olduğu gibi TÜİK (2017b) ve TÜİK (2017d) raporları dikkate alındığında ikna aşamasında da düşük olarak nitelendirilebilmektedir. Ancak, ikna aşamasında telefonla diğer öğretmenlerle görüşme kanalının kullanılma oranı bilgi aşamasına göre artış göstermiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin ikna aşamasında diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma oranlarında bilgi aşamasına göre artış göstermiştir. Bu iki durum

öğretmenlerin yenilik hakkında olumlu ya da olumsuz tutum geliştirirken akranlarının görüş ve fikirlerine önem verdiği şeklinde yorumlanabilir.

Karar Aşamasında Kullanılan İletişim Kanalları

EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar süreci aşamalarının üçüncüsü olan karar aşamasında öğretmenlerin kullandıkları iletişim kanalları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.

Öğretmenlerin Karar Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanalları

İletişim Kanalları	Kullanan Öğretmen		Kullanmayan Öğretmen		Toplam		
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	
Kitle İletişim Kanalları							
Televizyon	Öğretim Programları	56	13,6	356	86,4	412	100
	Haber Programları	39	9,5	373	90,5	412	100
	Tartışma Programları	17	4,1	395	95,9	412	100
Radyo	Öğretim Programları	27	6,6	385	93,4	412	100
	Haber Programları	25	6,1	387	93,9	412	100
	Tartışma Programları	7	1,7	405	98,3	412	100
Basılı Kaynakları	Gazeteler	31	7,5	381	92,5	412	100
	Kitaplar	26	6,3	386	93,7	412	100
	Afişler	22	5,3	390	94,7	412	100
	Dergiler	16	3,9	396	96,1	412	100
	Broşürler	13	3,2	399	96,8	412	100
Etkileşimli İnternet Kanalları							
İnternet Araçları	EBA Web Sitesi	269	65,3	143	34,7	412	100
	Eğitim Siteleri	149	36,2	263	63,8	412	100
	Sosyal Medya Araçları	68	16,5	344	83,5	412	100
	Haber Siteleri	60	14,6	352	85,4	412	100
	Forum Siteleri	52	12,6	360	87,4	412	100
	Video İzleme Siteleri	41	10	371	90	412	100
	Bloglar	21	5,1	391	94,9	412	100
	E-posta	18	4,4	394	95,6	412	100
	Çevrimiçi Ansiklopediler	17	4,1	395	95,9	412	100
Bireyler Arası İletişim Kanalları							
Yüz Yüze	Diğer Öğretmenlerle Görüşme	235	57	177	43	412	100
	Yöneticiler ile Görüşme	145	35,2	267	64,8	412	100
	Hizmetiçi Eğitimler	100	24,3	312	75,7	412	100
	Konferanslar, Seminerler	72	17,5	340	82,5	412	100
	Uzmanlar İle Görüşme	64	15,5	348	84,5	412	100
Telefon	Diğer Öğretmenlerle Görüşme	50	12,1	362	87,9	412	100
	Yöneticiler ile Görüşme	24	5,8	388	94,2	412	100
	Uzmanlar İle Görüşme	15	3,6	397	96,4	412	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

Tablo 7’de görüldüğü gibi araştırma kapsamında öğretmenlere sunulan bütün iletişim kanalları, öğretmenlerin EBA’ya yönelik benimseme ya da reddetme kararını verdikleri karar aşamasında yaşayan iletişim kanallarıdır. Diğer bir ifade ile öğretmenlere sunulan bütün iletişim kanalları öğretmenler tarafından EBA hakkında benimseme ya da reddetme kararı oluşturulurken kullanılmıştır. Alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin EBA hakkında verilen hizmetiçi eğitimleri faydalı ancak yetersiz bulduğunu belirten çalışmaların olduğu görülmektedir (Örn. Alabay, 2015; Kurtdere ve ark, 2016; İzci ve Eroğlu, 2016; Vural ve Ceylan,2014). Bu bağlamda öğretmenlerin bilgi ve ikna aşamasında olduğu gibi EBA’ya yönelik benimseme ya da reddetme kararı oluşturdukları karar aşamasında da hizmetiçi eğitimleri yeterli görmedikleri ve diğer iletişim kanallarını da süreçte kullandıkları söylenebilir.

Öğretmenler bu aşamada, EBA’ya dair benimseme ya da reddetme kararlarını oluştururken kitle iletişim kanallarından olan televizyonda en çok öğretim programlarını (%13,6) izleyerek, radyodan en çok öğretim programlarını (%6,6) dinledikleri görülmektedir. Öğretmenlerin karar aşamasında kitle iletişim aracı olan televizyonda ve radyoda önceki iki yenilik karar süreci aşamasında (bilgi ve ikna) kullandıkları haber programları yerine en çok öğretim programlarından yararlanmışlardır. Bu durum öğretmenlerin bir yenilik hakkında benimseme ya da reddetme kararı oluştururken daha nitelikli ve kapsamlı bilgiler veren iletişim kanallarını kullanmayı tercih ettikleri şeklinde yorumlanabilir. Öğretmenler karar aşamasında da bir önceki iki aşamada olduğu gibi basılı kaynaklardan en çok gazeteleri (%7,5) okuyarak EBA hakkında karar oluşturmuşlardır. Bu durum alanyazındaki Eurostat (2017b) ve Toruk (2008) çalışmaları ile benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte, kitle iletişim kanalı olarak en az kullanılan iletişim kanalının ise öğretmenlerin 7’sinin (%1,7) kullandığı radyolarda yapılan tartışma programları olduğu görülmektedir. Kitle iletişim

kanallarından radyolardaki tartışma programlarının kullanılma oranı bilgi ve ikna aşamasında da en düşüktür. Bu durum RTÜK (2014) çalışması ile benzerlik göstermektedir.

Öğretmenler EBA hakkında karar oluştururken etkileşimli internet kanallarından en çok EBA web sitesini (%65,3) en az ise çevrimiçi ansiklopedileri (%4,1) kullandığı görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin karar aşamasında EBA web sitesini kullanma oranı önceki ika aşamaya göre artış göstermiştir. Bu durum öğretmenlerin EBA hakkında benimseme ya da reddetme kararı alırken EBA web sitesini etkin bir şekilde kullandıkları şeklinde yorumlanabilir. Öğretmenlerin çevrimiçi ansiklopedileri düşük düzeyde kullanmasına ilişkin bulgu bilgi ve ikna aşamasında olduğu gibi Horzum (2010) ile benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte, öğretmenlerin EBA hakkında tutum geliştirirken öğretmenlerin %16,4'ünün sosyal medyayı kullandığı görülmüştür. Bu durum bilgi ve ikna aşamasında olduğu gibi alanyazındaki Eurostat (2017b), Güvendi (2014), Kakırman Yıldız (2012), Solmaz ve ark. (2013) çalışmalarını desteklemektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin EBA hakkında karar geliştirirken edinmek için video izleme sitelerini (%10) çok aktif kullanmadığı görülmüştür. Bu bağlamda bu oranın bilgi ve ikna aşamasında olduğu gibi Eurostat (2017b) 'de belirtilen kullanım oranının üstünde, Güvendi (2014)'ün belirttiği kullanım oranının altındadır. Ayrıca, öğretmenlerin blog kullanım oranları bilgi ve ikna aşamasında olduğu gibi %5,1'lik oranla Eurostat (2017b) ile benzerlik gösterirken, ancak %4,4'lük e-posta kullanım oranı Durmuş (2004) ve TÜİK (2017c) çalışmaları ile benzerlik göstermemektedir.

Öğretmenler EBA'ya yönelik benimseme ya da reddetme kararlarını oluştururken bireylerarası iletişim kanallarından EBA hakkında en çok diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşerek (%57) ve diğer bir bireylerarası iletişim kanalı olan telefonda en çok diğer öğretmenler ile görüşerek (%12,1) bilgi edindiği görülmektedir. Öğretmenlerin EBA'ya

yönelik karar oluştururken bireyler arası iletişim kanallarından en az telefonla uzmanlarla görüşme (%4,5) kanalını kullandığı görülmüştür.

Uygulama Aşamasında Kullanılan İletişim Kanalları

EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar süreci aşamalarının dördüncüsü olan uygulama aşamasında öğretmenlerin kullandıkları iletişim kanalları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8.

Öğretmenlerin Uygulama Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanalları

İletişim Kanalları	Kullanan Öğretmen		Kullanmayan Öğretmen		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	
Kitle İletişim Kanalları							
Televizyon	Öğretim Programları	48	14,2	291	85,8	339	100
	Haber Programları	30	8,8	309	91,2	339	100
	Tartışma Programları	12	3,5	327	96,5	339	100
Radyo	Öğretim Programları	28	8,3	311	91,7	339	100
	Haber Programları	25	7,4	314	92,6	339	100
	Tartışma Programları	2	0,6	337	99,4	339	100
Basılı Kaynakları	Kitaplar	26	7,7	313	92,3	339	100
	Gazeteler	21	6,2	318	93,8	339	100
	Dergiler	20	5,9	319	94,1	339	100
	Afişler	20	5,9	319	94,1	339	100
	Broşürler	15	4,4	324	95,6	339	100
Etkileşimli İnternet Kanalları							
İnternet Araçları	EBA Web Sitesi	234	69	105	31	339	100
	Eğitim Siteleri	145	42,8	194	57,2	339	100
	Sosyal Medya Araçları	68	20,1	271	79,9	339	100
	Forum Siteleri	66	19,5	273	80,5	339	100
	Video İzleme Siteleri	63	18,6	276	81,4	339	100
	Haber Siteleri	55	16,2	284	83,8	339	100
	Bloglar	29	8,6	310	91,4	339	100
	E-posta	20	5,9	319	94,1	339	100
	Çevrimiçi Ansiklopediler	13	3,8	326	96,2	339	100
Bireyler Arası İletişim Kanalları							
Yüz Yüze	Diğer Öğretmenlerle Görüşme	200	59	139	41	339	100
	Yöneticiler ile Görüşme	91	26,8	248	73,2	339	100
	Hizmetiçi Eğitimler	87	25,7	252	74,3	339	100
	Uzmanlar İle Görüşme	64	18,9	275	81,1	339	100
	Konferanslar, Seminerler	63	18,6	276	81,4	339	100
Telefon	Diğer Öğretmenlerle Görüşme	52	15,3	287	84,7	339	100
	Uzmanlar İle Görüşme	22	6,5	317	93,5	339	100
	Yöneticiler ile Görüşme	19	5,6	320	94,4	339	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

Tablo 8’de görüldüğü gibi araştırma kapsamında öğretmenlere sunulan bütün iletişim kanalları, öğretmenlerin karar aşamasında benimseme kararı vermesinin ardından EBA’yı kullanmaya başladığı ve kullanmaya devam ettiği süreç içerisinde kullandığı yaşayan iletişim kanallarıdır. Diğer bir ifade ile öğretmenlere sunulan bütün iletişim kanalları öğretmenler tarafından EBA’yı öğretim süreçlerinde kullanma süreçleri boyunca kullanılmaktadır. Alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin EBA hakkında verilen hizmetiçi eğitimleri faydalı ancak yetersiz bulduğunu belirten çalışmaların olduğu görülmektedir (Örn. Alabay, 2015; Kurtdere ve ark, 2016; İzci ve Eroğlu, 2016; Vural ve Ceylan,2014). Bu bağlamda öğretmenlerin bilgi, ikna ve karar aşamasında olduğu gibi EBA’yı öğretim süreçlerinde uyguladıkları uygulama aşamasında da hizmetiçi eğitimleri yeterli görmedikleri ve diğer iletişim kanallarını da süreçte kullandıkları söylenebilir.

Öğretmenler bu aşamada, kitle iletişim kanalı araçlarından olan televizyonda en çok öğretim programlarını (%14) izleyerek, radyodan en çok öğretim programlarını (%8,3) dinleyerek bilgi aldıkları belirlenmiştir. Bu durum karar aşaması ile benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte, öğretmenler karar aşamasında basılı kaynaklardan en çok kitapları (%7,7) okuyarak EBA hakkında bilgi almışlardır. Diğer bir ifade ile, bu aşamada öğretmenler kitle iletişim aracı olan basılı kaynaklarda önceki üç yenilik karar süreci aşamasında (bilgi, ikna ve karar) kullandıkları gazete yerine en çok kitaplardan yararlanmışlardır. Bu durum öğretmenlerin EBA’yı öğretim süreçlerinde uyguladıkları süreç içerisinde gazetelere oranla EBA hakkında daha nitelikli ve kapsamlı bilgiler veren basılı kaynakları kullanmayı tercih ettikleri şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte, Kitle iletişim kanalı olarak en az kullanılan iletişim kanalının ise öğretmenlerin 2’sinin (%0,6) kullandığı radyolarda yapılan tartışma programları olduğu görülmektedir. Bu durum bilgi, ikna ve karar aşamasında da olduğu gibi RTÜK (2014) tarafından yayımlanan rapor ile benzerlik göstermektedir.

Öğretmenler EBA hakkında karar oluştururken etkileşimli internet kanallarından en çok EBA web sitesini (%69) kullandığı görülmektedir. EBA web sitesinin kullanım oranının en yüksek olduğu aşamanın uygulama aşaması olduğu görülmektedir. Bu durum, öğretmenlerin uygulama sürecinde karşılaştıkları problemleri ve belirsizlikleri çözebilmek için EBA'nın paylaşım özleğini kullanmayı tercih ettikleri ve problemleri yerinde çözmek istedikleri şeklinde yorumlanabilir. Öğretmenler uygulama süreçlerinde etkileşimli internet kanallarından en az çevrimiçi ansiklopedileri (%3,8) kullanmışlardır. Bu durum önceki aşamalarda olduğu gibi Horzum (2010) ile benzerlik göstermektedir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin uygulama aşamasında çevrimiçi ansiklopedileri kullanma oranlarındaki düşüklük, bu ortamlarda EBA'nın uygulamasına yönelik yeterli düzeyde bilginin olmadığından kaynaklı olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte, öğretmenlerin EBA'yı uygulama süreçlerinde %20,1'inin sosyal medyayı kullandığı görülmüştür. Bu durum önceki üç aşamada olduğu olduğu gibi alanyazındaki Eurostat (2017b), Güvendi (2014), Kakırman Yıldız (2012), Solmaz ve ark. (2013) çalışmalarını desteklemektedir. Öğretmenlerin EBA'yı uygulama süreçlerinde bilgi edinmek için video izleme sitelerini (%18,6) oranında kullanmadığı görülmüştür. Bu bağlamda bu oranın önceki üç aşamada olduğu gibi Eurostat (2017b) 'de belirtilen kullanım oranının üstünde, Güvendi (2014)'ün belirttiği kullanım oranının altındadır. Bununla birlikte öğretmenlerin uygulama aşamasında etkileşimli internet kanallarından olan sosyal medya kanallarını kullanım oranları ile video izleme kanallarının kullanımı daha önceki üç aşamaya oranla artış göstermiştir. Bu durum öğretmenlerin EBA'yı uygulama süreçlerinde karşılaştıkları belirsizlikleri ve problemleri çözmek için daha fazla bireyle etkileşim halinde olabilecekleri ve bilgi edinebilecekleri ortamları tercih etme eğiliminde oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Ayrıca öğretmenler bireylerarası iletişim kanallarından EBA hakkında en çok diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşerek (%59) ve diğer bir bireylerarası iletişim kanalı olan

telefonda diğer öğretmenler ile görüşerek (%15,3) bilgi edindiği görülmektedir. Rogers (2003) bireylerin uygulama aşamasında karşılaştıkları problemleri çözebilmek amacıyla akranlarıyla daha çok iletişim kurduklarını belirtmiştir. Bu çerçevede, araştırma alanyazını desteklemektedir. Öğretmenlerin EBA'ya yönelik karar oluştururken bireyler arası iletişim kanallarından en az telefonla uzmanlarla görüşme (%5,6) kanalını kullandığı görülmüştür.

Onay Aşamasında Kullanılan İletişim Kanalları

EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar süreci aşamalarının sonuncusu olan onay aşamasında öğretmenlerin kullandıkları iletişim kanalları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9.

Öğretmenlerin Onay Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanalları

İletişim Kanalları	Kullanan Öğretmen		Kullanmayan Öğretmen		Toplam		
	f	%	f	%	f	%	
Kitle İletişim Kanalları							
Televizyon	Öğretim Programları	39	12,7	267	87,3	306	100
	Haber Programları	27	8,8	279	91,2	306	100
	Tartışma Programları	10	3,3	296	96,7	306	100
Radyo	Öğretim Programları	23	7,5	283	92,5	306	100
	Haber Programları	18	5,9	288	94,1	306	100
	Tartışma Programları	8	2,6	298	97,4	306	100
Basılı Kaynakları	Gazeteler	25	8,2	281	91,8	306	100
	Kitaplar	22	7,2	284	92,8	306	100
	Afişler	19	6,2	287	93,8	306	100
	Dergiler	17	5,6	289	94,4	306	100
	Broşürler	15	4,9	291	95,1	306	100
Etkileşimli İnternet Kanalları							
İnternet Araçları	EBA Web Sitesi	202	66	104	34	306	100
	Eğitim Siteleri	108	35,3	198	64,7	306	100
	Forum Siteleri	56	18,3	250	81,7	306	100
	Sosyal Medya Araçları	54	17,6	252	82,4	306	100
	Video İzleme Siteleri	46	15	260	85	306	100
	Haber Siteleri	43	14,1	263	85,9	306	100
	Bloglar	17	5,6	289	94,4	306	100
	Çevrimiçi Ansiklopediler	13	4,2	293	95,8	306	100
	E-posta	13	4,2	293	95,8	306	100
Bireyler Arası İletişim Kanalları							
Yüz Yüze	Diğer Öğretmenlerle Görüşme	196	64,1	110	35,9	306	100
	Yöneticiler ile Görüşme	69	22,5	237	77,5	306	100

	Hizmetiçi Eğitimler	65	21,2	241	78,8	306	100
	Konferanslar, Seminerler	45	14,7	261	85,3	306	100
	Uzmanlar İle Görüşme	43	14,1	263	85,9	306	100
	Diğer Öğretmenlerle Görüşme	61	19,9	245	80,1	306	100
Telefon	Yöneticiler ile Görüşme	28	9,2	278	90,8	306	100
	Uzmanlar İle Görüşme	18	5,9	288	94,1	306	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

Tablo 9’da görüldüğü gibi araştırma kapsamında öğretmenlere sunulan bütün iletişim kanalları, öğretmenlerin EBA’yı uygulama sürecinin ardından EBA’ya yönelik nihai kararını verdikleri onay aşamasında kullandığı yaşayan iletişim kanallarıdır. Diğer bir ifade ile öğretmenlere sunulan bütün iletişim kanalları öğretmenler tarafından EBA’ya yönelik nihai karar oluştururken kullanılmaktadır. Alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin EBA hakkında verilen hizmetiçi eğitimleri faydalı ancak yetersiz bulduğunu belirten çalışmaların olduğu görülmektedir (Örn. Alabay, 2015; Kurtdere ve ark, 2016; İzci ve Eroğlu, 2016; Vural ve Ceylan,2014). Bu bağlamda öğretmenlerin önceki dört aşamada olduğu gibi EBA’ya yönelik nihai kararlarını verdikleri onay aşamasında da hizmetiçi eğitimleri yeterli görmedikleri ve diğer iletişim kanallarını da süreçte kullandıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin bu aşamada, EBA hakkında nihai kararlarını verirken kitle iletişim kanalı araçlarından olan televizyonda en çok öğretim programlarını (%12,7) izleyerek, radyodan en çok öğretim programlarını (%7,5) dinlediği belirlenmiştir. Bu bulgular uygulama aşamasıyla benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte öğretmenler basılı kaynaklardan en çok gazeteleri (%8,2) okuyarak EBA hakkında nihai karar oluşturmuşlardır. Öğretmenler uygulama aşamasında basılı kaynaklardan en çok kitapları okuyarak bilgi alırken, onay aşamasında bilgi, ikna ve karar aşamasında olduğu gibi en çok gazeteleri okuyarak bilgi almıştır. Bu durum alanyazındaki Eurostat (2017b) ve Toruk (2008) çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte, kitle iletişim kanalı olarak en az kullanılan iletişim kanalının önceki dört aşamadada olduğu gibi radyolarda yapılan tartışma

programları olduğu görülmektedir. Bu durum alanyazındaki RTÜK (2014) ile benzerlik göstermektedir.

Öğretmenler EBA hakkında nihai karar oluştururken etkileşimli internet kanallarından en çok EBA web sitesini (%66) en az ise çevrimiçi ansiklopedilerini (%4,2) ve e-postayı (%4,2) kullandığı görülmektedir. Çevrimiçi ansiklopedileri kullanım oranı Horzum (2010) ile benzerlik gösterirken, e-posta kullanma oranları Dursun (2004) ve TÜİK (2017c) ile benzerlik göstermemektedir. Ayrıca öğretmenler bireylerarası iletişim kanallarından EBA hakkında en çok diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşerek (%64,1) ve diğer bir bireylerarası iletişim kanalı olan telefondan diğer öğretmenler ile görüşerek (%19,9) bilgi edindiği görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin telefonla diğer öğretmenlerle görüşme kanalını kullanma oranları önceki dört aşamaya oranla artış göstermiştir. Bu bulgular, öğretmenlerin EBA'ya yönelik nihai kararlarını verirken veya EBA'yı diğer meslektaşlarına önerme/önermeme durumlarında akranlarıyla daha aktif iletişim kurduğu şeklinde yorumlanabilir. oranları Öğretmenlerin EBA'ya yönelik karar oluştururken bireyler arası iletişim kanallarından en az telefonla uzmanlarla görüşme (%5,9) kanalını kullandığı görülmüştür.

Öğretmenlerin Bundukları Yenilik-Karar Süreci Aşamalarında Kullandıkları İşlevsel İletişim Kanalları

EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında öğretmenlerin yenilik-karar süreci aşamalarında kullandıkları işlevsel iletişim kanalları her bir aşama için ayrı ayrı kitle iletişim kanalları, etkileşimli internet kanalları ve bireylerarası iletişim kanalları olmak üzere üç ana kategoride analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre araştırmacı, ana kategorilerde işlevsel iletişim kanalları belirlerken %70 kullanım oranını alt sınır, işlevsel olarak seçilen ana kategorilerin alt iletişim kanallarında ise işlevsel iletişim kanalları belirlerken %30 kullanım oranını alt sınır olarak kabul etmiştir.

Bilgi Aşamasında Kullanılan İşlevsel İletişim Kanalları

EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar süreci aşamalarının ilki olan bilgi aşamasında öğretmenlerin kullandıkları iletişim kanallarının kategorik dağılımı Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10.

Öğretmenlerin Bilgi Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarının Kategorik Dağılımı

İletişim Kanalı	Kullanan Öğretmen		Kullanmayan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Bireylerarası İletişim Kanalları	420	86,4	66	86,4	486	100
Etkileşimli İnternet Kanalları	403	82,9	83	17,1	486	100
Kitle İletişim Kanalları	234	48,1	252	51,9	486	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

Tablo 10'da görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında sırası ile bireyler arası iletişim kanallarını (%86,4), etkileşimli internet kanallarını (%82,9) ve kitle iletişim kanallarını (%48,1) kullandıkları görülmüştür. İşlevsel kanalların belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %70 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin EBA'ya yönelik ilk farkındalıklarının oluştuğu ve onun hakkında ilk bilgileri edindikleri bilgi aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanallarının sırasıyla bireyler arası iletişim kanallarını (%86,4) ve etkileşimli internet kanallarını (%82,9) olduğu görülmüştür. Rogers (2003) bilgi aşamasında kitle iletişim kanallarının daha işlevsel olduğunu ancak gelişmekte olan ülkelerde bu durumun farklılık gösterebildiğini belirtmiştir. Diğer bir ifade ile, gelişmekte olan ülkelerde kitle iletişim kanallarına erişimin sınırlı olabildiği durumlarda kozmopolit bireyler arası iletişim kanalları daha etkili olabilmektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin EBA'ya yönelik bilgi içeren ulaşabilecekleri kitle iletişim kanallarının sınırlı düzeyde olabileceği düşünüldüğünde, araştırma bulgularının Rogers (2003) ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Ayrıca Rogers (2003) ayrıca gelişmekte olan ülkelerde kozmopolit bireylerarası iletişim kanallarının ve kitle iletişim kanallarının kozmopolit olarak birlikte kullanıldığı iletişim kanallarının bilgi aşamasında işlevsel olabileceğini belirtmiştir.

Etkileşimli internet kanallarınının hem kozmopolit bireylerarası iletişime olanak sağlaması hemde kitle iletişim aracı olarak kullanılabilmesi bu duruma örnek olarak düşünülebilir. Çalışmada etkileşimli internet araçlarının bilgi aşamasında işlevsel olması Rogers'ı (2003) desteklemektedir. Alanyazın incelendiğinde bireylerin yeniliklere dair ilk kez bilgi ve farkındalık edinirken bireylerarası iletişim kanallarını daha işlevsel kullandığı sonucuna ulaşan araştırmaların olduğu görülmektedir (Örn. Gainforth ve ark. (2014), Lee, lee ve Schumann (2002), Litchty (2000), Tran ve Corner (2016), Weenig (1999)). Bu bağlamda bu araştırma alan yazını desteklemektedir. Ancak alanyazındaki bazı çalışmalar ise yenilik hakkında ilk kez farkındalık ve bilgi edinen bireylerin kitle iletişim kanallarını işlevsel olarak kullandığı sonucuna ulaşmışlardır (Örn. Çiçek, Cevger ve Tandoğan, 2009; Esen, 2002; Sezgin, 2010; Suoranta ve Mattila, 2004). Bu çalışma alanyazındaki bu çalışmalarla benzerlik göstermemektedir. Bununla birlikte alanyazındaki bazı çalışmalar bireylerin bilgi edinirken bireylerarası iletişim kanallarını kullanabildiği gibi internetide etkin bir şekilde kullandığı sonucuna ulaşmıştır (Örn. Kurtdere Fidan, Erbasan ve Kolsuz, 2016; Köksal ve Türedi, 2014; Yılmaz, 2013). Bu bağlamda, araştırma alanyazın ile benzerlik göstermektedir. Ankem (2003) ise doktorların bilgi edinirken işlevsel olarak bireylerarası iletişim kanallarını kullandıkları, web sitelerini çok sık kullanmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Ancak araştırmada öğretmenlerin bilgi edinirken etkileşimli internet kanallarını işlevsel bir şekilde kullandığı görülmüştür. Bu nedenle araştırma bulgusu Ankem (2003) ile kısmen benzerlik göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan en işlevsel kanal olan bireylerarası iletişim kanalları kategorisinin kendi alt iletişim kanallarının kullanım oranları Tablo 11.'de verilmiştir.

Tablo 11.

Bilgi Aşamasında Kullanılan Bireylerarası İletişim Kanalları

Bireyler Arası İletişim Kanalları	Kullanan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Yüz Yüze				
Diğer Öğretmenlerle Görüşme	260	53,5	486	100
Hizmetiçi Eğitimler	258	53,1	486	100
Yöneticiler ile Görüşme	160	32,9	486	100
Konferanslar, Seminerler	150	30,9	486	100
Uzmanlar İle Görüşme	98	20,2	486	100
Telefon				
Diğer Öğretmenlerle Görüşme	56	11,5	486	100
Yöneticiler ile Görüşme	29	6	486	100
Uzmanlar İle Görüşme	21	4,3	486	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

İşlevsel olan alt iletişim kanallarının belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %30 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin bilgi aşamasında işlevsel olarak kullanmış olduğu bireylerarası iletişim kanalları kategorisinin en işlevsel alt iletişim kanallarının sırasıyla yüz yüze diğer öğretmenlerle görüşme (%53,5), hizmetiçi eğitimler (%53,1), yüz yüze yöneticilerle görüşme (%32,9) ve konferanslar/seminer (%30,9) olduğu görülmüştür. Rogers (2003) geliştirmekte olan ülkelerde kozmopolit bireylerarası iletişim kanallarının işlevsel olabileceğini belirtmiştir. Bu bağlamda çalışmada bilgi aşamasında işlevsel olarak kullanıldığı tespit edilen hizmetiçi eğitimler ve konferanslar/seminerler kanallarının öğretmenlerin kendi sosyal sitemleri dışından olan bireylerle iletişim kurmasına imkan verdiğinden kozmopolit kanal olarak düşünülebilir. Bununla birlikte Ankem (2003) yaptığı çalışmada doktorların bilgi edinme amaçlı en çok konferansları işlevsel olarak kullandığını belirtmiştir. Benzer bir çalışmada Yılmaz (2013) öğretmen adaylarının yenilikler hakkında bilgi edinirken kursları ve seminerleri işlevsel olarak kullandığını belirtmiştir. Bu çalışmada da öğretmenlerin doktorlar ve öğretmen adayları gibi bilgi aşamasında konferanslar/seminerler kanalını işlevsel olarak kullandığı

görülmüştür. Bununla birlikte, Stuart (2000) ve Weeenig (1999) çalışmalarında bireylerin yenilik hakkında bilgi edinirken yöneticilerle görüşme kanalında işlevsel olarak kullandığını belirtmiştir. Bu çalışmada da öğretmenlerin bilgi aşamasında yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını işlevsel olarak kullandığı görülmüştür. Bir diğer çalışmada ise Güvendi (2014) EBA web sitesinin yöneticiler tarafından daha çok takip edildiği belirtilmiştir. Bu kapsamda düşünüldüğünde, öğretmenlerin EBA hakkında bilgi almak için yöneticilerle yüz yüze görüşmesi onları fikir liderleri olarak gördükleri şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte Kurtdere Fidan, Erbasan ve Kolsuz (2016), İzci ve Eroğlu (2016) yaptıkları çalışmada EBA'ya yönelik eğitimlerin faydalı ancak öğretmenlerin niteliksiz olmasında dolayı yetersiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Stuart (2000) ise yaptığı çalışmada üniversite çalışanlarının yenilik hakkında bilgi edinirken teknik personel/uzman ile görüşme kanalını işlevsel olarak kullandığı sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada öğretmenlerin bilgi aşamasında uzmanlarla görüşme kanalını işlevsel olarak kullanmadıkları belirlenmiştir. Bu durum, öğretmenlerin uzmanları yeterli nitelikte bulmadıkları için bilgi aşamasında EBA hakkında bilgi edinmek için uzmanlarla çok fazla iletişime geçmeyi terci etmedikleri şeklinde yorumlanabilir. Bu bağlamda, araştırma bulguları Kurtdere Fidan, Erbasan ve Kolsuz (2016), İzci ve Eroğlu' nun (2016) çalışmalarını desteklerken, Stuart (2000)'i desteklememektedir. Ayrıca Rogers (2003) yayılım sürecinde değişim ajanlarının sosyal sitem üyeleri ile benzer statüde olmadıkları için süreç içerisinde sosyal sitem ile benzer özelliklerde olan yardımcılar kullanabileceğini belirtmiştir. Bu durumda EBA hakkında teknik destek verebilecek uzmanlar değişim ajanlarının yardımcısı olarak düşünülebilir. Bu bağlamda düşünüldüğünde bulgular, değişim ajanları yardımcısı olan uzmanların süreç içerisinde öğretmenlerle yeterli düzeyde iletişime geçmediği şeklinde yorumlanabilir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan en işlevsel ikinci kanal olan etkileşimli internet kanalları kategorisinin kendi alt iletişim kanallarının kullanım oranları Tablo 12.'de verilmiştir.

Tablo 12.

Bilgi Aşamasında Kullanılan Etkileşimli İnternet Kanalları

Etkileşimli İnternet Kanalları	Kullanan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
EBA Web Sitesi	294	60,5	486	100
Eğitim Siteleri	242	49,8	486	100
Haber Siteleri	130	26,7	486	100
Sosyal Medya Araçları	102	21	486	100
Forum Siteleri	68	14	486	100
Video İzleme Siteleri	64	13,2	486	100
E-posta	38	7,8	486	100
Bloglar	32	6,6	486	100
Çevrimiçi Ansiklopediler	17	3,5	486	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

İşlevsel olan ana iletişim kategorilerinin içerdiği alt işlevsel iletişim kanallarının belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %30 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin bilgi aşamasında işlevsel olarak kullanmış olduğu etkileşimli internet kanalları kategorisinin en işlevsel alt iletişim kanallarının sırasıyla EBA web sitesi (%60,5) ve eğitim siteleri (%49,8) olduğu görülmüştür. Güvendi (2014) yaptığı çalışmada öğretmenlerin büyük çoğunluğunun EBA web sitesindeki haberleri, dergileri, kitapları ve EBA web sitesi üzerinden uzaktan eğitimleri takip ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada Güvendi (2014) ile benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte Eurostat (2017b) bireylerin bilgi edinirken bilgi içerikli web sayfalarını da etkili bir şekilde kullandığını belirtmiştir. Bu durum, öğretmenlerin eğitim sitelerini işlevsel kullanması ile benzerlik göstermektedir.

İkna Aşamasında Kullanılan İşlevsel İletişim Kanalları

EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar süreci aşamalarının ikincisi olan ikna aşamasında öğretmenlerin kullandıkları iletişim kanallarının kategorik dağılımı Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13.

Öğretmenlerin İkna Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarının Kategorik Dağılımı

İletişim Kanalı	Kullanan Öğretmen		Kullanmayan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Bireylerarası İletişim Kanalları	373	84,8	67	15,2	440	100
Etkileşimli İnternet Kanalları	368	83,6	72	16,4	440	100
Kitle İletişim Kanalları	140	31,8	300	68,2	440	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

Tablo 13'de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında sırası ile bireyler arası iletişim kanallarını (%84,8), etkileşimli internet kanallarını (%83,6) ve kitle iletişim kanallarını (%31,8) kullandıkları görülmüştür. İşlevsel kanalların belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %70 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin EBA'ya yönelik olumlu ya da olumsuz tutum geliştirdikleri ikna aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanallarının sırasıyla bireyler arası iletişim kanallarını (%84,8) ve etkileşimli internet kanallarını (%83,6) olduğu görülmüştür. Rogers (2003) yeniliğe dair tutum geliştirmeyi kapsayan ikna aşamasında fikir liderleriyle ve akranlarla yapılan iletişimler gibi bireylerarası iletişim kanallarının daha işlevsel olduğunu belirtmiştir. Araştırma bulguları Rogers (2003) ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bununla birlikte Weenig (1999) yaptığı çalışmada çalışanların aralarında kurduğu güçlü iletişimler gibi resmi olmayan iletişim kanallarının çalışanların tutumlarını şekillendirmede daha etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırma bulguları Weenig (1999) ile de bu bağlamda benzerlik göstermektedir. Ayrıca Rogers (2003) ayrıca gelişmekte olan ülkelerde kozmopolit bireylerarası iletişim kanallarının ve kitle iletişim kanallarının kozmopolit olarak birlikte kullanıldığı iletişim kanallarının ikna aşamasında işlevsel olabileceğini belirtmiştir. Etkileşimli internet kanallarınının hem

kozmpolit bireylerarası iletişime olanak sağlaması hemde kitle iletişim aracı olarak kullanılabilmesi bu duruma örnek olarak düşünülebilir. Çalışmada etkileşimli internet araçlarının ikna aşamasında işlevsel olması Rogers'ı (2003) desteklemektedir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan en işlevsel kanal olan bireylerarası iletişim kanalları kategorisinin kendi alt iletişim kanallarının kullanım oranları Tablo 14.'de verilmiştir.

Tablo 14.

İkna Aşamasında Kullanılan Bireylerarası İletişim Kanalları

Bireyler Arası İletişim Kanalları	Kullanan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Yüz Yüze				
Diğer Öğretmenlerle Görüşme	282	64,1	440	100
Hizmetiçi Eğitimler	165	37,5	440	100
Yöneticiler ile Görüşme	152	34,5	440	100
Konferanslar, Seminerler	109	24,8	440	100
Uzmanlar İle Görüşme	95	21,6	440	100
Telefon				
Diğer Öğretmenlerle Görüşme	58	13,2	440	100
Yöneticiler ile Görüşme	26	5,9	440	100
Uzmanlar İle Görüşme	20	4,5	440	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

İşlevsel olan alt iletişim kanallarının belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %30 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin ikna aşamasında işlevsel olarak kullanmış olduğu bireylerarası iletişim kanalları kategorisinin en işlevsel alt iletişim kanallarının sırasıyla yüz yüze diğer öğretmenlerle görüşme (%64,1), hizmetiçi eğitimler (%37,5) ve yüz yüze yöneticilerle görüşme (%34,5) olduğu görülmüştür. Lichty (2000) yaptığı çalışmada üniversite hocalarının teknolojik yenilikler hakkında meslektaşları ile etkili iletişim halinde olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin ikna aşamasında diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanması alanyazın ile benzerlik göstermektedir. Öğretmenlerin arkanlarıyla yaptığı görüşmelerin oranının yüksek olması öğretmenlerin

yeniliklere yönelik tutum geliştirirken arkanlarının fikir ve görüşlerine çok önem verdiği şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte, Rogers (2003) gelişmekte olan ülkelerde kozmopolit bireylerarası iletişim kanallarının işlevsel olabileceğini belirtmiştir. Bu bağlamda çalışmada ikna aşamasında işlevsel olarak kullanıldığı tespit edilen hizmetiçi eğitimler kanallının öğretmenlerin kendi sosyal sitemleri dışından olan bireylerle iletişim kurmasına imkan verdiğinden kozmopolit kanal olarak düşünülebilir. Öğretmenlerin bilgi aşamasında olduğu gibi ikna aşamasında da yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını işlevsel olarak kullandığı görülmüştür. Rogers (2003) fikir liderlerinin sosyal sistemdeki diğer üyelere yenilik hakkında bilgiler ve tavsiyeler sunduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda, öğretmenlerin EBA hakkında bilgi almak için yöneticilerle yüz yüze görüşmesi yöneticilerin öğretmenler tarafından fikir liderleri olarak görüldüğü şeklinde yorumlanabilir. Bu bulgu bilgi aşamasında olduğu gibi Stuart (2000) ve Weeenig (1999) çalışmalarında ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca ikna aşamasında, bilgi aşamasında olduğu gibi değişim ajanlarının yardımcısı konumundaki uzmanları ile işlevsel olarak iletişime geçilmediği görülmektedir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan en işlevsel ikinci kanal olan etkileşimli internet kanalları kategorisinin kendi alt iletişim kanallarının kullanım oranları Tablo 15.'de verilmiştir.

Tablo 15.

İkna Aşamasında Kullanılan Etkileşimli İnternet Kanalları

Etkileşimli İnternet Kanalları	Kullanan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
EBA Web Sitesi	262	59,5	440	100
Eğitim Siteleri	193	43,9	440	100
Haber Siteleri	92	20,9	440	100
Sosyal Medya Araçları	72	16,4	440	100
Forum Siteleri	64	14,5	440	100
Video İzleme Siteleri	47	10,7	440	100
Bloglar	28	6,4	440	100
E-posta	18	4,1	440	100

Çevrimiçi Ansiklopediler	13	3	440	100
--------------------------	----	---	-----	-----

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

İşlevsel olan ana iletişim kategorilerinin içerdiği alt işlevsel iletişim kanallarının belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %30 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin ikna aşamasında işlevsel olarak kullanmış olduğu etkileşimli internet kanalları kategorisinin en işlevsel alt iletişim kanallarının sırasıyla EBA web sitesi (%59,5) ve eğitim siteleri (%43,9) olduğu görülmüştür. Bu bulgular, bilgi aşamasında olduğu gibi Eurostat (2017b) ve Güvendi (2014) ile benzerlik göstermektedir.

Karar Aşamasında Kullanılan İşlevsel İletişim Kanalları

EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar süreci aşamalarının üçüncüsü olan karar aşamasında öğretmenlerin kullandıkları iletişim kanallarının kategorik dağılımı Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16.

Öğretmenlerin Karar Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarının Kategorik Dağılımı

İletişim Kanalı	Kullanan Öğretmen		Kullanmayan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Etkileşimli İnternet Kanalları	355	86,2	57	13,8	412	100
Bireylerarası İletişim Kanalları	327	79,4	85	20,6	412	100
Kitle İletişim Kanalları	99	24	313	76	412	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

Tablo 16'da görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında sırası ile etkileşimli internet kanallarını (%86,2), bireylerarası iletişim kanalları (%79,4) ve kitle iletişim kanallarını (%24) kullandıkları görülmüştür. İşlevsel kanalların belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %70 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin EBA'ya yönelik benimseme ya da reddetme kararı oluşturdukları karar aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanallarının sırasıyla etkileşimli internet kanallarını (%86,2) ve bireylerarası iletişim kanalları (%79,4) olduğu görülmüştür. Rogers (2003) gelişmekte olan ülkelerde kozmopolit bireylerarası iletişim kanallarının ve kitle iletişim kanallarının

kozmpolit olarak birlikte kullanıldığı iletişim kanallarının bireylerin ikna ve niyet davranışlarında işlevsel olabileceğini belirtmiştir. Etkileşimli internet kanallarının bu iki durumda karşıladığı düşünüldüğünde çalışma bulgusu alanyazınla benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte, Rogers (2003) yeniliğe dair benimseme ya da reddetme kararını kapsayan karar aşamasında fikir liderleriyle ve akranlarla yapılan iletişimler gibi bireylerarası iletişim kanallarının daha işlevsel olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda, araştırma bulguları Rogers (2003) ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Ayrıca, Eurostat (2017a) yayınladığı raporda türkiye’de yaşayan bireylerin bilgi edinirken sırasıyla en çok interneti, aile/iş arkadaşı, eğitim kurumları ve son olarak da kitle iletişim kanallarını kullandığını belirtmiştir. Bu durum çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan en işlevsel kanal olan etkileşimli internet kanalları kategorisinin kendi alt iletişim kanallarının kullanım oranları Tablo 17.’de verilmiştir.

Tablo 17.

Karar Aşamasında Kullanılan Etkileşimli İnternet Kanalları

Etkileşimli İnternet Kanalları	Kullanan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
EBA Web Sitesi	269	65,3	412	100
Eğitim Siteleri	149	36,2	412	100
Sosyal Medya Araçları	68	16,5	412	100
Haber Siteleri	60	14,6	412	100
Forum Siteleri	52	12,6	412	100
Video İzleme Siteleri	41	10	412	100
Bloglar	21	5,1	412	100
E-posta	18	4,4	412	100
Çevrimiçi Ansiklopediler	17	4,1	412	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

İşlevsel olan ana iletişim kategorilerinin içerdiği alt işlevsel iletişim kanalların belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %30 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin ikna aşamasında işlevsel olarak kullanmış olduğu etkileşimli

internet kanalları kategorisinin en işlevsel alt iletişim kanallarının sırasıyla EBA web sitesi (%65,3) ve eğitim siteleri (%36,2) olduğu görülmüştür. Bu bulgular, bilgi ve ikna aşamasında olduğu gibi Eurostat (2017b) ve Güvendi (2014) ile benzerlik göstermektedir.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan en işlevsel kanal olan bireylerarası iletişim kanalları kategorisinin kendi alt iletişim kanallarının kullanım oranları Tablo 18.'de verilmiştir.

Tablo 18.

Karar Aşamasında Kullanılan Bireylerarası İletişim Kanalları

Bireyler Arası İletişim Kanalları	Kullanan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Yüz Yüze				
Diğer Öğretmenlerle Görüşme	235	57	412	100
Yöneticiler ile Görüşme	145	35,2	412	100
Hizmetiçi Eğitimler	100	24,3	412	100
Konferanslar, Seminerler	72	17,5	412	100
Uzmanlar İle Görüşme	64	15,5	412	100
Telefon				
Diğer Öğretmenlerle Görüşme	50	12,1	412	100
Yöneticiler ile Görüşme	24	5,8	412	100
Uzmanlar İle Görüşme	15	3,6	412	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

İşlevsel olan alt iletişim kanallarının belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %30 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin karar aşamasında işlevsel olarak kullanmış olduğu bireylerarası iletişim kanalları kategorisinin en işlevsel alt iletişim kanallarının sırasıyla yüz yüze diğer öğretmenlerle görüşme (%57) ve yüz yüze yöneticilerle görüşme (%35,2) olduğu görülmüştür. Rogers (2003) karar aşamasında, yeniliği daha önce benimsemiş ve uygulamış olan akanların etkili olabileceğini belirtmiştir. Bu bağlamda çalışmada diğer öğretmenlerle çalışma kanalının işlevsel olması Rogers (2003)'ı desteklemektedir. Bu durum ayrıca alanyazındaki Lichty (2000), Zolait ve Sulaiman (2009), Weenig (1999) ile de benzerlik göstermektedir. Bilgi ve ikna aşamasında olduğu gibi

öğretmenler yöneticileri karar aşamasında da fikir liderleri olarak görmeye devam ettiğini söylenebilir. Bu durum Rogers (2003)'ü desteklerken, Stuart (2000) ve Weeenig (1999) ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca, değişim ajanları konumundaki uzmanların bilgi ve ikna aşamasında olduğu gibi bu aşamada da işlevsel olarak kullanılmadığı görülmüştür.

Uygulama Aşamasında Kullanılan İşlevsel İletişim Kanalları

EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar süreci aşamalarının dördüncüsü olan uygulama aşamasında öğretmenlerin kullandıkları iletişim kanallarının kategorik dağılımı Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19.

Öğretmenlerin Uygulama Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarının Kategorik Dağılımı

İletişim Kanalı	Kullanan Öğretmen		Kullanmayan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Etkileşimli İnternet Kanalları	299	88,2	40	11,8	339	100
Bireylerarası İletişim Kanalları	256	75,5	83	24,5	339	100
Kitle İletişim Kanalları	93	27,4	246	72,6	339	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

Tablo 19'da görüldüğü gibi öğretmenlerin uygulama aşamasında sırası ile etkileşimli internet kanallarını (%88,2), bireylerarası iletişim kanalları (%75,5) ve kitle iletişim kanallarını (%27,4) kullandıkları görülmüştür. İşlevsel kanalların belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %70 olarak kabul edildiği düşünöldüğünde, öğretmenlerin EBA'ya yönelik uygulama yaptıkları süreci kapsayan uygulama aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanallarının sırasıyla etkileşimli internet kanallarını (%88,2) ve bireylerarası iletişim kanalları (%75,5) olduğu görülmüştür. Rogers (2003) gelişmekte olan ölkelerde kozmopolit bireylerarası iletişim kanallarının ve kitle iletişim kanallarının kozmopolit olarak birlikte kullanıldığı iletişim kanallarının bireylerin ikna ve niyet davranışlarında işlevsel olabileceğini belirtmiştir. Bu bağlamda düşünöldüğünde, hem kozmopolit bireyler arası

iletişime hemde kitle iletişim olanağı sunan etkileşimli internet kanallarının, yayılım sürecinde bireylerin ikna ve niyet tutumları üzerine etkisi olduğu gibi uygulama sürecinde bilgi ediniminde de işlevsel olarak kullanılabilirdiği söylenebilir. Rogers (2003) bireylerin yeniliği uygulama sürecinde karşılaştıkları belirsizlikleri ve problemleri çözmek için daha çok bireyler arası iletişim kanallarını kullanabildiğini belirtmiştir. Bu çalışmada uygulama aşamasında bireylerarası iletişim kanallarının işlevsel kanallardan olduğu bulgusu Rogers (2003)'ü desteklemektedir. Bununla birlikte, çalışma bulguları karar aşamasında olduğu gibi Eurostat (2017a) ile benzerlik göstermektedir.

Uygulama aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan en işlevsel kanal olan etkileşimli internet kanalları kategorisinin kendi alt iletişim kanallarının kullanım oranları Tablo 20.'de verilmiştir.

Tablo 20.

Uygulama Aşamasında Kullanılan Etkileşimli İnternet Kanalları

Etkileşimli İnternet Kanalları	Kullanan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
EBA Web Sitesi	234	69	339	100
Eğitim Siteleri	145	42,8	339	100
Sosyal Medya Araçları	68	20,1	339	100
Forum Siteleri	66	19,5	339	100
Video İzleme Siteleri	63	18,6	339	100
Haber Siteleri	55	16,2	339	100
Bloglar	29	8,6	339	100
E-posta	20	5,9	339	100
Çevrimiçi Ansiklopediler	13	3,8	339	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

İşlevsel olan ana iletişim kategorilerinin içerdiği alt işlevsel iletişim kanallarının belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %30 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin uygulama aşamasında işlevsel olarak kullanmış olduğu etkileşimli internet kanalları kategorisinin en işlevsel alt iletişim kanallarının sırasıyla EBA

web sitesi (%69) ve eğitim siteleri (%42,8) olduğu görülmüştür. Bu bulgular, önceki üç aşamada olduğu gibi Eurostat (2017b) ve Güvendi (2014) ile benzerlik göstermektedir.

Uygulama aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan en işlevsel kanal olan bireylerarası iletişim kanalları kategorisinin kendi alt iletişim kanallarının kullanım oranları Tablo 21.'de verilmiştir.

Tablo 21.

Uygulama Aşamasında Kullanılan Bireylerarası İletişim Kanalları

Bireyler Arası İletişim Kanalları	Kullanan Öğretmen		Toplam	
	f	%	f	%
Yüz Yüze				
Diğer Öğretmenlerle Görüşme	200	59	339	100
Yöneticiler ile Görüşme	91	26,8	339	100
Hizmetiçi Eğitimler	87	25,7	339	100
Uzmanlar İle Görüşme	64	18,9	339	100
Konferanslar, Seminerler	63	18,6	339	100
Telefon				
Diğer Öğretmenlerle Görüşme	52	15,3	339	100
Uzmanlar İle Görüşme	22	6,5	339	100
Yöneticiler ile Görüşme	19	5,6	339	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

İşlevsel olan alt iletişim kanallarının belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %30 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin uygulama aşamasında işlevsel olarak kullanmış olduğu bireylerarası iletişim kanalları kategorisinin en işlevsel alt iletişim kanalının yüz yüze diğer öğretmenlerle görüşme (%59) olduğu görülmüştür. Diğer bir ifade ile öğretmenler ilk üç aşamada birden fazla bireyler arası iletişim kanalını işlevsel kullanıyorken uygulama aşamasında sadece diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını işlevsel kullanmışlardır. Bu durum öğretmenlerin uygulama sürecinde karşılaştıkları belirsizlik ve problemleri gidermek için daha önce kendisi gibi sorunlarla karşılaşmış olabileceğini düşündüğü en yakınındaki meslektaşlarından yardım almaya daha çok önem verdiği şeklinde yorumlanabilir. Bu durum Roger (2003)'ü desteklemektedir. Ancak Rogers

(2003) aynı çalışmasında uygulama aşamasında değişim ajanlarının ve yardımcılarının bireylerin karşılaştıkları problemleri giderme amacıyla teknik destekler sunduğunu belirtmiştir. Bu kapsamda düşünüldüğünde, çalışmada uzmanlarla görüşmenin işlevsel olarak kullanılmadığı görülmüştür. Bu durum değişim ajanları ve yardımcılarının öğretmenlerin problemlerini çözmede yetersiz destek verdiği ya da öğretmenlerin uzmanları niteliksiz gördüğü şeklinde yorumlanabilir. Bu bağlamda bulgular, Kurtdere Fidan, Erbasan ve Kolsuz (2016) ve İzci ve Eroğlu' nun (2016) çalışmalarını desteklemektedir.

Onay Aşaması ve Kullanılan İletişim Kanalları

EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında yenilik-karar süreci aşamalarının sonuncusu olan onay aşamasında öğretmenlerin kullandıkları iletişim kanallarının kategorik dağılımı Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 22.

Öğretmenlerin Onay Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarının Kategorik Dağılımı

İletişim Kanalı	Kullanan Öğretmen		Kullanmayan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Etkileşimli İnternet Kanalları	260	85	46	15	306	100
Bireylerarası İletişim Kanalları	246	80,4	60	19,6	306	100
Kitle İletişim Kanalları	68	22,2	238	77,8	306	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

Tablo 22'de görüldüğü gibi öğretmenlerin uygulama aşamasında sırası ile etkileşimli internet kanallarını (%85), bireylerarası iletişim kanalları (%80,4) ve kitle iletişim kanallarını (%22,2) kullandıkları görülmüştür. İşlevsel kanalların belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %70 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin EBA'ya yönelik nihai kararlarını oluşturduğu onay aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanallarının sırasıyla etkileşimli internet kanallarını (%85) ve bireylerarası iletişim kanalları (%80,4) olduğu görülmüştür. Bu bulgular karar ve uygulama aşamasında olduğu gibi Eurostat (2017a) ve Rogers (2003) ile benzerlik göstermektedir.

Onay aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan en işlevsel kanal olan etkileşimli internet kanalları kategorisinin kendi alt iletişim kanallarının kullanım oranları Tablo 23.'de verilmiştir.

Tablo 23.

Onay Aşamasında Kullanılan Etkileşimli İnternet Kanalları

Etkileşimli İnternet Kanalları	Kullanan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
EBA Web Sitesi	202	66	306	100
Eğitim Siteleri	108	35,3	306	100
Forum Siteleri	56	18,3	306	100
Sosyal Medya Araçları	54	17,6	306	100
Video İzleme Siteleri	46	15	306	100
Haber Siteleri	43	14,1	306	100
Bloglar	17	5,6	306	100
Çevrimiçi Ansiklopediler	13	4,2	306	100
E-posta	13	4,2	306	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

İşlevsel olan ana iletişim kategorilerinin içerdiği alt işlevsel iletişim kanallarının belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %30 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin onay aşamasında işlevsel olarak kullanmış olduğu etkileşimli internet kanalları kategorisinin en işlevsel alt iletişim kanallarının sırasıyla EBA web sitesi (%66) ve eğitim siteleri (%35,3) olduğu görülmüştür. Bu bulgular, önceki dört aşamada olduğu gibi Eurostat (2017b) ve Güvendi (2014) ile benzerlik göstermektedir.

Onay aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan en işlevsel kanal olan bireylerarası iletişim kanalları kategorisinin kendi alt iletişim kanallarının kullanım oranları Tablo 24.'de verilmiştir.

Tablo 24.

Onay Aşamasında Kullanılan Bireylerarası İletişim Kanalları

Bireyler Arası İletişim Kanalları	Kullanan Öğretmen		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Yüz Yüze				
Diğer Öğretmenlerle Görüşme	196	64,1	306	100
Yöneticiler ile Görüşme	69	22,5	306	100
Hizmetiçi Eğitimler	65	21,2	306	100
Konferanslar, Seminerler	45	14,7	306	100
Uzmanlar İle Görüşme	43	14,1	306	100
Telefon				
Diğer Öğretmenlerle Görüşme	61	19,9	306	100
Yöneticiler ile Görüşme	28	9,2	306	100
Uzmanlar İle Görüşme	18	5,9	306	100

Not. Katılımcılar birden fazla seçenek işaretleyebildiler.

İşlevsel olan alt iletişim kanallarının belirlenmesinde kullanım alt sınırının araştırmacı tarafından %30 olarak kabul edildiği düşünüldüğünde, öğretmenlerin onay aşamasında işlevsel olarak kullanmış olduğu bireylerarası iletişim kanalları kategorisinin en işlevsel alt iletişim kanalının yüz yüze diğer öğretmenlerle görüşme (%64) olduğu görülmüştür. Bu aşamada öğretmenler uygulama sürecinde olduğu gibi bireylerarası iletişim kanallarında en işlevsel şekilde diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanmışlardır. Bununla birlikte bu kanalın kullanılma oranı ikna aşamasında olduğu gibi en üs kullanım düzeyine çıkmıştır. Bu durum öğretmenlerin tutum geliştirirken olduğu gibi yenilik hakkındaki nihai kararını verirken ya da yeniliği sosyal sistem üyelerine önerme/önermeme davranışlarını sergilerken akranları ile yüz yüze görüşmeler yapmaya önem verdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Yenilik-Karar Süreci Aşamalarında Öğretmenlerin Kullandıkları İşlevsel İletişim Kanallarının Demografik Bilgilere Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

EBA'nın öğretim etkinliklerine yayılımında öğretmenlerin yenilik-karar süreci aşamalarında kullandıkları işlevsel olan iletişim kanalları ile öğretmenlerin yaş, meslekteki

görev yılı ve görev yaptıkları okul türü gibi demografik özellikleri arasında bir ilişkinin olup olmadığı iki değişken için Ki kare testi ile analiz edilmiştir. Analizler her bir yenilik-karar süreci için ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir.

Bu bölümde öğretmenlerin;

- Bilgi aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanalları EBA web sitesi, eğitim siteleri, yüz yüze diğer öğretmenlerle görüşme, hizmetiçi eğitimler yüz yüze yöneticilerle görüşmeler ve konferanslar/seminerler,
- İkna aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanalları EBA web sitesi, eğitim siteleri, yüz yüze diğer öğretmenlerle görüşme, hizmetiçi eğitimler yüz yüze yöneticilerle görüşmeler,
- Karar aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanalları EBA web sitesi, eğitim siteleri, yüz yüze diğer öğretmenlerle görüşme, yüz yüze yöneticilerle görüşmeler ,
- Uygulama aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanalları EBA web sitesi, eğitim siteleri, yüz yüze diğer öğretmenlerle görüşme,
- Onay aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanalları EBA web sitesi, eğitim siteleri, yüz yüze diğer öğretmenlerle görüşme kanalları ile öğretmenlerin demografik özellikleri birlikte analiz edilmiştir.

Öğretmenlerin kullandıkları işlevsel iletişim kanalları ile yaş grupları arasındaki ilişki

Bilgi Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları İle Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin bilgi aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 25’de verilmiştir.

Tablo 25.

Bilgi Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanılma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	7	1	8	
		%	87,5	12,5	100	
	26-30	<i>f</i>	35	19	54	
		%	64,8	35,2	100	
	31-35	<i>f</i>	50	20	70	
		%	71,4	28,6	100	
	36-40	<i>f</i>	79	52	131	
		%	60,3	39,7	100	
	41-46	<i>f</i>	65	56	121	
		%	53,7	46,3	100	
	47 ve üstü	<i>f</i>	58	44	102	
		%	56,9	43,1	100	
	Toplam		<i>f</i>	294	192	486
			%	60,5	39,5	100

($X^2=9,254$; $sd=5$; $p=,099$)

Tablo 25’de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken EBA web sitesini kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= 9,254$, $p>,05$). Diğer bir ifadeyle bilgi aşamasında öğretmenlerin yaş guplarına göre EBA web sitesini kullanma oranları benzerlik göstermektedir. Güvendi (2014) çalışmasında 41 yaş ve üzerindeki öğretmenlerin EBA’daki haberleri, dergileri, eğitimleri vb. içerikleri diğer yaş gruplarındaki öğretmenlere oranla daha çok takip ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda araştırma bulguları Güvendi (2014) ile benzerlik göstermemektedir. Bununla birlikte TÜİK (2017b) yayınladığı raporda internet

kullanım oranlarının 25 yaşın altındaki yaş grubundaki bireylerde %87,2, 25-34 yaş grubunda %85,7, 35-44 yaş grubunda %73,9, 45 ve üstünde ise ortalama %30 olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede çalışmada, bilgi aşamasında 25 yaş ve altı yaş grubundaki öğretmenlerin EBA web sitesini kullanım oranları ile TÜİK (2017b) benzerlik göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 26.'da verilmiştir.

Tablo 26.

Bilgi Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Eğitim Siteleri Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	6	2	8	
		%	75	25	100	
	26-30	<i>f</i>	28	26	54	
		%	51,9	48,1	100	
	31-35	<i>f</i>	45	25	70	
		%	64,3	35,7	100	
	36-40	<i>f</i>	66	65	131	
		%	50,4	49,6	100	
	41-46	<i>f</i>	48	73	121	
		%	39,7	60,3	100	
	47 ve üstü	<i>f</i>	49	53	102	
		%	48	52	100	
	Toplam		<i>f</i>	242	244	486
			%	49,8	50,2	100

($X^2=13,110$; $sd=5$; $p=,022$; $C=,162$)

Tablo 26'de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken eğitim sitelerini kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=5)}= 13,110$, $p<,05$, $C=,162$). EBA hakkında farkındalık

veya bilgi edinirken 41-46 yaş grubundaki öğretmenlerin %39,7'unun eğitim sitelerini kullandığı, diğer yaş grubundaki öğretmenlerin eğitim sitelerini kullanma oranlarının ise %50'nin üzerinde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin bilgi aşamasında eğitim sitelerini kullanma durumları ile yaş grupları arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,162 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte TÜİK (2017b) yayınladığı raporda internet kullanım oranlarının 25 yaşın altındaki yaş grubundaki bireylerde %87,2, 25-34 yaş grubunda %85,7, 35-44 yaş grubunda %73,9, 45 ve üstünde ise ortalama %30 olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede çalışmada, bilgi aşamasında 41 yaş ve üzeri yaş grubuna kadar olan öğretmenlerin eğitim sitesini kullanım oranları TÜİK (2017a) verilerine göre düşük düzeyde olmasın rağmen 41 yaş ve üstü yaş grubundaki öğretmenlerin eğitim sitelerini kullanım oranları TÜİK (2017b) verilerine göre artış göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 27.'de verilmiştir.

Tablo 27.

Bilgi Aşaması- Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Yüz yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu			
			Kullanma	Kullanmama	Toplam
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	8	0	8
		%	100	0	100
	26-30	<i>f</i>	26	28	54
		%	48,1	51,9	100
	31-35	<i>f</i>	43	27	70
		%	61,4	38,6	100
	36-40	<i>f</i>	71	60	131

	%	54,2	45,8	100
41-46	<i>f</i>	65	56	121
	%	53,7	46,3	100
47 ve üstü	<i>f</i>	47	55	102
	%	46,1	53,9	100
Toplam	<i>f</i>	260	226	486
	%	53,5	46,5	100

($X^2=11,630$; $sd=5$; $p=,040$; $C=,153$)

Tablo 27’de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken diğer öğretmenler yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür($X^2_{(sd=5)}= 11,630$, $p<,05$, $C=,153$). EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken 25 yaş ve altı yaş grubundaki öğretmenlerin %100’ünün diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yaptığı, ancak bu oranın en düşük %46,1 ile 47 yaş ve üstündeki olmakla birlikte diğer yaş gruplarında bulunan öğretmenler için düşüş gösterdiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin bilgi aşamasında diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,153 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından hizmetiçi eğitimler kanalının kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 28.’de verilmiştir.

Tablo 28.

Bilgi Aşaması-Hizmetiçi Eğitim Kanalının Kullanılma Durumu İle Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Hizmetiçi Eğitim Kullanılma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	5	3	8
		%	62,5	37,5	100
	26-30	<i>f</i>	29	25	54

	%	53,7	46,3	100
31-35	<i>f</i>	39	31	70
	%	55,7	44,3	100
36-40	<i>f</i>	76	55	131
	%	58	42,0	100
41-46	<i>f</i>	65	56	121
	%	53,7	46,3	100
47 ve üstü	<i>f</i>	44	58	102
	%	43,1	56,9	100
Toplam	<i>f</i>	258	228	486
	%	53,1	46,9	100

($X^2=5,838$; $sd=5$; $p=,322$)

Tablo 28’de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken hizmetiçi eğitimler kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= 9,254$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile öğretmenlerin hizmetiçi eğitimlerden faydalanma oranları yaş gruplarına göre benzerlik göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 29.’da verilmiştir.

Tablo 29.

Bilgi Aşaması- Yöneticilerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki ilişki

		Yüz Yüze Yöneticilerle Görüşme Kullanma Durumu		
		Kullanma	Kullanmama	Toplam
25 ve altı	<i>f</i>	3	5	8
	%	37,5	62,5	100
Yaş 26-30	<i>f</i>	18	36	54
	%	33,3	66,7	100
31-35	<i>f</i>	22	48	70
	%	31,4	68,6	100
36-40	<i>f</i>	42	89	131

	%	32,1	67,9	100
41-46	<i>f</i>	43	78	121
	%	35,5	64,5	100
47 ve üstü	<i>f</i>	32	70	102
	%	31,4	68,6	100
Toplam	<i>f</i>	160	326	486
	%	32,9	67,1	100

($X^2=,680$; $sd=5$; $p=,984$)

Tablo 29’da görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= ,680$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, öğretmenlerin yöneticilerle yüz yüze görüşme oranları yaş grupları arasında benzerlik göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından konferanslar ve seminerler kanalının kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 30.’da verilmiştir.

Tablo 30.

Bilgi Aşaması-Konferanslar ve Seminerler Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Konferanslar, Seminerler Kullanma Durumu		
		Kullanma	Kullanmama	Toplam
25 ve altı	<i>f</i>	3	5	8
	%	37,5	62,5	100
26-30	<i>f</i>	11	43	54
	%	20,4	79,6	100
Yaş 31-35	<i>f</i>	28	42	70
	%	40	60	100
36-40	<i>f</i>	42	89	131
	%	32,1	67,9	100
41-46	<i>f</i>	38	83	121
	%	31,4	68,6	100

47 ve üstü	<i>f</i>	28	74	102
	%	27,5	72,5	100
Toplam	<i>f</i>	150	336	486
	%	30,9	69,1	100

($X^2=6,351$; $sd=5$; $p=,274$)

Tablo 30’da görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken konferanslar ve seminerler kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= ,680$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, öğretmenlerin konferans ve seminelerden faydalanma oranları yaş gruplarına göre bakıldığında benzerlik göstermektedir.

İkna Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları İle Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin ikna aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesi kanalının kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 31.’de verilmiştir.

Tablo 31.

İkna Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	8	0	8
		%	100	0	100
	26-30	<i>f</i>	30	15	45
		%	66,7	33,3	100
	31-35	<i>f</i>	39	23	62
		%	62,9	37,1	100
	36-40	<i>f</i>	71	52	123
		%	57,7	42,3	100

41-46	<i>f</i>	68	50	118
	%	57,6	42,4	100
47 ve üstü	<i>f</i>	46	38	84
	%	54,8	45,2	100
Toplam	<i>f</i>	262	178	440
	%	40,5	59,5	100

($X^2=7,820$; $sd=5$; $p=,166$)

Tablo 31’de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında edindiği bilgiler ışığında olumlu ya da olumsuz görüş geliştirirken EBA web sitesini kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= ,680$, $p>,05$). Güvendi (2014) çalışmasında 41 yaş ve üzerindeki öğretmenlerin EBA’daki haberleri, dergileri, eğitimleri vb. içerikleri diğer yaş gruplarındaki öğretmenlere oranla daha çok takip ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda araştırma bulguları Güvendi (2014) ile benzerlik göstermemektedir. Bununla birlikte TÜİK (2017b) yayınladığı raporda internet kullanım oranlarının 25 yaşın altındaki yaş grubundaki bireylerde %87,2, 25-34 yaş grubunda %85,7, 35-44 yaş grubunda %73,9, 45 ve üstünde ise ortalama %30 olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede çalışmada, ikna aşamasında öğretmenlerin yaş gruplarına göre EBA web sitesini kullanma oranları ile TÜİK (2017b) benzerlik göstermemektedir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 32.’de verilmiştir.

Tablo 32.

İkna Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Eğitim Sitesi Kullanılma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	6	2	8
		%	75	25	100
	26-30	<i>f</i>	15	30	45

	%	33,3	66,7	100
31-35	<i>f</i>	37	25	62
	%	59,7	40,3	100
36-40	<i>f</i>	50	73	123
	%	40,7	59,3	100
41-46	<i>f</i>	43	75	118
	%	36,4	63,6	100
47 ve üstü	<i>f</i>	42	42	84
	%	50	50	100
Toplam	<i>f</i>	193	247	440
	%	43,9	56,1	100

($X^2=15,914$; $sd=5$; $p=,007$; $C=,187$)

Tablo 32’de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında olumlu veya olumsuz görüş geliştirirken, eğitim sitelerini kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür($X^2_{(sd=5)}= 11.630$, $p<.05$, $C=.187$). EBA hakkında tutum geliştirirken 26-30 yaş grubundaki öğretmenlerin %33.3’ünün, 41-46 yaş grubundaki öğretmenlerin %36,4’ünün eğitim sitelerini kullandığı, diğer yaş gruplarındaki öğretmenlerin ise %50’nin üzerinde kullanım oranı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin ikna aşamasında eğitim sitelerini kullanma durumları ile yaş grupları arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,187 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğu göstermektedir. TÜİK (2017b) yayınladığı raporda internet kullanım oranlarının 25 yaşın altındaki yaş grubundaki bireylerde %87,2, 25-34 yaş grubunda %85,7, 35-44 yaş grubunda %73,9, 45 ve üstünde ise ortalama %30 olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede çalışmada, ikna aşamasında öğretmenlerin yaş gruplarına göre eğitim sitelerini kullanma oranları ile TÜİK (2017b) benzerlik göstermemektedir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 33.’de verilmiştir.

Tablo 33.

İkna Aşaması- Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Yüz yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	6	2	8	
		%	75	25	100	
	26-30	<i>f</i>	31	14	45	
		%	68,9	31,1	100	
	31-35	<i>f</i>	42	20	62	
		%	67,7	32,3	100	
	36-40	<i>f</i>	85	38	123	
		%	69,1	30,9	100	
	41-46	<i>f</i>	72	46	118	
		%	61	39	100	
	47 ve üstü	<i>f</i>	46	38	84	
		%	54,8	45,2	100	
	Toplam		<i>f</i>	282	158	440
			%	64,1	35,9	100

($X^2=6,228$; $sd=5$; $p=,285$)

Tablo 33’de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında edindiği bilgiler ışığında olumlu ya da olumsuz görüş geliştirirken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= ,680$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, bütün yaş gruplarındaki öğretmenler tutum geliştirme sürecinde diğer öğretmenlerle benzer oranlarda yüz yüze görüşmeler gerçekleştirmiştir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından hizmetiçi eğitimler kanalının kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 34.’de verilmiştir.

Tablo 34.

İkna Aşaması- Hizmetiçi Eğitimler Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Hizmetiçi Eğitim Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	1	7	8
		%	12,5	87,5	100
	26-30	<i>f</i>	22	23	45
		%	48,9	51,1	100
	31-35	<i>f</i>	28	34	62
		%	45,2	54,8	100
	36-40	<i>f</i>	41	82	123
		%	33,3	66,7	100
	41-46	<i>f</i>	50	68	118
		%	42,4	57,6	100
	47 ve üstü	<i>f</i>	23	61	84
		%	27,4	52,5	100
	Toplam	<i>f</i>	165	275	440
		%	37,5	62,5	100

($X^2=11,953$; $sd=5$; $p=,035$; $C=,163$)

Tablo 34’de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında olumlu veya olumsuz görüş geliştirirken, hizmetiçi eğitimler kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=5)}= 11,953$, $p<,05$, $C=,163$). EBA hakkında tutum geliştirirken 25 ve altı yaş grubundaki öğretmenlerin %12,5’inin ve 47 ve üstü yaş grubundaki öğretmenlerin de %27,4’ünün tutum geliştirirken hizmetiçi eğitimlerden faydalandığı belirlenmiştir. Diğer yaş gruplarında yer alan öğretmenlerin ise tutum geliştirirken hizmetiçi eğitimlerden faydalanma oranının %40’ın üzerinde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin ikna aşamasında hizmetiçi eğitimler kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,163 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 35.'de verilmiştir.

Tablo 35.

İkna Aşaması- Yöneticilerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Yüz yüze Yöneticilerle Görüşme Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	1	7	8	
		%	12,5	87,5	100	
	26-30	<i>f</i>	14	31	45	
		%	31,1	68,9	100	
	31-35	<i>f</i>	21	41	62	
		%	33,9	66,1	100	
	36-40	<i>f</i>	45	78	123	
		%	36,6	63,4	100	
	41-46	<i>f</i>	41	77	118	
		%	34,7	65,3	100	
	47 ve üstü	<i>f</i>	30	54	84	
		%	35,7	64,3	100	
	Toplam		<i>f</i>	152	288	440
			%	34,5	65,5	100

($X^2=2,246$; $sd=5$; $p=,814$)

Tablo 35'de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında edindiği bilgiler ışığında olumlu ya da olumsuz görüş geliştirirken yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= 2,246$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, bütün yaş gruplarındaki öğretmenlerin tutum geliştirme amaçlı yöneticilerle gerçekleştirdikleri yüz yüze görüşmelerin oranları benzerlik göstermektedir.

Karar Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları İle Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin karar aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesini kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 36.'da verilmiştir.

Tablo 36.

Karar Aşaması-EBA Web Sitesini Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	6	2	8
		%	75	25	100
	26-30	<i>f</i>	27	16	43
		%	62,8	37,2	100
	31-35	<i>f</i>	44	12	56
		%	78,6	21,4	100
	36-40	<i>f</i>	76	38	114
		%	66,7	33,3	100
	41-46	<i>f</i>	72	42	114
		%	63,2	36,8	100
	47 ve üstü	<i>f</i>	44	33	77
		%	57,1	42,9	100
Toplam		<i>f</i>	269	143	412
		%	65,3	34,7	100

($\bar{X}^2=7,390$; $sd=5$; $p=,193$)

Tablo 36'da görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında EBA hakkında benimseme ya da reddetme kararı oluştururken EBA web sitesi kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= 7,390$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, bütün yaş gruplarındaki öğretmenlerin karar verme sürecinde EBA web sitesini

kullanma oranları benzerlik göstermektedir. Güvendi (2014) çalışmasında 41 yaş ve üzerindeki öğretmenlerin EBA'daki haberleri, dergileri, eğitimleri vb. içerikleri diğer yaş gruplarındaki öğretmenlere oranla daha çok takip ettiği sonucuna ulaşmıştır. Ancak yapılan çalışmada karar aşamasında, 41 yaşın altındaki yaş gruplarında bulunan öğretmenler ile 41 yaş ve üzeri yaş grubunda bulunan öğretmenlerin EBA web sitesini karar oluşturma amaçlı benzer oranlarda kullandığı görülmüştür. Bu bağlamda araştırma bulguları Güvendi (2014) ile benzerlik göstermemektedir. Bununla birlikte TÜİK (2017b) yayınladığı raporda internet kullanım oranlarının 25 yaşın altındaki yaş grubundaki bireylerde %87,2, 25-34 yaş grubunda %85,7, 35-44 yaş grubunda %73,9, 45 ve üstünde ise ortalama %30 olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede çalışmada, karar aşamasında öğretmenlerin yaş gruplarına göre EBA web sitesini kullanma oranları ikna aşamasında olduğu gibi TÜİK (2017b) ile benzerlik göstermemektedir.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerini kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 37.'de verilmiştir.

Tablo 37.

Karar Aşaması-Eğitim Sitelerini Kullanma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Eğitim Siteleri Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	2	6	8
		%	25	75	100
	26-30	<i>f</i>	12	31	43
		%	27,9	72,1	100
	31-35	<i>f</i>	25	31	56
		%	44,6	55,4	100
	36-40	<i>f</i>	49	65	114
		%	43	57	100
	41-46	<i>f</i>	26	88	114
		%	22,8	77,2	100

47 ve üstü	<i>f</i>	35	42	77
	%	45,5	54,5	100
Toplam	<i>f</i>	149	263	412
	%	36,2	63,8	100

($X^2=17,430$; $sd=5$; $p=,004$; $C=,201$)

Tablo 37’de görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında EBA hakkında benimseme ya da reddetme kararı oluştururken, eğitim sitelerini kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=5)}= 17,430$, $p<,05$, $C=,201$). 31-35 yaş, 36-40 yaş ve 47 ve üstü yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin EBA’ya yönelik karar oluştururken eğitim sitelerinden faydalanma oranlarının sırasıyla %44,6, %43 ve %45,5 olduğu belirlenmiştir. Diğer yaş gruplarındaki öğretmenlerin karar aşamasında eğitim sitelerinden faydalanma oranlarının ise %22,8 - %27,9 aralığında olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin karar aşamasında eğitim sitelerini kullanma durumları ile yaş grupları arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,201 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. TÜİK (2017b) yayınladığı raporda internet kullanım oranlarının 25 yaşın altındaki yaş grubundaki bireylerde %87,2, 25-34 yaş grubunda %85,7, 35-44 yaş grubunda %73,9, 45 ve üstünde ise ortalama %30 olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede çalışmada, karar aşamasında öğretmenlerin yaş gruplarına göre eğitim sitelerini kullanma oranları ikna aşamasında olduğu gibi ile TÜİK (2017b) ile benzerlik göstermemektedir.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 38.’de verilmiştir.

Tablo 38.

Karar Aşaması- Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Yüz yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	4	4	8	
		%	50	50	100	
	26-30	<i>f</i>	26	17	43	
		%	60,5	39,5	100	
	31-35	<i>f</i>	31	25	56	
		%	55,4	44,6	100	
	36-40	<i>f</i>	67	47	114	
		%	58,8	41,2	100	
	41-46	<i>f</i>	66	48	114	
		%	57,9	42,1	100	
	47 ve üstü	<i>f</i>	41	36	77	
		%	53,2	46,8	100	
	Toplam		<i>f</i>	235	177	412
			%	57	43	100

($X^2=1.058$; $sd=5$; $p=,958$)

Tablo 38’de görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında EBA hakkında benimseme ya da reddetme kararı oluştururken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= 1,058$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, bütün yaş gruplarındaki öğretmenler karar verme sürecinde diğer öğretmenler ile benzer oranlarda yüz yüze görüşmeler yapmıştır.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 39.’da verilmiştir.

Tablo 39.

Karar Aşaması- Yöneticilerle yüz yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Yüz yüze Yöneticilerle Görüşme Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	2	6	8	
		%	25	75	100	
	26-30	<i>f</i>	12	31	43	
		%	27,9	72,1	100	
	31-35	<i>f</i>	19	37	56	
		%	33,9	66,1	100	
	36-40	<i>f</i>	44	70	114	
		%	38,6	61,4	100	
	41-46	<i>f</i>	44	70	114	
		%	38,6	61,4	100	
	47 ve üstü	<i>f</i>	24	53	77	
		%	31,2	68,8	100	
	Toplam		<i>f</i>	145	267	412
			%	35,2	64,8	100

($X^2=3,109$; $sd=5$; $p=,683$)

Tablo 39’da görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında EBA hakkında benimseme ya da reddetme kararı oluştururken yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= 1,058$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, bütün yaş gruplarındaki öğretmenler karar verme sürecinde yöneticiler ile benzer oranlarda yüz yüze görüşmeler yapmıştır.

Uygulama Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları İle Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin uygulama aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Uygulama aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 40.'da verilmiştir.

Tablo 40.

Uygulama Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanılma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	5	3	8	
		%	62,5	37,5	100	
	26-30	<i>f</i>	26	13	39	
		%	66,7	33,3	100	
	31-35	<i>f</i>	38	10	48	
		%	79,2	20,8	100	
	36-40	<i>f</i>	60	30	90	
		%	66,7	33,3	100	
	41-46	<i>f</i>	65	27	92	
		%	70,7	29,3	100	
	47 ve üstü	<i>f</i>	40	22	62	
		%	64,5	35,5	100	
	Toplam		<i>f</i>	234	105	339
			%	69	31	100

($X^2=3,508$; $sd=5$; $p=,662$)

Tablo 40'da görüldüğü gibi öğretmenlerin uygulama aşamasında EBA'yı uygulama süreci boyunca EBA web sitesini kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= 3,508$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, bütün yaş gruplarındaki öğretmenler EBA'yı uygulama süreci boyunca benzer oranlarda EBA web sitesinden faydalanmışlardır. Güvendi (2014) çalışmasında 41 yaş ve üzerindeki öğretmenlerin EBA'daki haberleri, dergileri, eğitimleri vb. içerikleri diğer yaş gruplarındaki öğretmenlere oranla daha çok takip ettiği sonucuna ulaşmıştır. Ancak yapılan çalışmada uygulama

aşamasında, 41 yaşın altındaki yaş gruplarında bulunan öğretmenler ile 41 yaş ve üzeri yaş grubunda bulunan öğretmenlerin EBA web sitesini uygulama süreçlerinde benzer oranlarda kullandığı görülmüştür. Bu bağlamda araştırma bulguları Güvendi (2014) ile benzerlik göstermemektedir. Bununla birlikte TÜİK (2017b) yayınladığı raporda internet kullanım oranlarının 25 yaşın altındaki yaş grubundaki bireylerde %87,2, 25-34 yaş grubunda %85,7, 35-44 yaş grubunda %73,9, 45 ve üstünde ise ortalama %30 olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede çalışmada, uygulama aşamasında öğretmenlerin yaş gruplarına göre EBA web sitesini kullanma oranları diğer aşamalarda olduğu gibi TÜİK (2017b) ile benzerlik göstermemektedir.

Uygulama aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 41.'de verilmiştir.

Tablo 41.

Uygulama Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Eğitim Siteleri Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	4	4	8
		%	50	50	100
	26-30	<i>f</i>	9	30	39
		%	23,1	76,9	100
	31-35	<i>f</i>	23	25	48
		%	47,9	52,1	100
	36-40	<i>f</i>	44	46	90
		%	48,9	51,1	100
	41-46	<i>f</i>	31	61	92
		%	33,7	66,3	100
	47 ve üstü	<i>f</i>	34	28	62
		%	54,8	45,2	100

Toplam	<i>f</i>	145	194	339
	%	42,8	57,2	100

($X^2=15,030$; $sd=5$; $p=,010$; $C=,206$)

Tablo 41’de görüldüğü gibi öğretmenlerin uygulama aşamasında EBA’yı uygulama süreci boyunca eğitim sitelerini kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=5)}= 15,030$, $p<,05$, $C=,206$). 26-30 yaş, 41-46 yaş gruplarında bulunan öğretmenlerin EBA’yı uygulama süreçleri boyunca eğitim sitelerinden faydalanma oranlarının sırasıyla %23,1 ve %33,7 olduğu belirlenmiştir. Diğer yaş gruplarındaki öğretmenlerin uygulama aşamasında eğitim sitelerinden faydalanma oranlarının ise %47,9-%54,8 aralığında olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin uygulama aşamasında eğitim sitelerini kullanma durumları ile yaş grupları arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,206 olması ilişkinin düşük düzeyde göstermektedir. Bununla birlikte, TÜİK (2017b) yayınladığı raporda internet kullanım oranlarının 25 yaşın altındaki yaş grubundaki bireylerde %87,2, 25-34 yaş grubunda %85,7, 35-44 yaş grubunda %73,9, 45 ve üstünde ise ortalama %30 olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede çalışmada, uygulama aşamasında öğretmenlerin yaş gruplarına göre eğitim sitelerini kullanma oranları diğer aşamalarda olduğu gibi TÜİK (2017b) ile benzerlik göstermemektedir.

Uygulama aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 42.’de verilmiştir.

Tablo 42.

Uygulama Aşaması-Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	5	3	8	
		%	62,5	37,5	100	
	26-30	<i>f</i>	18	21	39	
		%	46,2	53,8	100	
	31-35	<i>f</i>	28	20	48	
		%	58,3	41,7	100	
	36-40	<i>f</i>	63	27	90	
		%	70	30	100	
	41-46	<i>f</i>	55	37	92	
		%	59,8	40,2	100	
	47 ve üstü	<i>f</i>	31	31	62	
		%	50	50	100	
	Toplam		<i>f</i>	200	139	339
			%	59	41	100

($X^2=9,311$; $sd=5$; $p=,097$)

Tablo 42’de görüldüğü gibi öğretmenlerin uygulama aşamasında EBA’yı uygulama süreçleri boyunca diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)} = 9,311$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, bütün yaş gruplarındaki öğretmenler EBA’yı uygulama sürecinde diğer öğretmenler ile benzer oranlarda yüz yüze görüşmeler yapmıştır.

Onay Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin onay aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin yaş grupları arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Onay aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 43.'de verilmiştir.

Tablo 43.

Onay Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanılma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	4	2	6	
		%	66,7	33,3	100	
	26-30	<i>f</i>	26	12	38	
		%	68,4	31,6	100	
	31-35	<i>f</i>	30	12	42	
		%	71,,4	28,6	100	
	36-40	<i>f</i>	49	31	80	
		%	61,25	38,75	100	
	41-46	<i>f</i>	53	31	84	
		%	63,1	36,9	100	
	47 ve üstü	<i>f</i>	40	16	56	
		%	71,4	28,6	100	
	Toplam		<i>f</i>	202	104	306
			%	66	34	100

($X^2=2,508$; $sd=5$; $p=,775$)

Tablo 43'de görüldüğü gibi öğretmenlerin onay aşamasında EBA'ya yönelik nihai kararlarını oluştururken EBA web sitesini kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= 9,311$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, bütün yaş gruplarındaki öğretmenler EBA web sitesini onay aşamasında benzer oranlarda kullanmıştır. Güvendi (2014) çalışmasında 41 yaş ve üzerindeki öğretmenlerin EBA'daki haberleri, dergileri, eğitimleri vb. içerikleri diğer yaş gruplarındaki öğretmenlere oranla daha çok takip ettiği sonucuna ulaşmıştır. Ancak yapılan çalışmada onay aşamasında, 41 yaşın altındaki yaş

gruplarında bulunan öğretmenler ile 41 yaş ve üstü yaş grubunda bulunan öğretmenlerin EBA web sitesini nihai karar oluşturma amaçlı kullanma oranlarının benzerlik gösterdiği görülmüştür. Bu bağlamda araştırma bulguları Güvendi (2014) ile benzerlik göstermemektedir. Bununla birlikte TÜİK (2017b) yayınladığı raporda internet kullanım oranlarının 25 yaşın altındaki yaş grubundaki bireylerde %87,2, 25-34 yaş grubunda %85,7, 35-44 yaş grubunda %73,9, 45 ve üstünde ise ortalama %30 olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede çalışmada, onay aşamasında öğretmenlerin yaş gruplarına göre EBA web sitesini kullanma oranları diğer aşamalarda olduğu gibi TÜİK (2017b) ile benzerlik göstermemektedir.

Onay aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 44.'de verilmiştir.

Tablo 44.

Onay Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Eğitim Sitesi Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	1	5	6	
		%	16,7	83,3	100	
	26-30	<i>f</i>	8	30	38	
		%	21,1	78,9	100	
	31-35	<i>f</i>	15	27	42	
		%	35,7	64,3	100	
	36-40	<i>f</i>	32	48	80	
		%	40	60	100	
	41-46	<i>f</i>	20	64	84	
		%	23,8	76,2	100	
	47 ve üstü	<i>f</i>	32	24	56	
		%	57,1	42,9	100	
	Toplam		<i>f</i>	108	198	306

%	35,3	4,7	100
---	------	-----	-----

($X^2=21,622$; $sd=5$; $p=,001$; $C=,257$)

Tablo 44'de görüldüğü gibi öğretmenlerin onay aşamasında EBA'ya yönelik nihai kararlarını oluştururken eğitim sitelerini kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=5)}= 21,622$, $p<,05$, $C=,257$). 47 ve üstü, 36-40 ve 31-35 yaş grubunda yer alan öğretmenlerin eğitim sitelerini kullanma oranları sırasıyla %50,1, %40 ve %35,7 olarak belirlenmiştir. Diğer yaş gruplarındaki öğretmenlerin uygulama aşamasında eğitim sitelerinden faydalanma oranlarının ise %16,7-%23,8 aralığında olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin uygulama aşamasında eğitim siteleri kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,257 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte TÜİK (2017b) yayınladığı raporda internet kullanım oranlarının 25 yaşın altındaki yaş grubundaki bireylerde %87,2, 25-34 yaş grubunda %85,7, 35-44 yaş grubunda %73,9, 45 ve üstünde ise ortalama %30 olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede çalışmada, onay aşamasında öğretmenlerin yaş gruplarına göre eğitim sitelerini kullanma oranları diğer aşamalarda olduğu gibi TÜİK (2017b) ile benzerlik göstermemektedir.

Onay aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmen yaş grupları arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 45.'de verilmiştir.

Tablo 45.

Onay Aşaması- Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Yaş Grupları Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Yaş	25 ve altı	<i>f</i>	3	3	6	
		%	50	50	100	
	26-30	<i>f</i>	17	21	38	
		%	44,7	55,3	100	
	31-35	<i>f</i>	28	14	42	
		%	66,7	33,3	100	
	36-40	<i>f</i>	58	22	80	
		%	72,5	27,5	100	
	41-46	<i>f</i>	56	28	84	
		%	66,7	33,3	100	
	47 ve üstü	<i>f</i>	34	22	56	
		%	60,7	39,3	100	
	Toplam		<i>f</i>	196	110	306
			%	64,1	35,9	100

($X^2=9,796$; $sd=5$; $p=,081$)

Tablo 45’de görüldüğü gibi öğretmenlerin onay aşamasında EBA’ya yönelik nihai kararlarını oluştururken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=5)}= 9,796$, $p>,05$).

Öğretmenlerin Kullandıkları İşlevsel İletişim Kanalları İle Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

Bilgi Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları İle Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin bilgi aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 46.'da verilmiştir.

Tablo 46.

Bilgi Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanılma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	27	12	39
		%	69,2	30,8	100
	6-10	<i>f</i>	55	29	84
		%	65,5	34,5	100
	11-15	<i>f</i>	58	40	98
		%	59,2	40,8	100
	16-20	<i>f</i>	88	60	148
		%	59,5	40,5	100
	21 ve üstü	<i>f</i>	66	51	117
		%	56,4	43,6	100
Toplam		<i>f</i>	294	192	486
		%	60,5	39,5	100

($X^2=3,071$; $sd=4$; $p=,546$)

Tablo 46'da görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken EBA web sitesini kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}= 9,254$, $p>,05$). Diğer bir ifadeyle meslekteki görev sürelerine göre öğretmenlerin EBA web sitesini kullanma oranları benzerlik göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 47.'de verilmiştir.

Tablo 47.

Bilgi Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Eğitim Siteleri Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	26	13	39	
		%	66,7	33,3	100	
	6-10	<i>f</i>	41	43	84	
		%	48,8	51,2	100	
	11-15	<i>f</i>	56	42	98	
		%	57,1	42,9	100	
	16-20	<i>f</i>	61	87	148	
		%	41,2	58,8	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	58	59	117	
		%	49,6	50,4	100	
	Toplam		<i>f</i>	242	244	486
			%	49,8	50,2	100

($X^2=10,949$; $sd=4$; $p=,027$; $C=,148$)

Tablo 47’de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken eğitim sitelerini kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=4)}= 10,949$, $p<,05$, $C=,148$). Bilgi aşamasında eğitim sitelerini en çok %66,7’lik oranla meslekteki görev süresi 1-5 yıl arasında olan öğretmenler kullanmaktadır. Meslekte 16-20 yıl arasında deneyimi sahip olan öğretmenlerin ise bilgi edinme için eğitim sitelerini kullanma oranları (%41,2) diğer öğretmenlere göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin bilgi aşamasında eğitim sitelerini kullanma durumları ile yaş grupları arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,148 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 48.'de verilmiştir.

Tablo 48.

Bilgi Aşaması- Diğer Öğretmenler Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	28	11	39	
		%	71,8	28,2	100	
	6-10	<i>f</i>	47	37	84	
		%	56	44	100	
	11-15	<i>f</i>	53	45	98	
		%	54,1	45,9	100	
	16-20	<i>f</i>	74	74	148	
		%	50	50	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	58	59	117	
		%	49,6	50,4	100	
	Toplam		<i>f</i>	260	226	486
			%	53,5	46,5	100

($X^2=6,918$; $sd=4$; $p=,140$)

Tablo 48'de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}= 6,918$, $p>,05$). Diğer bir ifadeyle meslekteki görev sürelerine göre öğretmenlerin diğer öğretmenler ile yüz yüze görüşme kanalını kullanma oranları benzerlik göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından hizmetiçi eğitimler kanalının kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 49.'da verilmiştir.

Tablo 49.

Bilgi Aşaması-Hizmetiçi Eğitimler Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Hizmetiçi Eğitim Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	17	22	39	
		%	43,6	56,4	100	
	6-10	<i>f</i>	45	39	84	
		%	53,6	46,4	100	
	11-15	<i>f</i>	62	36	98	
		%	63,3	36,7	100	
	16-20	<i>f</i>	84	64	148	
		%	56,8	43,2	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	50	67	117	
		%	42,7	57,3	100	
	Toplam		<i>f</i>	258	228	486
			%	53,1	46,9	100

($X^2=11,332$; $sd=4$; $p=,023$ $C=,151$)

Tablo 49’da görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken hizmetiçi eğitimlerden faydalanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=4)}= 11,332$, $p<,05$, $C=,151$). Bilgi aşamasında EBA’ya yönelik bilgi edinmek için hizmetiçi eğitimleri sırasıyla en çok meslekteki görev süresi 11-15 yıl arasında (63,3), 16-20 yıl arasında (%56,8) ve 6-10 yıl arasında (%53,6) olan öğretmenlerin kullandığı belirlenmiştir. Meslekte 1-5 yıl ve 21 ve üstü deneyime sahip olan öğretmenlerin ise bilgi edinme için hizmetiçi eğitimleri kullanma oranlarının diğer öğretmenlere göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin bilgi aşamasında hizmetiçi eğitimler kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,151 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 50.'de verilmiştir.

Tablo 50.

Bilgi Aşaması- Yöneticilerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Yöneticilerle Görüşme Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	19	20	39
		%	48,7	51,3	100
	6-10	<i>f</i>	32	52	84
		%	38,1	61,9	100
	11-15	<i>f</i>	31	67	98
		%	31,6	68,4	100
	16-20	<i>f</i>	43	105	148
		%	29,1	70,9	100
	21 ve üstü	<i>f</i>	35	52	117
		%	29,9	70,1	100
Toplam		<i>f</i>	160	326	486
		%	32,9	67,1	100

($X^2=6,980$; $sd=4$; $p=,137$)

Tablo 50'de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}= 6,918$, $p>,05$). Diğer bir ifadeyle meslekteki görev sürelerine göre öğretmenlerin yöneticileri ile yüz yüze görüşme kanalını kullanma oranları benzerlik göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından yüz konferanslar ve seminerler kanalının kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 51.'de verilmiştir.

Tablo 51.

Bilgi Aşaması-Konferanslar ve Seminerler Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Konferans, Seminer Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	12	27	39	
		%	30,8	69,2	100	
	6-10	<i>f</i>	31	53	84	
		%	36,9	63,1	100	
	11-15	<i>f</i>	32	66	98	
		%	32,7	67,3	100	
	16-20	<i>f</i>	44	104	148	
		%	29,7	70,3	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	31	86	117	
		%	26,5	73,5	100	
	Toplam		<i>f</i>	150	336	486
			%	30,9	69,1	100

($X^2=2,719$; $sd=4$; $p=,606$)

Tablo 51’de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken konferanslar ve seminerlerden faydalanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}= 6,918$, $p>,05$). Diğer bir ifadeyle meslekteki deneyim süreleri farklı olan öğretmenlerin konferans ve seminerlerden bilgi alma amacıyla faydalanma oranları benzerlik göstermektedir.

İkna Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları İle Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin ikna aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo52.’de verilmiştir.

Tablo 52.

İkna Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	25	11	36	
		%	69,4	30,6	100	
	6-10	<i>f</i>	48	26	74	
		%	64,9	35,1	100	
	11-15	<i>f</i>	52	39	91	
		%	57,1	42,9	100	
	16-20	<i>f</i>	82	57	139	
		%	59	41	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	55	45	100	
		%	55	45	100	
	Toplam		<i>f</i>	262	178	440
			%	59,5	40,5	100

($X^2=3,427$; $sd=4$; $p=,489$)

Tablo 52’de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında hakkında edindikleri bilgiler ışığında olumlu veya olumsuz görüş geliştirirken EBA web sitesinden yararlanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}= 3,427$, $p>,05$). Diğer bir ifadeyle, meslekteki deneyim süreleri farklı olan öğretmenlerin EBA’ya yönelik tutumlarını geliştirirken EBA web sitesini kullanma oranları benzerlik göstermektedir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 53.’de verilmiştir.

Tablo 53.

İkna Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Eğitim Siteleri Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	20	16	36	
		%	55,6	44,4	100	
	6-10	<i>f</i>	29	45	74	
		%	39,2	60,8	100	
	11-15	<i>f</i>	44	47	91	
		%	48,4	51,6	100	
	16-20	<i>f</i>	52	87	139	
		%	37,4	62,6	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	48	52	100	
		%	48	52	100	
	Toplam		<i>f</i>	193	247	440
			%	43,9	56,1	100

($X^2=6,446$; $sd=4$; $p=,168$)

Tablo 53’de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında hakkında edindikleri bilgiler ışığında olumlu veya olumsuz görüş geliştirirken eğitim sitelerinden yararlanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}= 6,446$, $p>,05$).

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 54.’de verilmiştir.

Tablo 54.

İkna Aşaması- Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	30	6	36	
		%	83,3	16,7	100	
	6-10	<i>f</i>	48	26	74	
		%	64,9	35,1	100	
	11-15	<i>f</i>	61	30	91	
		%	67	33	100	
	16-20	<i>f</i>	89	50	139	
		%	64	36	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	54	46	100	
		%	54	46	100	
	Toplam		<i>f</i>	282	158	440
			%	64,1	35,9	100

($X^2=10578$; $sd=4$; $p=,032$ $C=,153$)

Tablo 54’de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken diğer öğretmenlerle yaptığı yüz yüze görüşmelerden faydalanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=4)}= 11,332$, $p<,05$, $C=,151$). Bilgi aşamasında EBA’ya yönelik tutum geliştirme sürecinde diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapma kanalını en çok 1-5 yıl arası (%83.3) deneyime sahip öğretmenlerin kullandığı belirlenmiştir. Bu kanalı en az kullananlar ise %54’lük oran ile 21 yıl ve üstü deneyime sahip öğretmenlerdir. Öğretmenlerin ikna aşamasında diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile yaş grupları arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,153 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından hizmetiçi eğitimler kanalının kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 55.'de verilmiştir.

Tablo 55.

İkna Aşaması-Hizmetiçi Eğitimle Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Hizmetiçi Eğitim Kullanılma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	9	27	36	
		%	25	75	100	
	6-10	<i>f</i>	32	42	74	
		%	43,2	56,8	100	
	11-15	<i>f</i>	35	56	91	
		%	38,5	61,5	100	
	16-20	<i>f</i>	59	80	139	
		%	42,4	57,6	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	30	70	100	
		%	30	70	100	
	Toplam		<i>f</i>	165	275	440
			%	37,5	62,5	100

($X^2=7,328$; $sd=4$; $p=,120$)

Tablo 55'de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında hakkında edindikleri bilgiler ışığında olumlu veya olumsuz görüş geliştirirken hizmetiçi eğitimlerden yararlanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}= 7,328$, $p>,05$).

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 56.'da verilmiştir.

Tablo 56.

İkna Aşaması-Yüz Yüze Yöneticiler ile Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Yöneticilerle Görüşme Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	12	24	36	
		%	33,3	66,7	100	
	6-10	<i>f</i>	33	41	74	
		%	44,6	55,4	100	
	11-15	<i>f</i>	26	65	91	
		%	28,6	71,4	100	
	16-20	<i>f</i>	47	92	139	
		%	33,8	66,2	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	34	66	100	
		%	34	66	100	
	Toplam		<i>f</i>	152	288	440
			%	34,5	65,5	100

($X^2=4,811$; $sd=4$; $p=,307$)

Tablo 56'da görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında hakkında edindikleri bilgiler ışığında olumlu veya olumsuz görüş geliştirirken yöneticilerle yüz yüze görüşmeler yapma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}=4,811$, $p>,05$).

Karar Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları İle Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin karar aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 57.'de verilmiştir.

Tablo 57.

Karar Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	25	9	34	
		%	73,5	26,5	100	
	6-10	<i>f</i>	42	24	66	
		%	63,6	36,4	100	
	11-15	<i>f</i>	57	28	85	
		%	67,1	32,9	100	
	16-20	<i>f</i>	90	45	135	
		%	66,7	33,3	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	55	37	92	
		%	59,8	40,2	100	
	Toplam		<i>f</i>	269	143	412
			%	65,3	34,7	100

($X^2=2,560$; $sd=4$; $p=,634$)

Tablo 57’de görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında EBA hakkında benimseme ya da reddetme kararlarını oluştururken EBA web sitesini kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}= 4,811$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, öğretmenlerin karar aşamasında karar geliştirme süreçlerine katkı sunması amacıyla EBA web sitesini kullanma oranları benzerlik göstermektedir.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 58.’de verilmiştir.

Tablo 58.

Karar Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Eğitim Sitesi Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	13	21	34	
		%	38,2	61,8	100	
	6-10	<i>f</i>	20	46	66	
		%	30,3	69,7	100	
	11-15	<i>f</i>	38	47	85	
		%	44,7	55,3	100	
	16-20	<i>f</i>	35	100	135	
		%	25,9	74,1	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	43	49	92	
		%	46,7	53,3	100	
	Toplam		<i>f</i>	149	263	412
			%	36,2	63,8	100

($X^2=14,318$; $sd=4$; $p=,006$; $C=,183$)

Tablo 58’de görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında EBA hakkında benimseme ya da reddetme kararlarını oluştururken eğitim sitelerini kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=4)}= 14,318$, $p<,05$, $C=,183$). EBA’ya yönelik kara geliştirme sürecinde eğitim sitelerini %25,9’luk kullanma oranıyla en az 16-20 yıl arasında mesleki deneyime sahip öğretmenlerin kullandığı belirlenmiştir. Karar aşamasında eğitim sitelerini %46,7’lik kullanma oranıyla en çok 21 yıl ve üstü mesleki deneyime sahip olan öğretmenlerin kullandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin karar aşamasında eğitim sitelerini kullanma durumları ile yaş grupları arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,183 olması düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 59.'da verilmiştir.

Tablo 59.

Karar Aşaması-Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	21	13	34
		%	61,8	38,2	100
	6-10	<i>f</i>	37	29	66
		%	56,1	43,9	100
	11-15	<i>f</i>	50	35	85
		%	58,8	41,2	100
	16-20	<i>f</i>	79	56	135
		%	58,5	41,5	100
	21 ve üstü	<i>f</i>	48	44	92
		%	52,2	47,8	100
Toplam		<i>f</i>	235	177	412
		%	57	43	100

($X^2=1,455$; $sd=4$; $p=,835$)

Tablo 59'da görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında EBA hakkında benimseme ya da reddetme kararlarını oluştururken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}= 4,811$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, öğretmenlerin karar aşamasında karar geliştirme süreçlerine katkı sunması amacıyla diğer öğretmenlerle yüz yüze gerçekleştirdikleri görüşmelerin oranları benzerlik göstermektedir.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 60.'da verilmiştir.

Tablo 60.

Karar Aşaması-Yöneticilerle Yüz Yüze Görüşme Kanalı'nın Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Yöneticilerle Görüşme Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	11	23	34
		%	32,4	67,6	100
	6-10	<i>f</i>	26	40	66
		%	39,4	60,6	100
	11-15	<i>f</i>	28	57	85
		%	32,9	67,1	100
	16-20	<i>f</i>	54	81	135
		%	40	60	100
	21 ve üstü	<i>f</i>	26	66	92
		%	28,3	71,7	100
	Toplam	<i>f</i>	145	267	412
		%	35,2	64,8	100

($X^2=4,126$; $sd=4$; $p=,389$)

Tablo 60'da görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında EBA hakkında benimseme ya da reddetme kararlarını oluştururken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}= 4,811$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, öğretmenlerin karar aşamasında karar geliştirme süreçlerine katkı sunması amacıyla yöneticilerle yüz yüze gerçekleştirdikleri görüşmelerin oranları benzerlik göstermektedir.

Uygulama Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları İle Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin uygulama aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Uygulama aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 61.'de verilmiştir.

Tablo 61.

Uygulama Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanılma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	21	9	30	
		%	70	30	100	
	6-10	<i>f</i>	40	15	55	
		%	72,7	27,3	100	
	11-15	<i>f</i>	52	24	76	
		%	68,4	31,6	100	
	16-20	<i>f</i>	69	32	101	
		%	68,3	31,7	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	52	25	77	
		%	67,5	32,5	100	
	Toplam		<i>f</i>	234	105	339
			%	69	31	100

($X^2=,483$; $sd=4$; $p=,975$)

Tablo 61'de görüldüğü gibi öğretmenlerin uygulama aşamasında EBA'yı uygulama süreci boyunca EBA web sitesini bilgi edinme amaçlı kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}= 4,811$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, öğretmenlerin benimseme kararı sonrasında uygulama sürecinde bilgi edinme amaçlı EBA web sitesini kullanma oranları benzerlik göstermektedir.

Uygulama aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 62.'de verilmiştir.

Tablo 62.

Uygulama Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Eğitim Sitesi Kullanılma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	10	20	30
		%	33,3	66,7	100
	6-10	<i>f</i>	16	39	55
		%	29,1	70,9	100
	11-15	<i>f</i>	35	41	76
		%	46,1	53,9	100
	16-20	<i>f</i>	42	59	101
		%	41,6	58,4	100
	21 ve üstü	<i>f</i>	42	35	77
		%	54,5	45,5	100
Toplam		<i>f</i>	145	194	339
		%	42,8	57,2	100

($X^2=10,050$; $sd=4$; $p=,040$; $C=,170$)

Tablo 62'de görüldüğü gibi öğretmenlerin uygulama aşamasında EBA'yı uygulama süreci boyunca eğitim sitelerini kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=4)}= 10,050$, $p<,05$, $C=,170$). Ebyayı benimseme kararı vererek uygulama sürecine geçen öğretmenlerden süreçte bilgi edinmek için eğitim sitelerini en çok kullanan öğretmenlerin %54,5'lik kullanım oranına sahip 21 yıl ve üstü deneyime sahip olan öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Bu kanalı en az kullananlar öğretmenlerin ise %29,1'lik kullanım oranıyla 6-10 yıl arasında mesleki deneyime sahip öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin uygulama aşamasında eğitim sitelerini kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkinin gücünü gösteren

contingency katsayısı değerinin ,170 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Uygulama aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler kanalının kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 63.'de verilmiştir.

Tablo 63.

Uygulama Aşaması-Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	16	14	30	
		%	53,3	46,7	100	
	6-10	<i>f</i>	28	27	55	
		%	50,9	49,1	100	
	11-15	<i>f</i>	57	19	76	
		%	75	25	100	
	16-20	<i>f</i>	63	38	101	
		%	62,4	37,6	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	36	41	77	
		%	46,8	53,2	100	
	Toplam		<i>f</i>	200	139	339
			%	59	41	100

($X^2=15,179$; $sd=4$; $p=,004$; $C=,207$)

Tablo 63'de görüldüğü gibi öğretmenlerin uygulama aşamasında EBA'yı uygulama süreci boyunca diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=4)}= 15,179$, $p<,05$, $C=,207$). EBA'yı benimseme kararı vererek uygulama sürecine geçen öğretmenlerden süreçte bilgi edinmek için diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler kanalını en çok %75'lik oranla 11-15 yıl arasında mesleki deneyime sahip öğretmenlerin kullandığı belirlenmiştir.

Süreç içerisinde bilgi edinmek amacıyla diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler kanalını en az kullanan öğretmenlerin ise %46,8'lik kullanma oranına sahip 21 yıl ve üzerinde mesleki deneyime sahip öğretmenler olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin uygulama aşamasında diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler kanalını kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,207 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Onay Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları İle Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin onay aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Onay aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 64.'de verilmiştir.

Tablo 64.

Onay Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	19	8	27	
		%	70,4	29,6	100	
	6-10	<i>f</i>	35	14	49	
		%	71,4	28,6	100	
	11-15	<i>f</i>	43	26	69	
		%	62,3	37,7	100	
	16-20	<i>f</i>	56	35	91	
		%	61,5	38,5	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	49	21	70	
		%	70	30	100	
	Toplam		<i>f</i>	202	104	306

%	66	34	100
---	----	----	-----

($X^2=2,597$; $sd=4$; $p=,627$)

Tablo 64'de görüldüğü gibi öğretmenlerin onay aşamasında EBA'ya yönelik nihai kararlarını geliştirirken EBA web sitesini kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=4)}= 4,811$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, EBA'ya yönelik nihai kararlarını geliştirdikleri onay aşamasında EBA web sitesini kullanma oranları benzerlik göstermektedir.

Onay aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 65.'de verilmiştir.

Tablo 65.

Onay Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Eğitim Sitesi Kullanılma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	8	19	27	
		%	29,6	70,4	100	
	6-10	<i>f</i>	11	38	49	
		%	22,4	77,6	100	
	11-15	<i>f</i>	24	45	69	
		%	34,8	65,2	100	
	16-20	<i>f</i>	27	64	91	
		%	29,7	70,3	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	38	32	70	
		%	54,3	45,7	100	
	Toplam		<i>f</i>	108	198	306
			%	35,3	64,7	100

($X^2=16,243$; $sd=4$; $p=,003$; $C=,225$)

Tablo 65'de görüldüğü gibi öğretmenlerin onay aşamasında EBA'ya yönelik nihai kararlarını geliştirirken eğitim siteleri kanalını kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri

arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=4)}= 16,243$, $p<,05$, $C=,225$). Bu aşamada eğitim sitelerini en çok kullanan öğretmenlerin %54,3'lük kullanım oranıyla 21 yıl ve üstü mesleki deneyime sahip öğretmenler olduğu, en az kullanan öğretmenlerin ise %22,4'lük kullanım oranıyla 6-10 yıl arası mesleki deneyime sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin onay aşamasında eğitim siteleri kanalını kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,225 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Onay aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanılıının kullanılma durumu ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 66.'da verilmiştir.

Tablo 66.

Onay Aşaması-Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Meslekteki Görev Süreleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu				
		Kullanma	Kullanmama	Toplam		
Meslekteki Görev Yılı	1-5	<i>f</i>	13	14	27	
		%	48,1	51,9	100	
	6-10	<i>f</i>	27	22	49	
		%	55,1	44,9	100	
	11-15	<i>f</i>	51	18	69	
		%	73,9	26,1	100	
	16-20	<i>f</i>	64	27	91	
		%	70,3	29,7	100	
	21 ve üstü	<i>f</i>	41	29	70	
		%	58,6	41,4	100	
	Toplam		<i>f</i>	196	110	306
			%	64,1	35,9	100

($X^2=10,055$; $sd=4$; $p=,040$; $C=,178$)

Tablo 66’da görüldüğü gibi öğretmenlerin onay aşamasında EBA’ya yönelik nihai kararlarını geliştirirken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=4)}= 10,055$, $p<,05$, $C=,178$). Bu aşamada diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapan öğretmenlerin en çok sırasıyla %73,9’ luk ve %70,3’lük kullanım oranlarıyla 11-15 ve 16-20 yıl arasında mesleki deneyime sahip öğretmenler olduğu, en az kullanan öğretmenlerin ise %48,1’lik kullanım oranıyla 1-5 yıl arası mesleki deneyime sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin onay aşamasında diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile meslekteki görev süreleri arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,178 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin Kullandıkları İşlevsel İletişim Kanalları İle Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

EBA’nın öğretim etkinliklerine yayılımında öğretmenlerin yenilik-karar süreci aşamalarında kullandıkları alt işlevsel iletişim kanalları ile araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptığı sekiz okul türü arasındaki ilişki iki değişken için ki kare testi ile analiz edilmiştir. Ancak yapılan ki kare analizleri sonucunda serbestlik derecesinin birden büyük olduğu ve beklenen değeri 5’ten küçük olan hücrelerin %20’nin üzerinde olduğu görülmüştür. Büyüköztürk (2016) serbestlik derecesinin birden büyük ve beklenen değeri 5’ten küçük olan hücrelerin %20’nin üzerinde olduğu durumlarda değişkenler arasında anlamlılığa bakılamayacağını, eğer çalışma grubunun sayısının arttırılması imkansız ise beklenen değer in altında kalan hücrelerin mantıklı bir şekilde birleştirilebileceğini belirtmiştir. Bu kapsamda araştırmada okul türleri ilkokul, ortaokul ve lise olmak üzere üç kategori altında birleştirilmiştir. Okul türü kategorileri ve birleştirilen okul türlerine ilişkin detaylı bilgi Tablo 67.’de verilmiştir.

Tablo 67.

Okul Kategorileri ve Okul Türleri

Okul Türü	Öğretmen	
	<i>f</i>	%
İlkokul	118	24,1
Ortaokul	205	41,9
Ortaokul İmam Hatip Ortaokulu		
Lise	166	33,9
Anadolu Lisesi		
Anadolu İmam Hatip Lisesi		
Fen Lisesi		
Güzel Sanatlar Lisesi		
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		
Toplam	489	100

Bilgi Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları ile Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okul Türleri Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin bilgi aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 68.'de verilmiştir.

Tablo 68.

Bilgi Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanılma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	76	40	116
		%	65,5	34,5	100
Ortaokul	Ortaokul	<i>f</i>	138	67	205
		%	67,3	32,7	100
Lise	Lise	<i>f</i>	80	85	165
		%	48,5	51,5	100

Toplam	<i>f</i>	294	192	486
	%	60,5	39,5	100

($X^2=15,175$; $sd=2$; $p=,001$; $C=,174$)

Tablo 68’de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken EBA web sitesini kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=2)}= 15,175$, $p<,05$, $C=,174$). EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken EBA web sitesini en çok sırasıyla %67,3’lük ve %65,5’lik kullanım oranlarıyla ortaokullarda ve ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin kullandığı belirlenmiştir. Bilgi aşamasında EBA web sitesini en az kullanan öğretmenlerin ise %48,5’lik kullanım oranıyla liselerde görev yapan öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Güvendi (2014) çalışmasında ilkokul ve ortaokulda görev yapan öğretmenlerin EBA web sitesini lisede görev yapan öğretmenlere oranla daha sık takip ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda bilgi aşaması için çalışma bulguları Güvendi (2014) ile benzerlik göstermektedir. Öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA web sitesini kullanma durumları ile görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,174 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 69.’da verilmiştir.

Tablo 69.

Bilgi Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Eğitim Sitesi Kullanılma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	66	50	116
		%	56,9	43,1	100
	Ortaokul	<i>f</i>	11	94	205

	%	54,1	45,9	100
Lise	<i>f</i>	65	100	165
	%	39,4	60,6	100
Toplam	<i>f</i>	242	244	486
	%	49,8	50,2	100

($X^2=11,033$; $sd=2$; $p=,004$; $C=,149$)

Tablo 69’da görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken eğitim sitelerini kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=2)}= 11,033$, $p<,05$, $C=,149$). EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken eğitim sitelerini en çok sırasıyla %56,9’luk ve %54,1’lik kullanım oranlarıyla ilkokullarda ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin kullandığı belirlenmiştir. Bilgi aşamasında eğitim sitelerini en az kullanan öğretmenlerin ise %39,4’lük kullanım oranıyla liselerde görev yapan öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin bilgi aşamasında eğitim sitelerini kullanma durumları ile görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,149 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 70.’de verilmiştir.

Tablo 70.

Bilgi Aşaması-Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	46	70	116
		%	39,7	60,3	100
	Ortaokul	<i>f</i>	131	74	205
		%	63,9	36,1	100

Lise	<i>f</i>	83	82	165
	%	50,3	49,7	100
Toplam	<i>f</i>	260	226	486
	%	53,5	46,5	100

($X^2=18,532$; $sd=2$; $p=,000$; $C=,192$)

Tablo 70’de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=2)}= 18.532$, $p<.05$, $C=.192$). EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken diğer öğretmenlerle yüzyüze görüşmeler gerçekleştiren öğretmenlerin en çok %63,9’luk oranla ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin olduğu belirlenmiştir. Bilgi aşamasında diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapan öğretmenlerin ise en az %39,7’lik oranla ilkokullarda görev yapan öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin bilgi aşamasında diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler kanalını kullanma durumları ile görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin .192 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından hizmetiçi eğitimler kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 71.’de verilmiştir.

Tablo 71.

Bilgi Aşaması-Hizmetiçi Eğitimler Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Hizmetiçi Eğitim Kullanılma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	59	57	116
		%	50,9	49,1	100
	Ortaokul	<i>f</i>	105	100	205
		%	51,2	48,8	100

Lise	<i>f</i>	94	71	165
	%	57	43	100
Toplam	<i>f</i>	258	228	486
	%	53,1	46,9	100

($X^2=1,516$; $sd=2$; $p=,469$)

Tablo 71’de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken hizmetiçi eğitimler kanalını kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)}= 1,516$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, EBA’ya yönelik farkındalık veya bilgi edinirken hizmetiçi eğitimlerden ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 72.’de verilmiştir.

Tablo 72.

Bilgi Aşaması- Yöneticilerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Yöneticilerle Görüşme Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	25	91	116
		%	21,6	78,4	100
Okul Türü	Ortaokul	<i>f</i>	78	127	205
		%	38	62	100
Okul Türü	Lise	<i>f</i>	57	108	165
		%	34,5	65,5	100
Toplam		<i>f</i>	160	326	486
		%	32,9	67,1	100

($X^2=9,428$; $sd=2$; $p=,009$; $C=,138$)

Tablo 72’de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile

öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=2)}= 9,428$, $p<,05$, $C=,138$). EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken yöneticilerle yüz yüze en çok sırasıyla %38'lik ve %34,5'lik oralarla ortaokullarda ve liselerde görev yapan öğretmenlerin görüşmeler yaptığı belirlenmiştir. Bilgi aşamasında diğer yöneticilerle yüz yüze görüşmeler yapan öğretmenlerin ise en az %21,6'lık oranla ilkokullarda görev yapan öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin bilgi aşamasında yöneticilerle yüz yüze görüşmeler kanalını kullanma durumları ile görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,138 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Bilgi aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından konferanslar ve seminerler kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 73.'de verilmiştir.

Tablo 73.

Bilgi Aşaması- Konferanslar ve Seminerler Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Konferans, Seminer Kullanma Durumu			
			Kullanma	Kullanmama	Toplam
	İlkokul	<i>f</i>	31	85	116
		%	26,7	73,3	100
Okul Türü	Ortaokul	<i>f</i>	65	140	205
		%	31,7	68,3	100
	Lise	<i>f</i>	54	111	165
		%	32,7	67,3	100
Toplam		<i>f</i>	150	336	486
		%	30,9	69,1	100

($X^2=1,268$; $sd=2$; $p=,530$)

Tablo 73'de görüldüğü gibi öğretmenlerin bilgi aşamasında EBA hakkında farkındalık veya bilgi edinirken konferanslar ve seminerler kanalını kullanma durumları ile öğretmenlerin

görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)} = 1,168, p > ,05$). Diğer bir ifade ile, EBA'ya yönelik farkındalık veya bilgi edinirken konferanslar ve seminerlerden ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır.

İkna Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları ile Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okul Türleri Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin ikna aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 74.'de verilmiştir.

Tablo 74.

İkna Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	59	41	100
		%	59	41	100
	Ortaokul	<i>f</i>	117	65	182
		%	64,3	35,7	100
	Lise	<i>f</i>	86	72	158
		%	54,4	45,6	100
Toplam		<i>f</i>	262	178	440
		%	59,5	40,5	100

($X^2=3,426; sd=2; p=,180$)

Tablo 74'de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında bilgi aşamasında edindikleri bilgiler ışığında olumlu ve ya olumsuz tutum geliştirirken EBA web sitesini kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir

ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)}= 3,426, p>,05$). Diğer bir ifade ile, EBA'ya yönelik tutum geliştirirken EBA web sitesini ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır. Güvendi (2014) çalışmasında ilkokul ve ortaokulda görev yapan öğretmenlerin EBA web sitesini lisede görev yapan öğretmenlere oranla daha sık takip ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda ikna aşaması için çalışma bulguları Güvendi (2014) ile benzerlik göstermemektedir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 75.'de verilmiştir.

Tablo 75.

İkna Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Eğitim Sitesi Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
İlkokul	<i>f</i>	45	55	100	
	%	45	55	100	
Ortaokul	<i>f</i>	88	94	182	
	%	48,4	51,6	100	
Lise	<i>f</i>	60	98	158	
	%	38	62	100	
Toplam		<i>f</i>	193	247	440
		%	43,9	56,1	100

($X^2=3,767; sd=2; p=,152$)

Tablo 75'de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında bilgi aşamasında edindikleri bilgiler ışığında olumlu ve ya olumsuz tutum geliştirirken eğitim sitelerini kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)}= 3,767, p>,05$). Diğer bir ifade ile, EBA'ya yönelik tutum

geliştirirken eğitim sitelerini ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 76.'da verilmiştir.

Tablo 76.

İkna Aşaması-Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu			
			Kullanma	Kullanmama	Toplam
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	48	52	100
		%	48	52	100
	Ortaokul	<i>f</i>	136	46	182
		%	74,7	25,3	100
	Lise	<i>f</i>	98	60	158
		%	62	38	100
Toplam		<i>f</i>	282	158	440
		%	64,1	35,9	100

($X^2=20,486$; $sd=2$; $p=,000$; $C=,211$)

Tablo 76'da görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında bilgi aşamasında edindikleri bilgiler ışığında olumlu ve ya olumsuz tutum geliştirirken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=2)}= 20,486$, $p<,05$, $C=,211$). EBA'ya yönelik tutum geliştirirken yüzyüze görüşmeler gerçekleştiren öğretmenlerin en çok %74,7'lik oranla ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin olduğu belirlenmiştir. Bilgi aşamasında diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapan öğretmenlerin ise en az %48'lik oranla ilkokullarda görev yapan öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin bilgi aşamasında diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler

kanalını kullanma durumları ile görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,211 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından hizmetiçi eğitimler kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 77.'de verilmiştir.

Tablo 77.

İkna Aşaması-Hizmetiçi Eğitimler Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Hizmetiçi Eğitim Kullanılma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	45	55	100
		%	45	55	100
Okul Türü	Ortaokul	<i>f</i>	57	125	182
		%	31,3	68,7	100
Okul Türü	Lise	<i>f</i>	63	95	158
		%	39,9	60,1	100
Toplam		<i>f</i>	165	275	440
		%	37,5	62,5	100

($X^2=5,747$; $sd=2$; $p=,057$)

Tablo 77'de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında bilgi aşamasında edindikleri bilgiler ışığında olumlu ve ya olumsuz tutum geliştirirken hizmetiçi eğitimler kanalını kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)}= 5,747$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, EBA'ya yönelik tutum geliştirirken hizmetiçi eğitim kanalını ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır.

İkna aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 78.'de verilmiştir.

Tablo 78.

İkna Aşaması Yöneticilerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Yöneticilerle Görüşme Kullanma Durumu			
			Kullanma	Kullanmama	Toplam
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	29	71	100
		%	29	71	100
	Ortaokul	<i>f</i>	68	114	182
		%	37,4	62,6	100
	Lise	<i>f</i>	55	103	158
		%	34,8	65,2	100
Toplam		<i>f</i>	152	288	440
		%	34,5	65,5	100

($X^2=2,004$; $sd=2$; $p=,367$)

Tablo 78'de görüldüğü gibi öğretmenlerin ikna aşamasında EBA hakkında bilgi aşamasında edindikleri bilgiler ışığında olumlu ve ya olumsuz tutum geliştirirken yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)}= 2,004$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, EBA'ya yönelik tutum geliştirirken yöneticilerle yüzyüze görüşme kanalını ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır.

Karar Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları ile Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okul Türleri Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin karar aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 79.'da verilmiştir.

Tablo 79.

Karar Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanılma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	59	38	97
		%	60,8	39,2	100
	Ortaokul	<i>f</i>	119	48	167
		%	71,3	28,7	100
	Lise	<i>f</i>	91	57	148
		%	61,5	38,5	100
Toplam		<i>f</i>	269	143	412
		%	65,3	34,7	100

($X^2=4,422$; $sd=2$; $p=,110$)

Tablo 79'da görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında EBA'ya yönelik benimseme ya da reddetme kararını oluştururken EBA web sitesini kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)}=4,422$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, EBA'ya yönelik karar oluştururken EBA web sitesinden ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır. Güvendi (2014) çalışmasında ilkokul ve ortaokulda görev yapan öğretmenlerin EBA web sitesini lisede görev yapan öğretmenlere oranla daha sık takip ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda karar aşaması için çalışma bulguları Güvendi (2014) ile benzerlik göstermemektedir.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 80.'de verilmiştir.

Tablo 80.

Karar Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Eğitim Sitesi Kullanılma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	45	52	97
		%	46,4	53,6	100
	Ortaokul	<i>f</i>	57	110	167
		%	34,1	65,9	100
	Lise	<i>f</i>	47	101	148
		%	31,8	68,2	100
Toplam		<i>f</i>	149	263	412
		%	36,2	63,8	100

($X^2=5.939$; $sd=2$; $p=.051$)

Tablo 80'de görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında EBA'ya yönelik benimseme ya da reddetme kararını oluştururken eğitim sitelerini kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)}=5,939$, $p>.05$). Diğer bir ifade ile, EBA'ya yönelik karar oluştururken eğitim sitelerinden ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 81.'de verilmiştir.

Tablo 81.

Karar Aşaması- Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalı'nın Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu			
			Kullanma	Kullanmama	Toplam
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	49	48	97
		%	50,5	49,5	100
	Ortaokul	<i>f</i>	99	68	167
		%	59,3	40,7	100
	Lise	<i>f</i>	87	61	148
		%	58,8	41,2	100
Toplam		<i>f</i>	235	177	412
		%	57	43	100

($X^2=2,211$; $sd=2$; $p=,331$)

Tablo 81'de görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında EBA'ya yönelik benimseme ya da reddetme kararını oluştururken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)}= 5,939$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, EBA'ya yönelik karar oluştururken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmelerden ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır.

Karar aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 82.'de verilmiştir.

Tablo 82.

Karar Aşaması- Yöneticilerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Yöneticilerle Görüşme Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	30	67	97
		%	30,9	69,1	100
Ortaokul		<i>f</i>	60	107	167
		%	35,9	64,1	100
Lise		<i>f</i>	55	93	148
		%	37,2	62,8	100
Toplam		<i>f</i>	145	267	412
		%	35,2	64,8	100

($X^2=1,065$; $sd=2$; $p=,587$)

Tablo 82’de görüldüğü gibi öğretmenlerin karar aşamasında EBA’ya yönelik benimseme ya da reddetme kararını oluştururken yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)}= 1,065$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, EBA’ya yönelik karar oluştururken yöneticilerle yüz yüze görüşmelerden ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır.

Uygulama Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları ile Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okul Türleri Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin uygulama aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Uygulama aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 83.’de verilmiştir.

Tablo 83.

Uygulama Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanılma Durumu			
			Kullanma	Kullanmama	Toplam
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	53	32	85
		%	62,4	37,6	100
	Ortaokul	<i>f</i>	111	33	144
		%	77,1	22,9	100
	Lise	<i>f</i>	70	40	110
		%	63,9	36,4	100
Toplam		<i>f</i>	234	105	339
		%	69	31	100

($X^2=7,637$; $sd=2$; $p=,022$; $C=,148$)

Tablo 83’de görüldüğü gibi öğretmenlerin uygulama aşamasında EBA’yı benimseme kararlarından sonra uygulamaya başladıkları süreçte EBA web sitesini kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=2)}= 7,637$, $p<,05$, $C=,148$). EBA’yı uygulama sürecinde EBA web sitesini kullanan öğretmenlerin en çok %77,1’lik oranla ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin olduğu belirlenmiştir. Güvendi (2014) çalışmasında ilkokul ve ortaokulda görev yapan öğretmenlerin EBA web sitesini lisede görev yapan öğretmenlere oranla daha sık takip ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda uygulama aşaması için çalışma bulguları Güvendi (2014) ile benzerlik göstermemektedir. Öğretmenlerin uygulama aşamasında EBA web sitesini kullanma durumları ile görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,148 olması ilişkinin düşük düzeyde göstermektedir.

Uygulama aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 84.’de verilmiştir.

Tablo 84.

Uygulama Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Eğitim Sitesi			
		Kullanılma Durumu		Toplam	
		Kullanma	Kullanmama		
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	35	50	85
		%	41,2	58,8	100
	Ortaokul	<i>f</i>	63	81	144
		%	43,75	56,25	100
	Lise	<i>f</i>	63	47	110
		%	42,7	57,3	100
Toplam		<i>f</i>	145	194	339
		%	42,8	57,2	100

($X^2=,145$; $sd=2$; $p=,930$)

Tablo 84’de görüldüğü gibi öğretmenlerin uygulama aşamasında EBA’yı benimseme kararlarından sonra uygulamaya başladıkları süreçte eğitim sitelerini kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)}=,145$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, EBA’ya yönelik uygulama sürecinde eğitim sitelerinden ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır.

Uygulama aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 85.’de verilmiştir.

Tablo 85.

Uygulama Aşaması-Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	42	43	85
		%	49,4	50,6	100
Ortaokul		<i>f</i>	88	56	144
		%	61,1	38,9	100
Lise		<i>f</i>	70	40	110
		%	63,6	36,4	100
Toplam		<i>f</i>	200	139	339
		%	59	41	100

($X^2=4,473$; $sd=2$; $p=,107$)

Tablo 85’de görüldüğü gibi öğretmenlerin uygulama aşamasında EBA’yı benimseme kararlarından sonra uygulamaya başladıkları süreçte eğitim sitelerini kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)}=4,473$, $p>.05$). Diğer bir ifade ile, EBA’ya yönelik uygulama sürecinde diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmelerden ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır.

Onay Aşamasının İşlevsel İletişim Kanalları ile Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okul Türleri Arasındaki İlişki

Öğretmenlerin onay aşamasında kullandığı işlevsel iletişim kanalları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişki sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Onay aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından EBA web sitesinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 86.’da verilmiştir.

Tablo 86.

Onay Aşaması-EBA Web Sitesinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		EBA Web Sitesi Kullanma Durumu			
			Kullanma	Kullanmama	Toplam
	İlkokul	<i>f</i>	50	28	78
		%	64,1	35,9	100
Okul Türü	Ortaokul	<i>f</i>	99	31	130
		%	76,2	23,8	100
	Lise	<i>f</i>	53	45	98
		%	54,1	45,9	100
Toplam		<i>f</i>	202	104	306
		%	66	34	100

($X^2=12,304$; $sd=2$; $p=,002$; $C=,197$)

Tablo 86’da görüldüğü gibi öğretmenlerin onay aşamasında EBA hakkında nihai kararlarını oluştururken EBA web sitesini kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=2)}= 12,304$, $p<,05$, $C=,197$). EBA’ya yönelik tutum geliştirirken yüzyüze görüşmeler gerçekleştiren öğretmenlerin en çok %76,2’lik oranla ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin olduğu belirlenmiştir. Onay aşamasında EBA web sitesini kullanan öğretmenlerin ise en az %54,1’lik oranla liseselerde görev yapan öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Güvendi (2014) çalışmasında ilkokul ve ortaokulda görev yapan öğretmenlerin EBA web sitesini lisede görev yapan öğretmenlere oranla daha sık takip ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda onay aşaması için çalışma bulguları Güvendi (2014) ile benzerlik göstermektedir. Öğretmenlerin onay aşamasında EBA web sitesini kullanma durumları ile görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,197 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Onay aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından eğitim sitelerinin kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 87.'de verilmiştir.

Tablo 87.

Onay Aşaması-Eğitim Sitelerinin Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Eğitim Sitesi Kullanılma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	29	49	78
		%	37,2	62,8	100
	Ortaokul	<i>f</i>	42	88	130
		%	32,3	67,7	100
	Lise	<i>f</i>	37	61	98
		%	37,8	62,2	100
Toplam		<i>f</i>	108	198	306
		%	35,3	64,7	100

($X^2=,889$; $sd=2$; $p=,641$)

Tablo 87'de görüldüğü gibi öğretmenlerin onay aşamasında EBA'ya yönelik nihai kararlarını oluştururken eğitim sitelerini kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($X^2_{(sd=2)}=,889$, $p>,05$). Diğer bir ifade ile, EBA'ya yönelik nihai karar oluşturulurken eğitim sitelerinden ilk, orta ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenler benzer oranlarda yararlanmaktadır.

Onay aşamasında öğretmenler tarafından kullanılan işlevsel iletişim kanallarından diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalının kullanılma durumu ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkiye yönelik analiz sonuçları Tablo 88.'de verilmiştir.

Tablo 88.

Onay Aşaması- Diğer Öğretmenlerle Yüz Yüze Görüşme Kanalının Kullanılma Durumu ile Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türleri Arasındaki İlişki

		Yüz Yüze Diğer Öğretmenlerle Görüşme Kullanma Durumu			
		Kullanma	Kullanmama	Toplam	
Okul Türü	İlkokul	<i>f</i>	33	45	78
		%	42,3	57,7	100
Ortaokul		<i>f</i>	90	40	130
		%	69,2	30,8	100
Lise		<i>f</i>	73	25	98
		%	74,5	25,5	100
Toplam		<i>f</i>	196	110	306
		%	64,1	35,9	100

($X^2=22,168$; $sd=2$; $p=,000$; $C=,260$)

Tablo 88’de görüldüğü gibi öğretmenlerin onay aşamasında EBA’ya yönelik nihai kararlarını oluştururken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($X^2_{(sd=2)}= 22,168$, $p<,05$, $C=,260$). EBA’ya yönelik nihai karar oluşturulurken diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler gerçekleştiren öğretmenlerin en çok %74,5’lik oranla liselerde görev yapan öğretmenlerin olduğu belirlenmiştir. Onay aşamasında diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapan öğretmenlerin ise en az %42,3’lük oranla ilkokullarda görev yapan öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin onay aşamasında diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler kanalını kullanma durumları ile görev yaptıkları okul türleri arasındaki ilişkinin gücünü gösteren contingency katsayısı değerinin ,260 olması ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Bölüm IV: Sonuç ve Öneriler

Bu bölümünde araştırmanın amacı, yöntemi özetlenmiş, ayrıca araştırma sonucunda ulaşılan bulgulara dair sonuçlar ve sonuçlardan yola çıkarak uygulayıcılara ve araştırmalara yönelik önerilere ver verilmiştir.

Sonuç

Bu araştırmada, EBA sosyal eğitim platformunun öğretim etkinliklerine yayılımı sürecinde öğretmenlerin EBA'ya dair bilgi, beceri ve tutum geliştirdikleri yenilik-karar sürecinde buldukları aşamanın belirlenmesi ve bu süreçte tercih ettikleri iletişim kanallarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma tarama modeli ile desenlenmiştir. Araştırma kapsamında araştırmacı tarafından öğretmenlerin yenilik-karar sürecinde buldukları aşamaları ve bu aşamalarda kullandıkları iletişim kanallarını belirlemek amacıyla veri toplama aracı geliştirilmiştir. Geliştirilen veri toplama aracının kapsam ve yüz görünüş geçerliği dört ayrı uzmandan görüş alınarak ve 10 öğretmene pilot uygulama yapılarak sağlanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını 2017-2018 eğitim öğretim yılında Çanakkale ili merkez ilçesinde bulunan ilkokul, ortaokul ve lise kademesindeki görev yapan 489 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında veriler betimsel istatistik (yüzde ve frekans) ve iki değişken için ki kare testi ile analiz edilmiştir. Araştırmada ulaşılan sonuçlar ve sonuçlara ilişkin tartışmalar aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenlerin Yenilik-Karar Sürecinde Buldukları Aşamalara Yönelik

Sonuçlar

- EBA'nın öğretim süreçlerine yayılımda Öğretmenlerin %69,3'ünün yenilik-karar süreci aşamalarından uygulama ve onay, %30,7'sinin ise ilk üç aşama olan bilgi, ikna ve karar aşamalarında bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin Yenilik-Karar Süreci Aşamalarından Bilgi Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarına İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenlerin bilgi aşamasında kendilerine sunulan bütün iletişim araçlarını EBA hakkında bilgi ve farkındalık edinirken kullandıkları sonucuna ulaşmıştır.
- Öğretmenlerin bilgi aşamasında kitle iletişim kanallarından olan televizyon ve radyoda en çok haber programlarından, basılı kaynaklardan en çok gazetelerden bilgi aldıkları sonucuna ulaşmıştır.
- Öğretmenlerin bilgi aşamasında kitle iletişim kanallarından en az radyolarda yapılan tartışma programlarından bilgi aldıkları sonucuna ulaşmıştır.
- Öğretmenlerin bilgi aşamasında etkileşimli internet kanallarından en çok EBA web sitesinden, en az ise çevrimiçi ansiklopedilerden bilgi aldıkları sonucuna ulaşmıştır.
- Öğretmenlerin bilgi aşamasında etkileşimli internet kanallarından sosyal medyayı, video izleme sitelerini, blogları ve e-posta gönderme/alma kanallarını çok sık kullanmadıkları sonucuna ulaşmıştır.
- Öğretmenlerin bilgi aşamasında bireylerarası iletişim kanallarından en çok diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme ve hizmetiçi eğitimler kanalıyla bilgi edindikleri sonucuna ulaşmıştır.
- Öğretmenlerin EBA'ya dair bilgi edindikleri bilgi aşamasında en işlevsel iletişim kanallarının sırasıyla bireylerarası iletişim kanalının ve etkileşimli internet kanalının olduğu sonucuna ulaşmıştır.
- Bilgi aşamasının işlevsel kanallarından olan bireylerarası iletişim kanalının en işlevsel alt kanallarının sırasıyla diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme, hizmetiçi eğitimler, yöneticilerle yüz yüze görüşme ve konferanslar/seminerler olduğu sonucuna ulaşmıştır.

- Öğretmenlerin bilgi aşamasında bireylerarası iletişim kanallarından yüz yüze ve telefonda uzmanlarla görüşme kanallarını çok sık kullanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Bilgi aşamasının işlevsel kanallarından olan etkileşimli internet kanalının en işlevsel alt kanallarının sırasıyla EBA web sitesi ve eğitim siteleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin bilgi aşamasında işlevsel olarak kullandıkları EBA web sitesini kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin bilgi aşamasında işlevsel olarak kullandıkları eğitim sitelerini kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin bilgi aşamasında işlevsel olarak kullandıkları hizmetiçi eğitimler kanalını kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin bilgi aşamasında işlevsel olarak kullandıkları diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin bilgi aşamasında işlevsel olarak kullandıkları yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin bilgi aşamasında işlevsel olarak kullandıkları konferanslar ve seminerler kanalını kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin EBA hakkında bilgi ve farkındalık edindikleri bilgi aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanalları Şekil 10’da verilmiştir.

Şekil 10. Bilgi aşamasında kullanılan işlevsel iletişim kanalları

Öğretmenlerin Yenilik-Karar Süreci Aşamalarından İkna Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarına İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenlerin ikna aşamasında kendilerine sunulan bütün iletişim araçlarını EBA hakkında olumlu veya olumsuz tutum geliştirirken kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin ikna aşamasında kitle iletişim kanallarından olan televizyon ve radyoda en çok haber programlarından, basılı kaynaklardan en çok gazetelerden faydalanarak tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

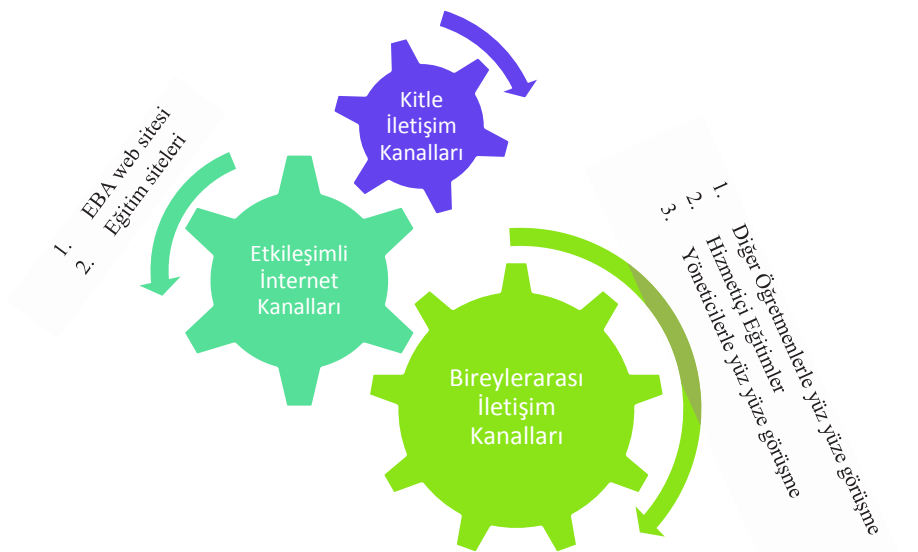
- Öğretmenlerin ikna aşamasında kitle iletişim kanallarından en az radyolarda yapılan tartışma programlarını dinleyerek tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin ikna aşamasında etkileşimli internet kanallarından en çok EBA web sitesini, en az ise çevrimiçi ansiklopedileri takip ederek tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin ikna aşamasında etkileşimli internet kanallarından sosyal medyayı, video izleme sitelerini, blogları ve e-posta gönderme/alma kanallarını çok sık kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin ikna aşamasında bireylerarası iletişim kanallarından en çok diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanarak tutum geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin EBA'ya dair olumlu veya olumsuz tutum geliştirdikleri ikna aşamasında en işlevsel iletişim kanallarının sırasıyla bireylerarası iletişim kanalının ve etkileşimli internet kanalının olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- İkna aşamasının işlevsel kanallarından olan bireylerarası iletişim kanalının en işlevsel alt kanallarının sırasıyla diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme, hizmetiçi eğitimler, yöneticilerle yüz yüze görüşme kanallarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin ikna aşamasında bireylerarası iletişim kanallarından yüz yüze ve telefonda uzmanlarla görüşme kanallarını çok sık kullanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- İkna aşamasının işlevsel kanallarından olan etkileşimli internet kanalının en işlevsel alt kanallarının sırasıyla EBA web sitesi ve eğitim siteleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin ikna aşamasında işlevsel olarak kullandıkları EBA web sitesini kullanma durumları ile,

- öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin ikna aşamasında işlevsel olarak kullandıkları eğitim sitelerini kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin ikna aşamasında işlevsel olarak kullandıkları hizmetiçi eğitimler kanalını kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin ikna aşamasında işlevsel olarak kullandıkları diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile,

- öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin ikna aşamasında işlevsel olarak kullandıkları yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin EBA hakkında tutum geliştirdikleri ikna aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanalları Şekil 11’de verilmiştir.

Şekil 11. İkna aşamasında kullanılan işlevsel iletişim kanalları

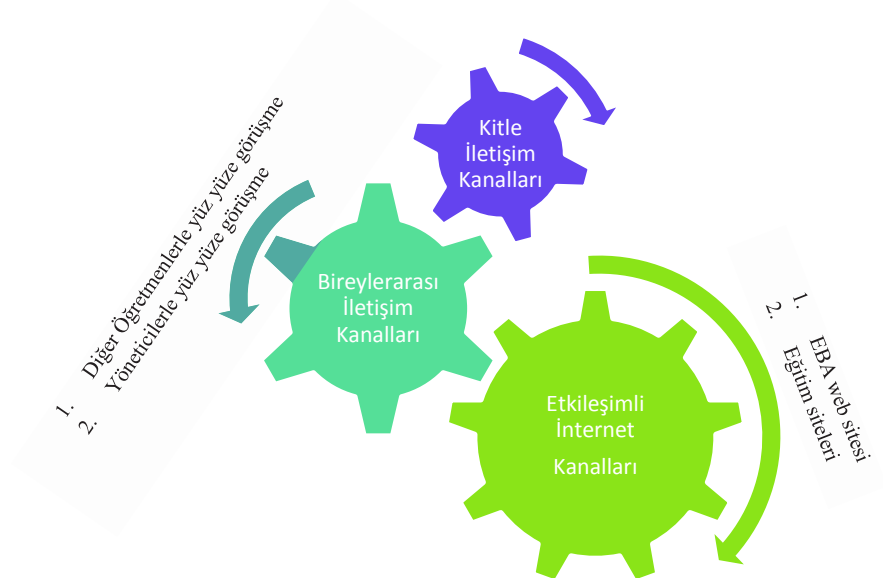
Öğretmenlerin Yenilik-Karar Süreci Aşamalarından Karar Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarına İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenlerin karar aşamasında kendilerine sunulan bütün iletişim araçlarını EBA hakkında benimseme ya da reddetme kararı verme sürecinde kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin karar aşamasında kitle iletişim kanallarından olan televizyonda ve radyoda en çok öğretim programlarından, basılı kaynaklardan ise en çok gazetelerden kararlarını oluşturma aşamasında faydalandıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin karar aşamasında kitle iletişim kanallarından en az radyolarda yapılan tartışma programlarını dinleyerek kararlarını oluşturdukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin karar aşamasında etkileşimli internet kanallarından en çok EBA web sitesini, en az ise çevrimiçi ansiklopediler ve e-posta kanalını takip ederek karar oluşturdukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin karar aşamasında etkileşimli internet kanallarından sosyal medyayı, video izleme sitelerini ve blog kanallarını çok sık kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin karar aşamasında bireylerarası iletişim kanallarından en çok diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanarak kararlarını şekillendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin EBA'ya dair benimseme ya da reddetme kararı oluşturdukları karar aşamasında en işlevsel iletişim kanallarının sırasıyla etkileşimli internet kanalının ve bireylerarası iletişim kanalının olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Karar aşamasının işlevsel kanallarından olan etkileşimli internet kanalının en işlevsel alt kanallarının sırasıyla EBA web sitesi ve eğitim siteleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Karar aşamasının işlevsel kanallarından olan bireylerarası iletişim kanalının en işlevsel alt kanallarının sırasıyla diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme ve yöneticilerle yüz yüze görüşme kanallarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin karar aşamasında bireylerarası iletişim kanallarından yüz yüze ve telefonda uzmanlarla görüşme kanallarını çok sık kullanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin karar aşamasında işlevsel olarak kullandıkları EBA web sitesini kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin karar aşamasında işlevsel olarak kullandıkları eğitim sitelerini kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin karar aşamasında işlevsel olarak kullandıkları diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin karar aşamasında işlevsel olarak kullandıkları yöneticilerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin EBA hakkında benimseme ya da reddetme kararı geliştirdikleri karar aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanalları Şekil 12’de verilmiştir.

Şekil 12. Karar aşamasında kullanılan işlevsel iletişim kanalları

Öğretmenlerin Yenilik-Karar Süreci Aşamalarından Uygulama Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarına İlişkin Sonuçlar

- Öğretmenlerin uygulama aşamasında kendilerine sunulan bütün iletişim araçlarını EBA'yı öğretim süreçlerinde uyguladıkları süreç içerisinde kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin uygulama aşamasında kitle iletişim kanallarından olan televizyonda ve radyoda en çok öğretim programlarından, basılı kaynaklardan ise en çok kitaplardan bilgi edindikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin uygulama aşamasında kitle iletişim kanallarından en az radyolarda yapılan tartışma programlarını dinleyerek uygulama süreçlerinde bilgi edindikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin uygulama aşamasında etkileşimli internet kanallarından en çok EBA web sitesini, en az ise çevrimiçi ansiklopedileri kullanarak süreçlerinde bilgi edindikleri yürüttükleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin diğer aşamalara oranla uygulama aşamasında sosyal medyayı ve video izleme sitelerini daha etkin kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin bloglar ve e-posta gönderme/alma kanallarını uygulama aşamasında çok sık kullanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin uygulama aşamasında bireylerarası iletişim kanallarından en çok diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalıyla, en az ise telefonla yöneticilerle görüşme kanalıyla uygulama süreçlerinde bilgi edindikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin EBA'yı öğretim süreçlerinde uyguladıkları uygulama aşamasında en işlevsel iletişim kanallarının sırasıyla etkileşimli internet kanalının ve bireylerarası iletişim kanalının olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Uygulama aşamasının işlevsel kanallarından olan etkileşimli internet kanalının en işlevsel alt kanallarının sırasıyla EBA web sitesi ve eğitim siteleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Uygulama aşamasının işlevsel kanallarından olan bireylerarası iletişim kanalının en işlevsel alt kanallının diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin uygulama aşamasında bireylerarası iletişim kanallarından yüz yüze ve telefonda uzmanlarla görüşme kanallarını bilgi edinme amaçlı çok sık kullanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin uygulama aşamasında işlevsel olarak kullandıkları EBA web sitesini kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin uygulama aşamasında işlevsel olarak kullandıkları eğitim sitelerini kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretmenlerin uygulama aşamasında işlevsel olarak kullandıkları diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin EBA'yı öğretim etkinliklerinde kullandıkları uygulama aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanalları Şekil 13'de verilmiştir.

Şekil 13. Uygulama aşamasında kullanılan işlevsel iletişim kanalları

Öğretmenlerin Yenilik-Karar Süreci Aşamalarından Onay Aşamasında Kullandıkları İletişim Kanallarına İlişkin Sonuçlar

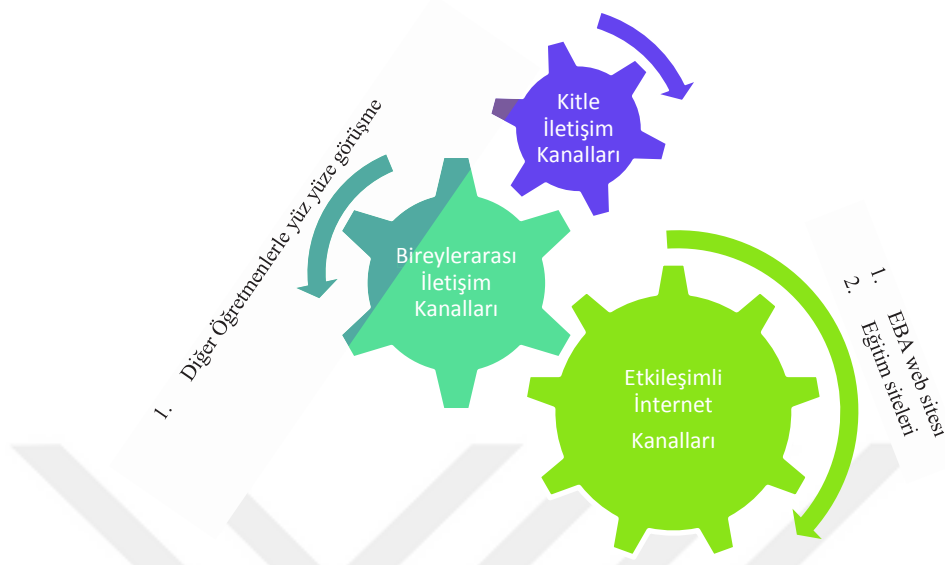
- Öğretmenlerin onay aşamasında kendilerine sunulan bütün iletişim araçlarını EBA'ya dair nihai kararlarını verirken kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretmenlerin onay aşamasında kitle iletişim kanallarından olan televizyon ve radyoda en çok öğretim programlarından, basılı kaynaklardan ise en çok gazetelerden faydalanarak nihai kararlarını oluşturdukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin onay aşamasında kitle iletişim kanallarından en az radyolarda yapılan tartışma programlarını dinleyerek nihai kararlarını oluşturdukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin onay aşamasında etkileşimli internet kanallarından en çok EBA web sitesini, en az ise çevrimiçi ansiklopedileri ve e-posta kanalını kullanarak nihai kararlarını oluşturdukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin onay aşamasında etkileşimli internet kanallarından olan sosyal medya, video izleme siteleri ve blogları çok sık kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin onay aşamasında bireylerarası iletişim kanallarından en çok diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanarak nihai kararlarını oluşturdukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin EBA'yı öğretim süreçlerinde uyguladıkları onay aşamasında en işlevsel iletişim kanallarının sırasıyla etkileşimli internet kanalının ve bireylerarası iletişim kanalının olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Onay aşamasının işlevsel kanallarından olan etkileşimli internet kanalının en işlevsel alt kanallarının sırasıyla EBA web sitesi ve eğitim siteleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Onay aşamasının işlevsel kanallarından olan bireylerarası iletişim kanalının en işlevsel alt kanallının diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin onay aşamasında nihai kararlarını oluştururken uzmanlarla yüz yüze ve telefonda görüşme kanallarını çok sık kullanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretmenlerin onay aşamasında işlevsel olarak kullandıkları EBA web sitesini kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin onay aşamasında işlevsel olarak kullandıkları eğitim sitelerini kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğretmenlerin onay aşamasında işlevsel olarak kullandıkları diğer öğretmenlerle yüz yüze görüşme kanalını kullanma durumları ile,
  - öğretmenlerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin meslekteki görev süreleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
  - öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin EBA'ya yönelik nihai kararlarını oluşturdukları onay aşamasında kullandıkları işlevsel iletişim kanalları Şekil 14'de verilmiştir.

Şekil 14. Onay aşamasında kullanılan işlevsel iletişim kanalları

Öneriler

Bu bölümde araştırma sonucunda ulaşılan bulgular kapsamında uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik öneriler sunulmuştur.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- Öğretmenlerin EBA'ya yönelik bilgi, tutum ve karar edinirken televizyon, radyo ve basılı kaynaklar gibi kitle iletişim araçlarını diğer iletişim kanallarına oranla daha düşük düzeyde de olsa kullandığı görülmüştür. Bu durum göz önüne alındığında, öğretmenlerin EBA hakkında bilgi, tutum ve karar geliştirmelerine yönelik kitle iletişim araçlarındaki yayınların sayısı arttırılabilir.
- Öğretmenlerin yenilik-karar sürecinin bütün aşamalarında etkileşimli internet araçlarını işlevsel olarak kullandığı ancak bazı internet araçlarının düşük düzeyde kullandığı görülmüştür. Günlük yaşantılarında sosyal medya, video izleme siteleri

ve e-posta gönderme/alma kanallarını çok sık kullanan bireylerin bu ortamlardan bilgi edinmesini sağlamak amacıyla bu ortamlarda öğretmenlerle etkileşim artırılabilir.

- Öğretmenlerin EBA hakkında bilgi, tutum ve karar geliştirdikleri yenilik karar süreçlerinin tüm aşamalarında uzmanlarla yeterli düzeyde iletişim kurmadığı görülmüştür. Bu kapsamda uzmanların sayısı artırılabilir, uzmanların nitelikleri artırılabilir ya da öğretmenlerle uzmanların etkileşim kurabilecekleri ortam veya toplantıların sayısı artırılabilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Araştırma kapsamında öğretmenlerin EBA hakkında bilgi, tutum ve karar geliştirirken sosyal medya, video izleme siteleri, bloglar ve e-posta gönderme/alma gibi siteleri çok sık kullanmadığı görülmüştür. Bu durumun nedenlerinin belirlenmesine yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Öğretmenlerin EBA'ya yönelik yenilik-karar süreci aşamalarında uzmanlarla çok sık iletişim kurmadığı görülmüştür. Bu durumun nedenlerinin belirlenmesine yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Araştırma Çanakkale ili merkez ilçesinde bulunan ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan gönüllü öğretmenlerle gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, gelecek araştırmalar daha fazla katılıcıdan oluşan çalışma grubu ile gerçekleştirilebilir.
- Araştırma kapsamında 3 ana iletişim kategorisinde toplamda 28 alt kanalın kullanımı hakkında öğretmenlerden veriler toplanmıştır. Gelecek araştırmalarda bu iletişim kanallarına yenileri eklenerek (örn. e-kitap/e-dergi ve resmi yazılar vb.) araştırmalar yapılabilir.

- Araştırma kapsamında geliştirilen veri toplamından yararlanılarak farklı formatlarda veri toplama araçları geliştirilebilir.
- Gelecek araştırmalarda öğretmenlerin yenilik-karar süreçlerinde kullandığı iletişim kanalları ile öğretmenlerin öğrenim durumları ve branş türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemeye yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Gelecek araştırmalarda öğretmenlerin kullandığı iletişim kanallarının yanı sıra yayılım sürecine etki eden değişim ajanlarının ve fikir liderlerinin kullandığı iletişim kanallarını belirlemeye yönelik araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Akbaba-Altun, S. (2006). Complexity of integrating computer technologies into education in Turkey. *Journal of Educational Technology & Society*, 9(1), 176-187.
- Akıncı, A., Kurtoğlu, M., ve Seferoğlu, S. S. (2012). Bir teknoloji politikası olarak Fatih Projesinin başarılı olması için yapılması gerekenler: Bir durum analizi çalışması, Akgül, M., Çağlayan, U., Derman E., Özgit, A., Güven, Ş. Ve Kahraman, K. (Ed.), 14. *Akademik Bilişim Konferansı*. Uşak: Uşak Üniversitesi.
- Alabay, A. (2015), *Ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin EBA(eğitimde bilişim ağı) kullanımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Ankem, K. (2003). Influence of information sources on the adoption of uterine fibroid embolization by interventional radiologists. *Journal of the Medical Library Association*, 91(4), 450.
- Arklan, Ü. ve Taşdemir, E. (2008). Bilgi toplumu ve iletişim: bilginin yayılması sürecinde kitle iletişim araçları ve internet. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 5(3), 67-80.
- Bitkin, A. (2012). *Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik düzeyleri ile bilgi edinme becerileri arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Bledow, R., Frese, M., Anderson, N., Erez, M., ve Farr, J. (2009). A dialectic perspective on innovation: Conflicting demands, multiple pathways, and ambidexterity. *Industrial and Organizational Psychology*, 2(3), 305-337.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimleri için veri analizi el kitabı* (22.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (16.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (3.Baskı). Ankara:Pegem Akademi.
- Carr, C., (2017). “*Social Media and Intergroup Communication*”, *Oxford Research Encyclopedia of Communication*. 25.07.2018 tarihinde <http://communication.oxfordre.com/view/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-460?print=pdf> adresinden alınmıştır.
- Cohen, J. W. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2. Baskı). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2000). *Research Methods in Education (5th Edition)*, London: Routledge Falmer.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research (4th Edition)* Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Cuban, L. (2001). *Oversold and underused: Computers in the classroom*. London: Harward University Press.
- Cuban, L. (2009). *Oversold and underused*. London: Harward University Press.
- Çalışkan G. ve Şahin İzmirli, Ö., (2017). Yenilik-karar sürecini yenilikçilik ve öğretmen yeterlikleri çerçevesinde inceleme. 5. *Ulaslararası Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumu* içinde (s. 419-419). İzmir, Türkiye.
- Çelik,İ., Şahin, İ. ve Aydın, M. (2014). Reliability and validity study of the mobile learning adoption scale developed based on the diffusion of innovations theory. *Online Submission*, 2(4), 300-316.

- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Çiçek, H., Cevger, Y. ve Tandoğan, M. (2008). Socio-economic factors affecting the level of adoption of innovations in dairy cattle enterprises. *Ankara Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Dergisi*, 55, 183-187.
- Di Serio, Á., Ibáñez, M. B. ve Kloos, C. D. (2013). Impact of an augmented reality system on students' motivation for a visual art course. *Computers & Education*, 68, 586-596.
- Doğan, D., Duman, D. ve Seferoğlu, S. S. (2011). e-Öğrenme ortamlarında toplumsal buradalığın artırılması için kullanılacak iletişim araçları. 13. *Akademik Bilişim Konferansı* içinde(ss.689-696). Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Dökmen, Ü. (2003) *İletişim çatışmaları ve empati* (23.baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Dursun, F. (2004). Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma amaçları. 13. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Erözkan, A. (2007). Bilimsel araştırmalarda yöntemler. D. Ekiz (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (ss. 99-124). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Ersoy, H. ve Bakır, F. (2017). 2015 yılı reyting listesi program analizi. *Journal of Awareness*, 2(3S), 151-160.
- Ertmer, P. A. (1999). Addressing first- and second-order barriers to change: strategies for technology integration. *Educational Technology Research and Development*, 47(4), 47–61.
- Ertmer, P. A. ve Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2010). Teacher technology change: How knowledge, confidence, beliefs, and culture intersect. *Journal of research on Technology in Education*, 42(3), 255-284.

- Esen, K. (2002), *Yeniliklerin kabul süreci: Çukurova Üniversitesi öğrencileri ile yapılan bir pilot çalışma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Eurostat. (2017a). *Distribution of sources to look for information on learning possibilities*. 04.07.2018 tarihinde http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=trng_aes_187&lang=en adresinden alınmıştır.
- Eurostat. (2017b). *Standard Eurobarometer 88 “Media Use in the European Union”*. 04.07.2018 tarihinde <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/82786> adresinden alınmıştır.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. ve Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Gainforth, H. L., Latimer-Cheung, A. E., Athanasopoulos, P., Moore, S., ve Ginis, K. A. M. (2014). The role of interpersonal communication in the process of knowledge mobilization within a community-based organization: a network analysis. *Implementation Science*, 9(1), 59.
- Goldsmith, R.E. ve Foxall, G.R. (2003). The measurement of innovativeness. In L.V. Shavinina (Eds.), *The international handbook of innovation* (pp. 321-329). Elsevier Science Ltd.
- Göktaş, Y., Yıldırım, Z. ve Yıldırım, S. (2009a). Investigation of K-12 teachers’ ICT competencies and the contributing factors in acquiring these competencies. *The New Educational Review*, 17(1), 276-294.
- Göktaş, Y., Yıldırım, S. ve Yıldırım, Z. (2009b). Main barriers and possible enablers of ICTs integration into pre-service teacher education programs. *Journal of Educational Technology & Society*, 12(1), 193.

Gürbüz, O. (2015). *Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik durumları ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Güvendi, G. M. (2014), *Milli eğitim bakanlığı'nın öğretmenlere sunmuş olduğu çevrimiçi eğitim ve paylaşım sitelerinin öğretmenlerce kullanım sıklığının belirlenmesi: eğitim bilişim ağı (EBA) örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Haslaman, T., Mumcu, F. K. ve Usluel, Y. K. (2007). The integration of information and communication technologies in learning and teaching process: A lesson plan example. *Eğitim ve Bilim*, 32(146), 54.

Henderson, C., Dancy, M. ve Niewiadomska-Bugaj, M. (2012). Use of research-based instructional strategies in introductory physics: Where do faculty leave the innovation-decision process?. *Physical Review Special Topics-Physics Education Research*, 8(2).

Hew, K. F. ve Brush, T. (2007). Integrating technology into K-12 teaching and learning: Current knowledge gaps and recommendations for future research. *Educational technology research and development*, 55(3), 223-252.

Horzum, M. B. (2010). Öğretmenlerin Web 2.0 araçlarından haberdarlığı, kullanım sıklıkları ve amaçlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 603-634.

International Society for Technology in Education (ISTE). (2008). *National educational technology standards for teachers*. 23.03.2018 tarihinde https://www.iste.org/docs/pdfs/20-14_ISTE_Standards-T_PDF.pdf adresinden alınmıştır.

- Işık, Ö. (2011). *Kitle iletişim araçlarının eğitime etkileri hakkında yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşleri: bir durum çalışması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- İlter, B. G. (2009). Effect of technology on motivation in EFL classrooms. *Turkish online journal of distance education*, 10(4).
- İzci, E. ve Eroğlu, M. (2016). Eğitimde teknoloji kullanımı kursu hizmetiçi eğitim programının değerlendirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1666-1688.
- Kakırman Yıldız, A. (2012). Sosyal paylaşım sitelerinin dijital yerlilerin bilgi edinme ve mahremiyet anlayışına etkisi. *Bilgi Dünyası*, 13(2), 529-542.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler* (24.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kasar, A. (2011). *Örgütsel kişilerarası iletişimde ikna ve izlenim yönetimi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kayaduman, H., Sırakaya, M. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Eğitimde FATİH projesinin öğretmenlerin yeterlik durumları açısından incelenmesi. *13.Akademik Bilişim Konferansı*. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Kılıçer, K. (2008). Teknolojik yeniliklerin yayılmasını ve benimsenmesini arttıran etmenler. *Anadolu University Journal of Social Sciences*, 8(2), 209-222.
- Kılıçer, K. (2011). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik profilleri* (Yayınlanmamış doktora tezi), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kıncal, R. Y. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş* (2.Baskı). Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.

- Koçak, A. (2001), *Televizyon izleyici davranışları televizyon izleyicilerinin tercihleri ve doyumları üzerine teorik ve uygulamalı bir çalışma* (Yayınlanmamış doktora lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Kopcha, T. J. (2012). Teachers' perceptions of the barriers to technology integration and practices with technology under situated professional development. *Computers & Education*, 59(4), 1109-1121.
- Köksal, Y. ve Türedi, M. K. (2014). Tüketici otomobil tercihinde etkili olan bilgi ve iletişim kanalları üzerine bir inceleme. *Balikesir University Journal of Social Sciences Institute*, 17(32).
- Kurtdede Fidan, N., Erbasan, Ö. ve Kolsuz, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı'ndan (EBA) yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Journal Of International Social Research*, 9(45).
- Kurtoğlu, M. (2009). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretme-öğrenme sürecine entegrasyonu hakkındaki görüşlerinin yeniliğin yayılımı kuramı temelinde incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Kurtuluş, M. F. (2012). *Eğitimde inovasyon: öğretmen ve öğrencilerin inovasyona bakışı ve yeterliliğinin sorgulanması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Gebze İleri teknoloji Enstitüsü, Gebze.
- Lee, E. J., Lee, J. ve Schumann, D. W. (2002). The influence of communication source and mode on consumer adoption of technological innovations. *Journal of Consumer Affairs*, 36(1), 1-27.

- Lichty, M. (2000), *The innovation-decision process and factors that influence computer implementation by medical school faculty* (Yayınlanmamış doktora tezi). Wayne State Üniversitesi, Michigan.
- Liu, Y. ve Szabo, Z. (2009). Teachers' attitudes toward technology integration in schools: A four-year study. *Teachers and Teaching: theory and practice*, 15(1), 5-23.
- Matthews, J. H. (2003). Knowledge Management and Organizational Learning: Strategies and Practices for Innovation. In Easterby-Smith, Mark, Eds. *Proceedings Organizational Learning and Knowledge. Fifth International Conference*, United Kingdom : Lancaster University Management School.
- Mazman, S. G. ve Usluel, Y. K. (2011). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğrenme-öğretme süreçlerine entegrasyonu: Modeller ve göstergeler. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 1(1), 62-79.
- MEB (2006). Temel eğitime destek projesi "öğretmen eğitimi bileşeni". Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. *Tebliğler Dergisi*, 2590, 1491-1540.
- Middleton, B. M. ve Murray, R. K. (1999). The impact of instructional technology on student academic achievement in reading and mathematics. *International Journal of Instructional Media*, 26(1), 109.
- Mishra, P. ve Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers college record*, 108(6), 1017.
- Mueller, J., Wood, E., Willoughby, T., Ross, C. ve Specht, J. (2008). Identifying discriminating variables between teachers who fully integrate computers and teachers with limited integration. *Computers & education*, 51(4), 1523-1537.
- Niyazi, C. A. N. Öğretmenlerin geliştirilmesi ve etkili öğretmen davranışları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(16), 103-119.

O'Sullivan, P. B. ve Carr, C. T. (2018). Masspersonal communication: A model bridging the mass-interpersonal divide. *New Media & Society*, 20(3), 1161-1180.

Onat, F. (2010). bir halkla ilişkiler uygulama alanı olarak sosyal medya kullanımı: sivil toplum örgütleri üzerine bir inceleme. *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 31, 103.

Oslo Kılavuzu (2005). Yenilik verilerinin toplanması ve yorumlanması için ilkeler (3.baskı).

Ankara: TÜBİTAK, 20.07.2018 tarihinde

http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/BTYPD/kilavuzlar/Oslo_3_TR.pdf

adresinden alınmıştır.

Ottenbreit-Leftwich, A. T., Glazewski, K. D., Newby, T. J. ve Ertmer, P. A. (2010). Teacher value beliefs associated with using technology: Addressing professional and student needs. *Computers & education*, 55(3), 1321-1335.

Özbek, A. (2014). *Öğretmenlerin yenilikçilik düzeylerinin TPAB yeterlikleri üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Öztürk, M. F. ve Talas, M. (2015). Sosyal medya ve eğitim etkileşimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 7(1), 101-120.

Park, S. H. ve Ertmer, P. A. (2008). Examining barriers in technology-enhanced problem-based learning: Using a performance support systems approach. *British Journal of Educational Technology*, 39(4), 631-643.

Pineida, F. O. (2011). Competencies for the 21st century: integrating ICT to life, school and economical development. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 28, 54-57.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK). (2013). *Televizyon izleme eğilimleri araştırması-3*.

02.07.2018

tarihinde

<https://www.rtuk.gov.tr/rtuk-kamuoyu>

arastirmalari/3890/5232/televizyon-izleme-egilimleri-arastirmasi-3-2013.html

adresinden alınmıştır.

Raymond, C. (2016). Technology Integration in the Classroom. *Education Theory*. Çevrimiçi yayın. doi:10.15354/sie.16.re022

Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations* (5th Edition). New York: Free Press.

RTÜK. (2014). *Radyo dinleme eğilimleri araştırması*. 02.07.2018 tarihinde <https://www.rtuk.gov.tr/assets/Icerik/AltSiteler/15-12-radyo-dinleme-egilimleri-3-rapor0111-1.pdf> adresinden alınmıştır.

Russell, M., Bebell, D., O'Dwyer, L. ve O'Connor, K. (2003). Examining teacher technology use: Implications for preservice and inservice teacher preparation. *Journal of teacher Education*, 54(4), 297-310.

Rutz, E., Eckart, R., E Wade, J., Maltbie, C., Rafter, C. ve Elkins, V. (2003). Student performance and acceptance of instructional technology: Comparing technology-enhanced and traditional instruction for a course in statics. *Journal of Engineering Education*, 92(2), 133-140.

Seçim, M. Ö. (2017). Radyonun bir haber alma aracı olarak kullanılması: Adnan Menderes Üniversitesi öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 302-317.

Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen yeterlilikleri ve mesleki gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 58, 40-45.

Sezgin, A. (2010). Hayvancılığa yönelik yeniliklerin benimsenmesinde kitle iletişim araçlarının etkisinin analizi: Erzurum ili örneği. *Kafkas Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Dergisi*, 16(1), 13-19.

Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z. ve Demir, M. (2013). İnternet ve Sosyal medya kullanımı üzerine bir uygulama. *Selçuk üniversitesi iletişim fakültesi akademik dergisi*, 7(4), 23-32.

Stuart, W. D. (2000), *Influence of sources of communication, user characteristics and innovation characteristics on adoption of a communication technology* (Yayınlanmamış doktora tezi). Kansas Üniversitesi, Kansas City.

Suoranta, M. ve Mattila, M. (2004). Mobile banking and consumer behaviour: New insights into the diffusion pattern. *Journal of financial services marketing*, 8(4), 354-366.

Şahin İzmirli, Ö. (2012). *Dönüştürücü öğrenme kuramı açısından öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojileri entegrasyonu uygulamaları* (Yayınlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Şahin İzmirli, Ö., Odabaşı, H. F. ve Yurdakul, I. K. (2012). Dönüştürücü öğrenme kuramı ve öğretmen yetiştirme üzerine kavramsal bir çözümleme. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 169-177.

Toruk, İ. (2008). Üniversite gençliğinin medya kullanma alışkanlıkları üzerine bir analiz. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19), 475-488.

Tran, H. T. T. ve Corner, J. (2016). The impact of communication channels on mobile banking adoption. *International Journal of Bank Marketing*, 34(1), 78-109.

Tutar, H. ve Yılmaz, M. K. (2012). *İletişim: Genel ve örgütsel boyutuyla* (9.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2017a). *Gazetelerin ve dergilerin yayın bölgesine göre yıllık yurtiçi tiraj sayısı*. 10.07.2018 tarihinde http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1086 adresinden alınmıştır.

TÜİK. (2017b). *İstatistiklerle Türkiye 2017*. 10.07.2018 tarihinde <https://biruni.tuik.gov.tr/yayin/views/visitorPages/index.zul> adresinden alınmıştır.

TÜİK. (2017c). *Son üç ay içinde İnternet kullanan bireylerin İnterneti kişisel kullanma amaçları*. 10.07.2018 tarihinde http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028 adresinden alınmıştır.

TÜİK. (2017d). *Telefon arama ve kısa mesaj trafiği*. 10.07.2018 tarihinde http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?alt_id=1062 adresinden alınmıştır.

Türk Dil Kurumu. (2018a). *Büyük Türkçe Sözlük*. 25.07.2018 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts adresinden alınmıştır.

Türk Dil Kurumu. (2018b). *Büyük Türkçe Sözlük*. 18.07.2018 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts adresinden alınmıştır.

UNESCO, (1980), *Many Voices One World, Mac Bride, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Place de Fontenoy, New York: Kogan Page Ltd.*

Usluel, Y. K. ve Aşkar, P. (2003). Öğretmenlerin bilgisayar kullanımıyla ilgili karar süreci aşamaları: İki yıldaki değişim. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(24), 119-128.

Usluel-Koçak, Y. ve Aşkar, P. (2006). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin okullarda yayılımı. 15.03.2017 tarihinde http://yunus.hacettepe.edu.tr/~kocak/yayinlar/diffusion_of_innovationdersnotuweb.doc adresinden alınmıştır.

Vural, A. R. ve Ceylan, V. K. (2014). Fatih Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursunun Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *19. Türkiye'de İnternet Konferansı*, İzmir: Yaşar Üniversitesi.

- Watson, C. E. (2007), *Self-efficacy, the innovationj-decision process, and faculty in higher education;: implications for faculty development* (Yayınlanmamış doktora tezi). Wayne State Üniversitesi, Blacksburg, Virginia.
- Weenig, M. W. (1999). Communication Networks in the Diffusion of an Innovation in an Organization 1. *Journal of Applied Social Psychology*, 29(5), 1072-1092.
- Yıldırım, S. ve Kiraz, E. (1999). Obstacles to integration of on-line communication tools into preservice teacher education. *Journal of Computing in Teacher Education*, 15(3), 23–28.
- Yılmaz, H. (2015). *Okul yöneticilerinin kişiler arası iletişim becerilerinin okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Yılmaz, N. (2013), An investigation of preservice early childhood teachers' levels of individual innovativeness and perceived attributes of instructional computer use (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Yiğit, N. (2007). Bilimsel araştırmalarda yöntemler. D. Ekiz (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (ss. 161-188). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Yurdagül, A. (1996). *Kitle iletişim araçlarının toplum yaşamındaki yeri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Yurdakul, I. K. (2011). Öğretmen adaylarının teknopedagojik eğitim yeterliklerinin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımları açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(40).
- Zolait, A. H. S. ve Sulaiman, A. (2017). The influence of communication channels on internet banking adoption. *Asian Journal of Business and Accounting*, 2(1&2), 115-134

Ekler

Ek A: Etik Kurul İzni

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER VE EĞİTİM BİLİMLERİ ETİK KURULU

PROJE/ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME SONUÇ RAPORU

Toplantı Tarihi	12.01. 2018
Toplantı Sayısı	01
Başvuru protokol numarası	2018/1
Başvuru tarihi	08.12.2017
Proje/araştırma başlığı	Yeniliğin Öğretim Etkinliklerine Yayılmasında Öğretmenlerin Karar Verme Sürecinde Kullandıkları İletişim Kanalları: Eğitim Bilişim Ağı Platformu Örneği
Proje/araştırma yürütücüsü	Gökhan ÇALIŞKAN
Karar	Bilimsel araştırma etik kurallarına uygundur.
Açıklamalar	-----

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ
Başkan

Doç. Dr. Ramazan DEMİR

Üye

Doç. Dr. Gökhan GÖKULU

Üye

Yrd. Doç. Dr. Muzaffer ÖZDEMİR
Başkan Yardımcısı

Doç. Dr. F. Hakan ÖZKAN

Üye

Ek B: Veri Toplama İzni

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 60305806-44-E.5512755
Konu: Anket Çalışması

15.03.2018

MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ÇANAKKALE

İlgi : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 01/03/2018 tarihli ve 1800033088 sayılı yazısı.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Gökhan ÇALIŞKAN tarafından "Yeniliğin Öğretim Etkinliklerine Yayılmasında Öğretmenlerin Karar Verme Sürecinde Kullandıkları İletişim Kanalları:Eğitim Bilişim Ağı Platformu Örneği" konulu anket çalışması kapsamında, 2018 Yılı Mart -Nisan Aylarında , ekte adı geçen okullarda görev yapan öğretmenlere yönelik anket çalışması yapılma isteği ilgi yazıyla teklif edilmekte olup, Müdürlüğümüz Anket-Araştırma İnceleme Komisyonunca incelenerek uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Olurlarınıza arz ederim.

Işıl KORKMAZ
Şube Müdürü

OLUR
15.03.2018

Osman ÖZKAN
Millî Eğitim Müdürü

Ek :
1-Komisyon Raporu (1sayfa)
2-Okul Listesi(4 sayfa)

Güvenli Elektronik İmza
Ayrıntılı Bilgi İçin:
15.03.2018
Leyla GÜLEÇ
Şef

Millî Eğitim Müdürlüğü Valilik Binası 3. Kat
Elektronik Ağ: tefbis17@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Melek MORKAVUK GÜNEŞ-Memur
Tel: 0286 217 11 35-117

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 6ec4-2471-3087-9b37-07bb kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Gökhan ÇALIŞKAN
Kurumu / Üniversitesi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller/ilçeler	Çanakkale Merkez
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	İlkokul,Ortaokul,Lise
Araştırmanın konusu	"Yeniliğin Öğretim Etkinliklerine Yayılmasında Öğretmenlerin Karar Verme Sürecinde Kullandıkları İletişim Kanalları:Eğitim Bilişim Ağı Platformu Örneği"
Üniversite / Kurum Onayı	Var
Araştırma/Proje/Ödev/Tez Önerisi	Tez Çalışması
Veri Toplama Araçları	Anket Formu
Görüş İstenilecek Birim/Birimler	Öğretmenler
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
UYGUNDUR	
Komisyon Kararı	Oybirliği ile alınmıştır.
Muhalef Üyenin Adı ve Soyadı:	

KOMİSYON

15/03/2018
Komisyon Başkanı
İşıl KORKMAZ
Üye
Süheyla H. YURDUSEVÜye
Yonca INCE

Ek-1. Araştırma Yapılacak Okulların Listesi

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ		
ÇANAKKALE	MERKEZ	ÇANAKKALE ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
ÇANAKKALE	MERKEZ	ŞEHİT CEMAL DEMİR ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

ANADOLU LİSESİ		
ÇANAKKALE	MERKEZ	ALİ HAYDAR ÖNDER ANADOLU LİSESİ
ÇANAKKALE	MERKEZ	AVUKAT İBRAHİM MUTLU ANADOLU LİSESİ
ÇANAKKALE	MERKEZ	ÇANAKKALE İBRAHİM BODUR ANADOLU LİSESİ
ÇANAKKALE	MERKEZ	HASAN ALİ YÜCEL ANADOLU LİSESİ
ÇANAKKALE	MERKEZ	MERKEZ ÇANAKKALE ANADOLU LİSESİ
ÇANAKKALE	MERKEZ	TOKİ ANADOLU LİSESİ
ÇANAKKALE	MERKEZ	VAHİT TUNA ANADOLU LİSESİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ		
ÇANAKKALE	MERKEZ	ÇANAKKALE İBN-İ SİNA MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
ÇANAKKALE	MERKEZ	ÇANAKKALE İMKB MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
ÇANAKKALE	MERKEZ	ÇANAKKALE KEPEZ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
ÇANAKKALE	MERKEZ	ÇANAKKALE MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
ÇANAKKALE	MERKEZ	MERKEZ MEHMET AKİF ERSOY MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
ÇANAKKALE	MERKEZ	NEDİME HANIM MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

FEN LİSESİ		
ÇANAKKALE	MERKEZ	ÇANAKKALE FEN LİSESİ

GÜZEL SANATLAR LİSESİ		
ÇANAKKALE	MERKEZ	ÇANAKKALE HÜSEYİN AKİF TERZİOĞLU GÜZEL SANATLAR LİSESİ

İLKOKUL		
ÇANAKKALE	MERKEZ	AKÇAPINAR İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	ANAFARTALAR İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	ARIBURUN İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	ATATÜRK İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	BARBAROS HAYRETTİN PAŞA İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	ÇANAKKALE TİCARET BORSASI İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	ERENKÖY İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	GÜZELYALI İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	HÜSEYİN AKİF TERZİOĞLU İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	İSTİKLAL İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	KARACAÖREN İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	KEPEZ ATATÜRK İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	KUMKALE 100. YIL İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	MUSTAFA KEMAL İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	ÖZLEM KAYALI İLKOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	VALİ FAHRETTİN AKKUTLU İLKOKULU

Ek-1. Araştırma Yapılacak Okulların Listesi

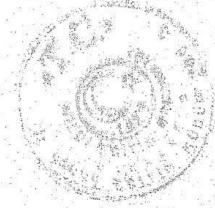
ÇANAKKALE	MERKEZ	18 MART İLKOKULU
-----------	--------	------------------

SOSYAL BİLİMLER LİSESİ

ÇANAKKALE	MERKEZ	ÇANAKKALE TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ SOSYAL BİLİMLER LİSESİ
-----------	--------	---

ORTAOKUL/İMAM HATİP ORTAOKULU

ÇANAKKALE	MERKEZ	ŞEHİT ÖMER HALİSDEMİR İMAM HATİP ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	AKÇAPINAR ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	ATATÜRK ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	CEVATPAŞA ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	CUMHURİYET ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	ERENKÖY ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	GAZİ ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	HÜSEYİN AKİF TERZİOĞLU ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	KEPEZ MEHMET AKİF ERSOY ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	KUMKALE ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	MERKEZ İŞIKLAR MUHARREM YILMAZ ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	ÖMER MART ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	ŞEMSETTİN FATMA ÇAMOĞLU ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	ŞİNASI VE FİGEN BAYRAKTAR ORTAOKULU
ÇANAKKALE	MERKEZ	TURGUT REİS ORTAOKULU

Ek C: Veri Toplama Aracı

Ek-Z. Veri Toplama Aracı

Yeni Bir Teknolojiye Karar Verme Aşamasında Öğretmenlerin Tercih Ettiği İletişim Kanallarının Belirlenmesi

Değerli Öğretmenim,

Gerçekleştirilen bu araştırmada, siz öğretmenlerin öğretim etkinliklerinizde yeni teknolojiyi kullanmaya yönelik kararınızı oluştururken bilgi, beceri ve tutum edinmek için televizyon, radyo, basılı kaynaklar ve yüz yüze iletişim gibi iletişim kanallarından hangilerini kullandığınızı araştırılmaktadır.

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, demografik bilgilerinizi içeren sorular, ikinci bölümde ise sizin karar verme sürecinde hangi aşamada olduğunuzu ve bu aşamaya gelene kadar hangi iletişim kanallarını tercih ettiğinize yönelik sorular bulunmaktadır. Araştırma sonunda en doğru sonuçlara ulaşılabilmesi için sizden soruları ilk sorudan itibaren sırasıyla takip ederek, samimi bir şekilde cevaplamanız beklenmektedir. Bu veri toplama aracı ile sizden toplanacak veriler yalnızca bilimsel çalışmalarda kullanılacak olup başka bir şahıs veya kurum ile paylaşılmayacaktır.

Bilimsel çalışmaya katkınız takdir edilmektedir.

Gökhan ÇALIŞKAN

ÇOMÜ, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı

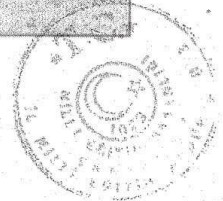
Yüksek Lisans Öğrencisi

E-Posta: caliskngokhan@gmail.com

Tel: 0 544 389 0806

1. Bölüm: Demografik Bilgiler

Cinsiyetiniz	☐ Kadın	☐ Erkek	
Yaşınız	☐ 25 ve altı	☐ 26-30	☐ 31-35
	☐ 36-40	☐ 41-46	☐ 47 ve üstü
Meslekteki Görev Yılıınız	☐ 1-5	☐ 6-10	
	☐ 11-15	☐ 16-20	☐ 21 ve üstü
Branşınız			
Öğrenim Durumunuz	☐ Önlisans	☐ Lisans	
	☐ Yüksek Lisans	☐ Doktora	
Görev Yaptığınız Okul Türü	☐ Diğer		
	☐ İlkokul		
	☐ Ortaokul		
	☐ İmam Hatip Ortaokulu		
	☐ Fen Lisesi		
	☐ Anadolu Lisesi		
	☐ Anadolu İmam Hatip Lisesi		
	☐ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi		
☐ Sosyal Bilimler Lisesi			
☐ Güzel Sanatlar Lisesi			

EK-Z. veri toplama Aracı

2. Bölüm: Karar Verme Aşamaları ve İletişim Kanalları

Bu bölüm (1) Bilgi, (2) İkna, (3) Karar, (4) Uygulama ve (5) Onay olmak üzere beş aşamadan oluşmaktadır. Formda yer alan her aşamada sürece dönük farklı göstergeler yer almaktadır. Sizlerden formda yer alan aşamaları, göstergeleri dikkate alarak sırası ile doldurmanız beklenmektedir. Bu göstergelerin sizi yansıttığını düşünüyorsanız, o aşamada yer alan göstergeleri elde etmek için hangi iletişim kanallarını kullandığınızı göstergelerin başısında bulunan sütunlardaki kutucuklara "X" işareti koyarak işaretleyiniz. Eğer aşamalarda yer alan göstergelerin sizi yansıtmadığını düşünüyorsanız iletişim kanallarının alt kısmında bulunan bölümü işaretleyerek, formu doldurma işlemi sonlandırınız.

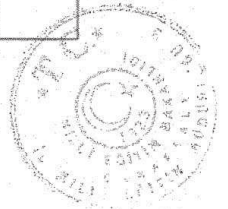
1.AŞAMA: BİLGİ

Aşama Göstergeleri;

- EBA'nın ne olduğunu anlatabilirim.
- EBA'nın bileşenlerini ifade edebilirim.
- EBA'nın nasıl kullanıldığını açıklayabilirim.

Yukarıdaki göstergelerin çoğunluğunun sizi yansıttığını düşünüyorsanız, **EBA hakkında bilgi edinmek için kullanmış olduğunuz iletişim kanallarını aşağıdaki tabloda işaretleyiniz.** Ekleme istediğiniz kanallar varsa "Diğer" bölümündeki boşluğa yazınız.

Televizyon	Radıyo	Basılı Kaynaklar	İnternet Araçları	Yüz Yüze	Telefon	Diğer:
Haber Programları	Haber Programları	Gazeteler	Haber Siteleri	Uzmanlar ile Görüşme	Uzmanlar ile Görüşme	Görüşme
Öğretim Programları	Öğretim Programları	Dergiler	Eğitim Siteleri	Diğer Öğretmenler ile Görüşme	Yöneticiler ile Görüşme	Diğer Öğretmenler ile Görüşme
Tartışma Programları	Tartışma Programları	Kıtaplار	Bloglar	Yöneticiler ile Görüşme	Hizmetiçi Eğitimler	
		Broşürler	Sosyal Medya Araçları (Facebook, Whatsapp vb.)	Konferanslar, Seminerler		
		Figürler	Video İzleme Siteleri	EBA web sitesi		
			Forum Siteleri	E-posta		

EBA hakkında bilgi sahibi değilim. (.....)
*Bu bölümü işaretlediyseniz, bir sonraki aşamaya geçmeyiniz.

2. AŞAMA: İKNA

Aşama Göstergeleri;

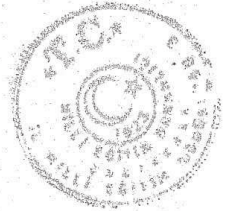
- EBA'yı öğretim sürecinde kullanmam durumunda bana ve öğrencilerime oluşturabileceği üstün ve zayıf noktaların neler olabileceğini değerlendirdim/ değerlendirdiyorum.
- EBA'yı öğretim sürecinde kullanmam durumunda karşılaşılabileceğim kolaylıkları ve zorlukları değerlendirdim/ değerlendirdiyorum.

Yukarıdaki göstergelerin sizi yansıttığını düşünüyorsanız, EBA hakkındaki görüşlerinizi şekillendirirken kullanmış olduğunuz iletişim kanallarını aşağıdaki tabloda işaretleyiniz. Eklemek istediğiniz kanallar varsa "Diğer" bölümündeki boşluğa yazınız.

Televizyon	Radyo	Basılı Kaynaklar	İnternet Araçları	Yüz Yüze	Telefon	Diğer:
Haber Programları	Haber Programları	Gazeteler	Haber Siteleri	Uzmanlar ile Görüşme	Uzmanlar ile Görüşme	Görüşme
Öğretim Programları	Öğretim Programları	Dergiler	Eğitim Siteleri	Diğer Öğretmenler ile Görüşme	Yöneticiler ile Görüşme	Diğer Öğretmenler ile Görüşme
Tartışma Programları	Tartışma Programları	Kıtaplar	Haber Siteleri	Uzmanlar ile Görüşme	Uzmanlar ile Görüşme	
		Gazeteler	Eğitim Siteleri	Yöneticiler ile Görüşme	Yöneticiler ile Görüşme	
		Dergiler	Haber Siteleri	Diğer Öğretmenler ile Görüşme	Uzmanlar ile Görüşme	
		Kıtaplar	Bloglar	Uzmanlar ile Görüşme	Hizmetiçi Eğitimler	
		Broşürler	Çevrimiçi Ansiklopediler	Diğer Öğretmenler ile Görüşme	Konferanslar, Seminerler	
		Afişler	Sosyal Medya Araçları (Facebook, Whatsapp vb.)	Uzmanlar ile Görüşme	Hizmetiçi Eğitimler	
			(Facebook, Whatsapp vb.)	Yöneticiler ile Görüşme	Konferanslar, Seminerler	
			Video İzleme Siteleri	Uzmanlar ile Görüşme	Hizmetiçi Eğitimler	
			Forum Siteleri	Diğer Öğretmenler ile Görüşme	Hizmetiçi Eğitimler	
			E-posta	Uzmanlar ile Görüşme	Hizmetiçi Eğitimler	
			EBA web sitesi	Uzmanlar ile Görüşme	Hizmetiçi Eğitimler	

*EBA'nın olumlu ya da olumsuz yönlerini henüz değerlendirmedim/ değerlendirdiyorum (.....)

*Bu bölümü işaretlediyseniz, bir sonraki aşamaya geçmeyiniz.

3.AŞAMA: KARAR

Aşama Göstergeleri;

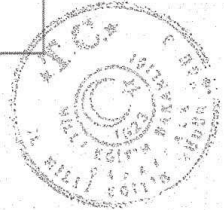
- Değerlendirmelerim sonucunda EBA'yi öğretim sürecinde kullanmaya karar verdim.
- veya,
- Değerlendirmelerim sonucunda EBA'yi öğretim sürecinde kullanmamaya karar verdim.

Yukarıdaki göstergelerden birinin sizi yansıttığı düşünüyorsanız, EBA'yi kullanıp kullanmama kararını verirken kullanmış olduğunuz iletişim kanallarını aşağıdaki tabloda işaretleyiniz. Ekleme istediğiniz kanallar varsa "Diğer" bölümündeki boşluğa yazınız.

Televizyon	Radyo	Basılı Kaynaklar	İnternet Araçları	Yüz Yüze	Telefon	Diğer:
Haber Programları	Tartışma Programları	Gazeteler	Haber Siteleri	Uzmanlar ile Görüşme	Uzmanlar ile Görüşme	
Öğretim Programları	Haber Programları	Dergiler	Eğitim Siteleri	Diğer Öğretmenler ile Görüşme	Diğer Öğretmenler ile Görüşme	
Tartışma Programları	Öğretim Programları	Kitaplar	Haber Siteleri	Yöneticiler ile Görüşme	Yöneticiler ile Görüşme	
		Broşürler	Bloglar	Diğer Öğretmenler ile Görüşme	Uzmanlar ile Görüşme	
		Afişler	Eğitim Siteleri	Uzmanlar ile Görüşme	Hizmetiçi Eğitimler	
			Haber Siteleri	EBA web sitesi	Konferanslar, Seminerler	
			Video İzleme Siteleri	E-posta		
			(Facebook, Whatsapp vb.)	Forum Siteleri		
			Sosyal Medya Araçları			
			Çevrimiçi Ansiklopediler			

EBA'yi öğretim sürecinde kullanıp, kullanmamaya dair henüz bir karar vermedim (.....)

*Bu bölümü işaretlediyseniz, bir sonraki aşamaya geçmeyiniz.

4.AŞAMA: UYGULAMA

Aşama Göstergeleri;

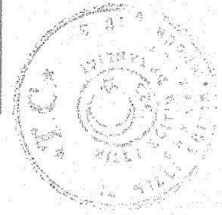
- EBA'yi öğretim sürecinde kullanıyorum.
- veya,
- Geçmişte EBA'yi öğretim sürecinde kullandım.

Yukarıdaki göstergelerin sizi yansıttığını düşünüyorsanız, EBA'yi kullandığınız süre boyunca kullandığınız öğretim sürecinde kullandığınız kanalların aşağıdaki tabloda işaretleyiniz. Ektekerek istediğiniz kanallar varsa "Diğer" bölümündeki boşluğa yazınız.

Televizyon	Radyo	Basılı Kaynaklar	İnternet Araçları	Yüz Yüze	Telefon	Diğer:
Haber Programları	Haber Programları	Gazeteler	Haber Siteleri	Uzmanlar ile Görüşme	Uzmanlar ile Görüşme	Görüşme
Öğretim Programları	Öğretim Programları	Dergiler	Eğitim Siteleri	Yöneticiler ile Görüşme	Yöneticiler ile Görüşme	Diğer Öğretmenler ile
Tartışma Programları	Tartışma Programları	Kitaplar	Bloglar	Uzmanlar ile Görüşme	Uzmanlar ile Görüşme	Diğer Öğretmenler ile
		Dersler	Çevrimiçi Ansiklopediler	Diğer Öğretmenler ile Görüşme	Hizmetçi Eğitimler	
		Broşürler	(Facebook, Whatsapp vb.)	Konferanslar, Seminerler	Konferanslar, Seminerler	
		Afişler	Video İzleme Siteleri	Görüşme	Hizmetçi Eğitimler	
			Forum Siteleri	Diğer Öğretmenler ile Görüşme		
			E-posta	Uzmanlar ile Görüşme		
			EBA web sitesi	Diğer Öğretmenler ile Görüşme		

EBA'yi öğretim sürecinde henüz kullanmadım/ kullanmıyorum (.....)

*Bu bölümü işaretlediyseniz, bir sonraki aşamaya geçmeyiniz.

Ek D: Milli Eğitim Bakanlığı Tanıtım Faaliyetleri

İLETİŞİM DAİRE BAŞKANLIĞI TANITIM VE ORGANİZASYON FAALİYETLERİ (2012-2018)

Genel Müdürlüğümüz İletişim Daire Başkanlığı olarak başta Eğitimde FATİH Projesi ve EBA olmak üzere yürütülen proje ve çalışmaların tanıtım faaliyetleri aşağıdaki iş ve iş süreçlerini kapsamaktadır.

1. Yurt İçi Fuar Organizasyonları

YURT İÇİ FUARLARI (2012-2018)

SN	2012 FUARIN ADI	TARİH
1	CEBİT	29 Kasım-02 Aralık 2012
2	İNOVASYON	26-28 Aralık 2012
SN	2013 FUARIN ADI	TARİH
1	BURSA KİTAP FUARI	12-17 Mart 2013
2	İZMİR KİTAP FUARI	20-28 Nisan 2013
3	DİYARBAKIR KİTAP FUARI	14-19 Mayıs 2013
4	32. İSTANBUL KİTAP FUARI	02-10 Kasım 2013
SN	2014 FUARIN ADI	TARİH
1	BURSA KİTAP FUARI	15-23 Mart 2014
2	İZMİR KİTAP FUARI	27 Mart-04 Nisan 2014
3	DİYARBAKIR KİTAP FUARI	20-25 Mayıs 2014
4	CEBİT FUARI	11-14 Eylül 2014
5	33. İSTANBUL KİTAP FUARI	08-16 Kasım 2014
6	İNOVASYON TÜRKİYE YENİLİKÇİ TEKNOLOJİLER ZİRVESİ VE FUARI	13-16 Kasım 2014
SN	2015 FUARIN ADI	TARİH
1	ÇUKUROVA 8. KİTAP FUARI	13-18 Ocak 2015

2	ANKARA KİTAP FUARI	20 Şubat-01 Mart 2015
3	İSTANBUL CNR KİTAP FUARI	27 Şubat-08 Mart 2015
4	BURSA 13. KİTAP FUARI	14-22 Mart 2015
5	İZMİR KİTAP FUARI	18-26 Nisan 2015
6	7. KOCAELİ KİTAP FUARI	16-24 Mayıs 2015
7	34. ULUSLARARASI İSTANBUL KİTAP FUARI	7-15 Kasım 2015
SN	2016 FUARIN ADI	TARİH
1	ÇUKUROVA 8. KİTAP FUARI	09-17 Ocak 2016
2	5. SİVAS KİTAP GÜNLERİ	29 Ağustos - 4 Eylül 2016
3	TEKNOLOJİ VE EĞİTİM FUARI	11-13 Kasım 2016
4	35.ULUSLARARASI İSTANBUL KİTAP FUARI	12-20 Kasım 2016
SN	2017 FUARIN ADI	TARİH
1	ÇUKUROVA 10. KİTAP FUARI	07-15 Ocak 2017
2	CNR KİTAP FUARI	24 Şubat -5 Mart 2017
3	BURSA 15. KİTAP FUARI	18-26 Mart 2017
4	EDUCASHOW OKUL EKİPMANLARI FUARI	30 Mart-2 Nisan 2017
5	ANKARA 1. EĞİTİM VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ FUARI	20-23 Nisan 2017
6	22. İZMİR KİTAP FUARI	22-30 Nisan 2017
7	6. MALATYA KİTAP VE KÜLTÜR	5-14 Mayıs 2017
8	6. SİVAS KİTAP GÜNLERİ	8-14 Eylül 2017
9	GESS TÜRKİYE	19-21 Ekim 2017
10	36. ULUSLARARASI İSTANBUL KİTAP FUARI	4-12 Kasım 2017
SN	2018 FUARIN ADI	

1	23. İzmir Kitap Fuarı	14-22 Nisan 2018
2	TEF Teknoloji ve Eğitim Fuarı	18-20 Mayıs 2018
3	GESS Türkiye	25-27 Ekim 2018
4	37. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı	10-18 Kasım 2018

2. Yurt Dışı Fuar Organizasyonları

YURT DIŞI FUARLARI (2014-2018)

SN	2014 FUARIN ADI	TARİH
1	PEKİN ULUSLARARASI KİTAP FUARI	26-31 Ağustos 2014
2	MOSKOVA ULUSLARARASI EĞİTİM FUARI	07-09 Ekim 2014
3	AŞKABAT EĞİTİM KONFERANSI VE FUARI	11-13 Kasım 2014
SN	2015 FUARIN ADI	TARİH
1	FRANKFURT KİTAP FUARI	14-18 Ekim 2015
SN	2016 FUARIN ADI	TARİH
1	BETT SHOW 2016 (İNGİLTERE)	20-23 Ocak 2016
2	GESS (DUBAİ)	01-03 Mart 2016
3	CeBIT HANNOVER (ALMANYA)	14-18 Mart 2016
4	WORLDIDAC ASIA HONG KONG	07-09 Haziran 2016
SN	2017 FUARIN ADI	TARİH
1	BETT SHOW 2017 (İNGİLTERE)	25-28 Ocak 2017
2	DİDACTA STUTTGART (ALMANYA)	14-18 Şubat 2017
3	MOBİLE WORLD CONGRESS BARCELONA (İSPANYA)	27 Şubat- 2 Mart 2017
4	CEBIT HANNOVER (ALMANYA)	20-24 Mart 2017
5	MOBİL ÖĞRENME HAFTASI'NDA (MOBİLE LEARNING WEEK) BAKANLIĞIMIZ ADINA GENEL MÜDÜRLÜĞÜMÜZÜN FAALİYETLERİ ARASINDA BULUNAN "SURIYELİ MÜLTECİLER İÇİN YAPILAN	20-24 Mart 2017

	BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÇALIŞMALARINI ANLATAN BİR SUNUM YAPILMIŞTIR. (PARİS/FRANSA)	
6	GESS MEXİCO	26-28 Nisan 2017
7	ISTE (AMERİKA)	25-28 Haziran 2017

3. Proje, Protokol Lansmanları ve Törenler

Eğitimde FATİH Projesi kapsamında, Google, PARDUS ve çeşitli üniversiteler (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi) ile işbirliği protokolleri ve Alice, EBA v2 lansmanları yapılmıştır. Bunların yanında 2014 ve 2015 yıllarında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın katılımları ile 8 canlı yayın aracı ile 8 ilde eş zamanlı ve tüm ulusal TV kanallarında canlı yayın olarak Tablet Bilgisayar Dağıtım Törenleri gerçekleştirilmiştir.

- 03.01.2017 tarihinde Bakanlığımız adına Genel Müdürlüğümüz ile Sivas Cumhuriyet Üniversitesi arasında imzalanan “e- İçerik İşbirliği Protokolü” imzalanmıştır.
- 14.12.2016 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ile İFO İstanbul Fuar Hizmetleri AŞ arasında İFO'nun mülkiyetinde düzenlenen “GESS Türkiye Eğitim Konferansı ve Fuarına YEGİTEK'in vereceği desteğe ilişkin usul ve esaslar ile tarafların hak ve yükümlülüklerini belirleyen protokol hazırlanarak imzalanmıştır
- 5 Nisan 2016 tarihinde Google protokolü kapsamında öğretmen ve öğrencilerin öğrenim süreçlerinde teknolojiyi kullanmalarına katkı sağlayacak “Google for Education” ve “Google Üniversite Seçimim” Projesinin (programı) tanıtımının gerçekleşmesi için gerekli olan organizasyon desteği sağlanmıştır.
- 29 Mart 2016 tarihinde TÜBİTAK işbirliğiyle Eğitimde FATİH Projesinde kullanılan etkileşimli tahtalar için geliştirilen Pardus “Etkileşimli Tahta Ara yüz Projesi (ETAP)” tanıtım töreni gerçekleştirilmiştir. ULAKBİM ile yapılan protokol gereği 10 ilde ETAP lansmanı yapılması planlanmıştır. Bu lansmalardan 6 tanesi gerçekleşmiş olup geriye kalan 4 tanesi ise 14 Eylül 2016 tarihine kadar gerçekleşmiş olacaktır. Bu organizasyona İletişim Daire Başkanlığı lojistik destek sağlamıştır. Sistem Daire Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

- 11 Aralık 2015 tarihinde Ahmet Yesevi Üniversitesinin iş birliği ile “Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü” nün EBA'nın içinde yer almasını sağlayan protokol anlaşması imza töreninin gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.
- 2 Haziran 2015 tarihinde Oracle firması ile öğrencilerin küçük yaşlarda temel programlama yetenekleri kazanması ve yazılım geliştirebilmesi amacıyla Alice programının EBA üzerinden ücretsiz olarak sunulmasını sağlayan protokol anlaşması imza töreninin gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.
- 22 Mayıs 2015 tarihinde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın katılımları ile 8 canlı yayın aracı ile 8 ilde eş zamanlı ve tüm ulusal TV kanallarında protokol anlaşması imza töreninin gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. canlı yayın olarak tablet dağıtım töreni gerçekleştirilmiştir.

PROJE, PROTOKOL LANSMANLARI VE TÖRENLER (2015-2018)

SN	2015	TARİH
1	TABLET DAĞITIM TÖRENİ	22 Mayıs 2015
2	ALİCE EĞİTİM PROGRAMI TANITIMI	2 Haziran 2015
3	AHMET YESEVİ ÜNİVERSİTESİ İLE İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ	11 Aralık 2015
SN	2016	TARİH
1	FATİH PROJESİNDE KULLANILAN ETKİLEŞİMLİ TAHTALAR İÇİN EĞİTİMDE GELİŞTİRİLEN PARDUS “ETKİLEŞİMLİ TAHTA ARA YÜZ PROJESİ (ETAP)” TANITIM TÖRENİ	29 Mart 2016
2	GOOGLE FİRMASI İLE “GOOGLE FOR EDUCATION” VE “GOOGLE ÜNİVERSİTE SEÇİMİM” PROJESİ PROTOKOL İMZA TÖRENİ	5 Nisan 2016
3	İFO İSTANBUL FUAR HİZMETLERİ A.Ş. MÜLKİYETİNDE DÜZENLENECEK OLAN GESS TÜRKİYE FUARI'NIN PROTOKOL İMZA TÖRENİ	14 Aralık 2016
SN	2017	TARİH
1	YEĞİTEK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KÜTÜPHANESİNİN AÇILIŞ TÖRENİ	26 Eylül 2017
2	MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İLE HUAWEI TELEKOMÜNİKASYON DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ ARASINDA HİBE PROTOKOLÜ İMZA TÖRANİ	3 Ekim 2017
3	EPİLEPSİ VE BEN RESİM SERGİSİ	31 Ekim 2017
4	ÖĞRETMENLER GÜNÜ KUTLAMASI	24 Kasım 2017

4. Yurt İçi ve Yurt Dışı Heyet Ziyaretleri

Aralarında Hırvatistan, Rusya Federasyonu, Çin, Irak, Yemen, Namibya, Birleşik Arap Emirlikleri, Amerika, Suudi Arabistan, Ürdün, Tunus, Litvanya, İngiltere, Fas, Moldova, Cubiti ve Güney Kore gibi 30'a yakın ülkenin Eğitim Bakanları ve/veya Eğitim Bakanlığı üst düzey yetkililerinin bulunduğu, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, alt yapı, donanım, erişim ve içerik tedarik eden dünyanın önde gelen kurum ve kuruluşları Bakanlığımızı ve/veya Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünü ziyaret etmiştir. Bu kapsamda gelen heyetlere eğitimde FATİH Projesi ve EBA portalinin tanıtımı yapılmıştır. Kimi heyetlere pilot okullarımızda saha ziyareti yaptırılmıştır.

GENEL MÜDÜRLÜĞÜMÜZÜ ZİYARETE GELEN HEYETLERDEN BAZILARI (2013-2018)

SN	2013	TARİH
1	BOSNA HERSEK EĞİTİM BAKANI	21 Ocak 2013
SN	2014	TARİH
1	LİTVANYA KAUNAS REGION EDUCATION CENTER HEYETİ	9-12 Nisan 2014
2	AVRUPA BİRLİĞİNDEN CEDFOP İŞ BİRLİĞİNDE HAZIRLANAN "TÜRKİYE'DEKİ MESLEKİ VE TEKNİK LİSELERDE EĞİTİM PROJELERİ" İÇİN GELEN HEYET	9 Mayıs 2014
3	YEMEN TEKNİK EĞİTİM BAKAN YARDIMCISI	19 Haziran 2014
4	MOLDOVA EĞİTİM BAKANI	11.08.2014
5	FAS KRALLIĞI YÜKSEKÖĞRETİM VE BİLİMSEL ARAŞTIRMA BAKANI	24 Eylül 2014
6	ÜRDÜN EĞİTİM BAKANI	7 Ekim 2014
7	NAMİBYA EĞİTİM BAKANI	15 Ekim 2014
8	TUNUS YÜKSEKÖĞRETİM BİLİMSEL ARAŞTIRMA BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ BAKANI	14 Ekim 2014
SN	2015	TARİH
1	HIRVAT BİLİM, EĞİTİM VE SPOR BAKANI	10 Mart 2015
2	GAZİ ÜNV. BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ BÖLÜMÜNDEN ÖĞRENCİLER VE HOCALARI	12 Mayıs 2015

3	GOOGLE FİRMASI	3 Eylül 2015
4	KUZAY IRAK EĞİTİM BAKANI	3 Aralık 2015
5	SUUDİ ARABİSTAN DEVLET OKULLARI MÜDÜRÜ	15 Aralık 2015
6	GESS ŞİRKETİ	16 Aralık 2015
SN	2016	TARİH
1	KOSOVA EĞİTİM, BİLİM VE TEKNOLOJİ BAKAN YARDIMCISI ANİLA STATOVCI-DEMAJ VE BERABERİNDEKİ HEYET	19 Nisan 2016
SN	2017	TARİH
1	BOSNA HERSEK SİVİL İŞLER BAKANI VE BERABERİNDEKİ HEYET	2 Şubat 2017
2	CUBİTİ EĞİTİM VE MESLEKİ EĞİTİM BAKANI VE BERABERİNDEKİ HEYET	22 Şubat 2017
3	ERASMUS+ PROGRAMI KAPSAMINDA OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ PROJESİNİN YURTDIŞI ORTAKLARI OLAN ROMANYA, SLOVAKYA, BULGARİSTAN'DAN GELEN HEYET	15 Mart 2017
4	GAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ İNGİLİZCE ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİ	10 Mayıs 2017
5	ZAMBİYA EĞİTİM BAKANLIĞI PLANLAMA VE ENFORMASYON DİREKTÖRÜ VE BERABERİNDEKİ HEYET	16 Kasım 2017
6	BATI KOLEJİ ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİ	13 Aralık 2017
SN	2018	TARİH
1	"ERASMUS PLUS KA CREATIVE AND INNOVATIVE TRAINING BASED ON DIGITAL MATERIALS AND GAMES" PROJESİ KAPSAMINDA UKRAYNA, BULGARİSTAN VE İTALYA'DAN GELEN HEYET	23 Ocak 2018
2	RUSYA EĞİTİM VE BİLİM BAKAN YARDIMCISI SERGEY KRAVTSOV VE BERABERİNDEKİ HEYET	30 Ocak 2018
3	SOMALİ FPENS ÖZEL EĞİTİM AĞI YÖNETİCİ MÜDÜRÜ ABDİRAHMAN ÖMER SHEİKH NUR VE BERABERİNDEKİ HEYET	19 Şubat 2018
4	KAMERUN İSTİHDAM VE MESLEKİ EĞİTİM BAKANI ZACHARİE PEREVET, VE BERABERİNDEKİ HEYET	21 Şubat 2018
5	GÜNEY AFRİKA TEMEL EĞİTİM BAKANI MATSİE ANGALİNA MOTSHEKGA VE BERABERİNDEKİ HEYET	24 Nisan 2018
6	LİBYA ULUSAL MUTABAKAT HÜKÜMETİ (UHM) EĞİTİM BAKANI DR. OSMAN ABDÜLCELİL MUHAMMED VE BERABERİNDEKİ HEYET	3 Mayıs 2018

5. Eğitim Teknolojileri Zirvesi

Genel Müdürlüğümüz tarafından 5 Aralık 2015 tarihinde Ankara Rixos Grand Oteli'nde 'Eğitimde FATİH Projesi Eğitim Teknolojileri Zirvesi 2015' düzenlenmiştir.

Bu zirvede, aşağıdaki konu başlıkları çerçevesinden Türkiye'de eğitime yön verecek farklı yöntem ve araçların değerlendirilerek özellikle Eğitimde FATİH Projesi'ne katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Konu Başlıkları (2015)

1. "Kodlama, Kod Eğitimi"
2. "Geleceğin Teknolojik Sınıfları"
3. "Oyun Tabanlı Öğrenme, Eğitsel Oyun"
4. "Eğitimde Mobil Öğrenme"
5. "E-İçerik Oluşturma/E-İçerik Oluşturma Araçları"
6. "Üç Boyutlu Teknolojiler"
7. "Genç Yazılımcılar"
8. "Sosyal Medya ve Bloglar"
9. "Eğitimde Bilinçli ve Güvenli İnternet Kullanımı"
10. "Eğitimde Etkin ET (Etkileşimli Tahta) Kullanımı"
11. "Eğitimde Engelsiz Bilişim"
12. "Öğrenci Merkezli Eğitimde Teknoloji Destekli Başarılı Uygulamalar"

Zirveye öğretmen, akademisyen, uzman, öğrenci, eğitim teknolojileri ve teknoloji sağlayıcıları paydaşlarının bildiri/sunum ile katılması planlanmaktadır. Bu kapsamda zirvenin ve web adresinin duyurulması, bildiri/sunum veya özetlerinin yüklenebilmesi amacıyla 1 Temmuz 2015 tarihinde aktif hale gelen "fatihprojesietz.meb.gov.tr" alan adına sahip web sayfası faaliyete geçmiştir.

Eğitim Teknolojileri Zirvesi 2015'e 306 bildiri gönderilmiştir. Bu gönderilen bildirimlerden 60'ı Eğitim Teknolojileri Zirvesi 2015'te sunulmuştur. Bildirisini sunan konuşmacıların bildirimlerinin tam metinleri "Eğitim Teknolojileri Zirvesi 2015 Bildiri Kitabı"nda yer almıştır. Eğitim Teknolojileri Zirvesi 2015'in web sayfasında <http://fatihprojesietz.meb.gov.tr/bildiri.pdf> adresinden de erişime açılmıştır.

Bir gün olarak düzenlenen Eğitim Teknolojileri Zirvesi 2015'te 12 oturumda 70 konuşmacı sunumlarını yapmış ve binin üzerinde katılım olmuştur. Ayrıca yapılan sunumların videolarına <http://www.ebu.gov.tr/video/2015---etz> adresinden ulaşılabilir.

Eğitim Teknolojileri Zirvesine bazı özel sektör temsilcileri de davet edilmiştir. Zirvede Microsoft, SEBİT, TELPA, Türk Telekom, Vodafone ve birçok eğitim teknolojileri alanında faaliyet gösteren firmalar stant açarak tanıtım faaliyetlerini gerçekleştirmişlerdir.

İlki 2015 yılında gerçekleştirilen ETZ, konuları genişletilerek 2016-2017 yıllarında da yapılmıştır. Her sene yapılmaya devam edecektir.

6. YEĞİTEK Basın ve Medya Çalışmaları

İletişim Daire Başkanlığımız tarafından 3 aylık sürelerle YEĞİTEK e-dergisi yayınlanmaktadır. Dergimizin her sayısında “YEĞİTEK haber” ve “basından seçtiklerimiz” bölümlerinde; FATİH Projesi’nde gelinen süreç ve yapılan faaliyetlerin haberlerine yer verilmiştir.

1. YEĞİTEK web sitesinde (<http://yegitek.meb.gov.tr>) ve kurum içi internet sayfası ortak hafıza (<http://ortakhafiza.meb.gov.tr>)da FATİH Projesi ve EBA ile ilgili tüm haberler ve gelişmeler video, fotoğraf ve haber yazılarıyla desteklenmiştir.
2. FATİH Projesi ve EBA ile ilgili basında çıkan tüm haberlerin istatistikleri tutularak olumsuz haberlere basın açıklamaları yazılmıştır.

7. YEĞİTEK Tanıtım Faaliyetleri

Kurumumuz tarafından Eğitimde FATİH Projesi’ni tanıtmak ve ona katkı sağlamak amacıyla çeşitli çalışmalar düzenlenmektedir. Bu kapsamda EBA yarışmaları, İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlerinin katıldığı organizasyonlar ve BÖTE Bölüm Başkanları toplantısı düzenlenmiştir.

- Eskişehir Öğretmenevi ve İstanbul Sabancı Öğretmenevinde Eğitim Yazarları, Eğitim Muhabirleri ve İl Müdürleri ile Birim Amirlerine yönelik EBA V2 tanıtımı organizasyonunun gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.
- Eğitim Yayınları ve İçerik Yönetimi Daire Başkanlığı tarafından düzenlenen EBA Belgesel, EBA Fen Deneyle, EBA Çizgi, EBA Kısa Film, EBA Kadraj yarışmalarına destek sağlanmıştır.
- Kızılcahamam’da İlçe Millî Eğitim Müdürlerine yönelik EBA ve VSınıf tanıtımları koordine edilmiştir.
- Başkent Öğretmenevinde gerçekleştirilen BÖTE Bölüm Başkanları Toplantısına organizasyon desteği verilmiştir.
- 81 ilin Millî Eğitim Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü, il Koordinatörleri, FATİH Projesi Eğitimcilerine yönelik Eğitim Yayınları ve İçerik Yönetimi Daire Başkanlığı tarafından Afyon’da düzenlenen “EBA Değerlendirme Toplantısı” na destek sağlanmıştır.
- Portakal Çiçeği Uluslararası Plastik Sanatlar Kolonisi tarafından özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere yönelik düzenlenen resim yarışmasının izin işlemlerini gerçekleştiren İletişim Dairesi Başkanlığının yarışma sergisine davet edilmeleri üzerine düzenlenen etkinliğe tüm Kurum çalışanlarının katılımı sağlanmıştır.

DIĞER ORGANİZASYONLAR (2013-2018)**(Kongre, Seminer, Sempozyum, Çalıştay, Zirve)**

SN	2014	TARİH
1	EĞİTİMDE İYİ ÖRNEKLER KONFERANSI SABANCI ÜN.	03 Mayıs 2014
2	ENGELSİZ BİLİŞİM KONGRESİ	23-26 Eylül 2014
SN	2015	TARİH
1	BAKANIMIZA NABİ AVCI'YA YENİ EBA'NIN TANITIMI YAPILDI (GENEL MÜDÜRLÜKTE)	15 Eylül 2015
2	EBA V2 NİN ESKİŞEHİR BASIN TANITIMI (ESKİŞEHİR, İSTANBUL)	7 Ekim 2015
3	EBA V2 NİN İSTANBUL BASIN TANITIMI (ESKİŞEHİR, İSTANBUL)	20 Ekim 2015
4	EĞİTİMDE FATİH PROJESİ EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ZİRVESİ	5 Aralık 2015
5	FATİH PROJESİ DEĞERLENDİRME ÇALIŞTAYI (KIZILCIHAMAM)	25-27 Aralık 2015
SN	2016	TARİH
1	FATİH PROJESİ DEĞERLENDİRME SEMİNERİ (KIZILCIHAMAM)	11 Ocak - 4 Mart 2016
2	EĞİTİMDE FATİH PROJESİ EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ZİRVESİ	4-5 Kasım 2016
SN	2017	TARİH
1	EBA DEĞERLENDİRME TOPLANTISI (AFYON)	21-22 Nisan 2017
2	STEM VE ETZ EKİBİNE LEGO EDUCATION STEM EĞİTİMİ VERİLMESİ	15-16 Mayıs 2017
3	ULUSLARARASI DİJİTAL OYUNLAR SEMPOZYUMU VE DİJİTAL OYUNLAR ÇALIŞTAYI	9-11 Ekim 2017
4	ULUSLARARASI EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ SEMPOZYUMU (SİVAS)	27-28 Ekim 2017
5	EĞİTİMDE FATİH PROJESİ EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ZİRVESİ	17-18 Kasım 2017
SN	2018	TARİH
	PORTAKAL ÇİÇEĞİ ULUSLARARASI PLASTİK	10 Ocak 2018

1	SANATLAR KOLONİSİNDE RESİM SERGİSİ	
2		

8. Basılı ve Görsel Tanıtım Materyalleri

- Yurt içi ve yurt dışı tanıtım faaliyetlerinde kullanılmak üzere Eğitimde FATİH Projesi ve EBA portalı ile ilgili daha önce 7 dilde yeni basımda ise 2 dilde olmak üzere broşürler basılmıştır.
- Eğitim Teknolojileri Zirvesi 2015'in Bildiri Kitabı basılmıştır.
- Eğitim Teknolojileri Zirvesi 2016'nın Bildiri Kitabı basılmıştır.
- Eğitim Teknolojileri Zirvesi 2017'nin Bildiri Kitabı basılmıştır.
- Bunların dışında çeşitli basılı tanıtım materyalleri hazırlanmıştır.

EĞİTİMDE FATİH PROJESİ TANITIMI İÇİN PLANLANAN ÇALIŞMALAR

Yapılan bütün bu çalışmalara ek olarak yapılması önerilen faaliyetler aşağıdaki gibidir:

- YEĞİTEK e-derginin yılda bir sayısının FATİH Projesinin beş alt bileşeninin tanıtımına ve gelinen sürece ayrılması.
- Üçlü billboardlara tanıtım afişleri asılması.
- Okul ve gençlik dizilerinde EBA'nın kullanıldığı sahnelere yer verilmesi için yapımcılarla iletişime geçilmesi.
- Yüksek tirajlı gazete ve ekleri ile dergilerde reklam ve tanıtımlara yer vererek kemikleşmiş okuyucu kitlesine ulaşılması.
- Sinemalarda film öncesi ve film arasında 30 saniyeyi geçmeyecek reklamların yayınlanması.
- FATİH Projesinin sadece tablet dağıtımından ibaret olduğuna dair kamuoyunda oluşturulan yanlış algının kırılmasını içeren haber, kamu spotu ve diğer tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi.
- FATİH Projesi ve EBA'daki faaliyetleri anlatan bülten hazırlayıp periyodik olarak okullara gönderilmesi.
- Yoğun olarak kullanılan haber siteleri ve mobil uygulamalarının FATİH Projesi ve EBA bannerlarının reklam aracı olarak kullanılması.
- Forum ve Sosyal Ağlar İzleme Ekibinin kurulması.
- Tanıtım çalışmalarında "medya yüzü" olabilecek sanatçı veya tanınmış kişilerin kullanılması.
- EBA'yı en çok kullanan öğretmen ve öğrencilerin ödüllendirilmesi.
- Öğrencilere yönelik FATİH Projesi Olimpiyatları (Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Edebî metin alanlarında) düzenlenmesi.
- YEĞİTEK İnternet Radyo TV'nin, FATİH Radyo ve FATİH TV olarak yeniden yapılandırılması.

- FATİH ve EBA için çizgi karakterler oluşturularak çocukların ilgisini çekecek bir animasyon film dizisi yapılması. Aynı karakterlerin maskotlara dönüştürülmesi.
- Eğitim STK'ları ile iletişim kurarak yayın ve faaliyetlerinde FATİH Projesine yer vermelerinin sağlanması.
- Okullarda "FATİH Projesi Haftası" etkinlikleri eklenmesi.
- FATİH Projesi "Hatıra Ormanı" oluşturularak öğrenci, öğretmen ve velilerde farkındalığın sağlanması.
- Okul-Aile birlikleri ile FATİH Projesinin velilere tanıtımı için işbirliği yapılması.
- Ulusal ve Yerel TV'lerde eğitim programları başta olmak üzere açık oturum programlarında FATİH Projesinin tanıtılması.
- Ayda en az bir kez olmak üzere basılı ve dijital medyada FATİH Projesi ve EBA ile ilgili haberlerin yapılması.
- FATİH ve EBA simülasyon ve örnek sınıf turlarının yurt içinde dolaştırılması.

NOT: Eğitimde FATİH Projesinin tanıtımı için planlanan söz konusu çalışmalar Genel Müdürlüğümüz ve Bakanlığımız onay verdiği takdirde mer'i mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

Özgeçmiş

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Gökhan ÇALIŞKAN

Doğum Yeri: Batman, Türkiye

Doğum Tarihi: 12.05.1993

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi:

- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, 2011-20015.
- University of Ostrava, Faculty of Education, Department of Information and Communication Technologies, Erasmus, 2013-2014.

Yüksek Lisans:

- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, 2015-devam ediyor.
- University of Ostrava, Faculty of Education, Department of Information and Communication Technologies, Erasmus, 2016-2017.

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLER

Bildiriler(Uluslararası/Ulusal):

- Çalışkan G., Şahin İzmirli, Ö. ve İzmirli, S. (2018). Çevrimiçi ödev gönderme ve dönüt almasürecinde öğrenci katılım davranışları, *12. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu* (ss 1-1) İzmir, Türkiye.
- Çalışkan G., Şahin İzmirli, Ö. (2017). Yenilik-karar sürecini yenilikçilik ve öğretmen yeterlikleri çerçevesinde inceleme. *5. Uluslararası Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumu* içinde (s. 419-419). İzmir, Türkiye.

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl:

- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Öğretim Elemanı, 2017-2018.

- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Proje Koordinasyon Merkezi Koordinatörlüğü, Asistan Öğrenci, Şubat 2017- devam ediyor.
- Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Dış İlişkiler Koordinatörlüğü- Erasmus Ofisi, Asistan Öğrenci, 2015-2016

İLETİŞİM

E-posta Adresi: caliskngokhan@gmail.com

